
נספח חקיקה

מקורות מהמשפט הבינלאומי

א. הצהרת בלפור

Foreign Office

November 2nd, 1917

Dear Lord Rothschild,

I have much pleasure in conveying to you, on behalf of His Majesty's Government, the following declaration of sympathy with Jewish Zionist aspirations which has been submitted to, and approved by, the Cabinet

His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavors to facilitate the achievement of this object, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country.

I should be grateful if you would bring this declaration to the knowledge of the Zionist Federation.

Yours,

Arthur James Balfour

ב. מתוך החלטת המועצה העליונה של מדינות ההסכמה בוועידת סן רמו (אפריל 1920)

The High Contracting Parties agree to entrust, by application of the provisions of Article 22, the administration of Palestine, within such boundaries as may be determined by the Principal Allied Powers, to a Mandatory, to be selected by the said Powers. The Mandatory will be responsible for putting into effect the

declaration originally made on November 8, 1917, by the British Government, and adopted by the other Allied Powers, in favour of the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country.

ג. המנדט הבריטי על ארץ ישראל, 1922

The Council of the League of Nations:

Whereas the Principal Allied Powers have agreed, for the purpose of giving effect to the provisions of Article 22 of the Covenant of the League of Nations, to entrust to a Mandatory selected by the said Powers the administration of the territory of Palestine, which formerly belonged to the Turkish Empire, within such boundaries as may be fixed by them; and

Whereas the Principal Allied Powers have also agreed that the Mandatory should be responsible for putting into effect the declaration originally made on November 2nd, 1917, by the Government of His Britannic Majesty, and adopted by the said Powers, in favor of the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, it being clearly understood that nothing should be done which might prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country; and

Whereas recognition has thereby been given to the historical connection of the Jewish people with Palestine and to the grounds for reconstituting their national home in that country; and

Whereas the Principal Allied Powers have selected His Britannic Majesty as the Mandatory for Palestine; and

Whereas the mandate in respect of Palestine has been formulated in the following terms and submitted to the Council of the League for approval; and

Whereas His Britannic Majesty has accepted the mandate in respect of Palestine and undertaken to exercise it on behalf of the League of Nations in conformity with the following provisions; and

Whereas by the afore-mentioned Article 22 (paragraph 8), it is provided that the degree of authority, control or administration to be exercised by the Mandatory, not having been previously agreed upon by the Members of the League, shall be explicitly defined by the Council of the League Of Nations;

confirming the said Mandate, defines its terms as follows:

Article 1. The Mandatory shall have full powers of legislation and of administration, save as they may be limited by the terms of this mandate.

Article 2. The Mandatory shall be responsible for placing the country under such political, administrative and economic conditions as will secure the establishment of the Jewish national home, as laid down in the preamble, and the development of self-governing institutions, and also for safeguarding the civil and religious rights of all the inhabitants of Palestine, irrespective of race and religion.

Article 3. The Mandatory shall, so far as circumstances permit, encourage local autonomy.

Article 4. An appropriate Jewish agency shall be recognised as a public body for the purpose of advising and co-operating with the Administration of Palestine in such economic, social and other matters as may affect the establishment of the Jewish national home and the interests of the Jewish population in Palestine, and, subject always to the control of the Administration to assist and take part in the development of the country.

The Zionist organization, so long as its organization and constitution are in the opinion of the Mandatory appropriate, shall be recognised as such agency. It shall take steps in consultation with His Britannic Majesty's Government to secure the co-operation of all Jews who are willing to assist in the establishment of the Jewish national home.

Article 5. The Mandatory shall be responsible for seeing that no Palestine territory shall be ceded or leased to, or in any way placed under the control of the Government of any foreign Power.

Article 6. The Administration of Palestine, while ensuring that the rights and position of other sections of the population are not prejudiced, shall facilitate Jewish immigration under suitable conditions and shall encourage, in co-operation with the Jewish agency referred to in Article 4, close settlement by

Jews on the land, including State lands and waste lands not required for public purposes.

Article 7. The Administration of Palestine shall be responsible for enacting a nationality law. There shall be included in this law provisions framed so as to facilitate the acquisition of Palestinian citizenship by Jews who take up their permanent residence in Palestine.

Article 8. The privileges and immunities of foreigners, including the benefits of consular jurisdiction and protection as formerly enjoyed by Capitulation or usage in the Ottoman Empire, shall not be applicable in Palestine.

Unless the Powers whose nationals enjoyed the afore-mentioned privileges and immunities on August 1st, 1914, shall have previously renounced the right to their re-establishment, or shall have agreed to their non-application for a specified period, these privileges and immunities shall, at the expiration of the mandate, be immediately reestablished in their entirety or with such modifications as may have been agreed upon between the Powers concerned.

Article 9. The Mandatory shall be responsible for seeing that the judicial system established in Palestine shall assure to foreigners, as well as to natives, a complete guarantee of their rights.

Respect for the personal status of the various peoples and communities and for their religious interests shall be fully guaranteed. In particular, the control and administration of Wakfs shall be exercised in accordance with religious law and the dispositions of the founders.

Article 10. Pending the making of special extradition agreements relating to Palestine, the extradition treaties in force between the Mandatory and other foreign Powers shall apply to Palestine.

Article 11. The Administration of Palestine shall take all necessary measures to safeguard the interests of the community in connection with the development of the country, and, subject to any international obligations accepted by the Mandatory, shall have full power to provide for public ownership or control of any of the natural resources of the country or of the public works, services and utilities established or to be established therein. It shall introduce a land system appropriate to the needs of the country, having regard, among other things, to the desirability of promoting the close settlement and intensive cultivation of the land.

The Administration may arrange with the Jewish agency mentioned in Article 4 to construct or operate, upon fair and equitable terms, any public works, services and utilities, and to develop any of the natural resources of the country, in so far as these matters are not directly undertaken by the Administration. Any such arrangements shall provide that no profits distributed by such agency, directly or indirectly, shall exceed a reasonable rate of interest on the capital, and any further profits shall be utilised by it for the benefit of the country in a manner approved by the Administration.

Article 12. The Mandatory shall be entrusted with the control of the foreign relations of Palestine and the right to issue exequaturs to consuls appointed by foreign Powers. He shall also be entitled to afford diplomatic and consular protection to citizens of Palestine when outside its territorial limits.

Article 13. All responsibility in connection with the Holy Places and religious buildings or sites in Palestine, including that of preserving existing rights and of securing free access to the Holy Places, religious buildings and sites and the free exercise of worship, while ensuring the requirements of public order and decorum, is assumed by the Mandatory, who shall be responsible solely to the League of Nations in all matters connected herewith, provided that nothing in this article shall prevent the Mandatory from entering into such arrangements as he may deem reasonable with the Administration for the purpose of carrying the provisions of this article into effect; and provided also that nothing in this mandate shall be construed as conferring upon the Mandatory authority to interfere with the fabric or the management of purely Moslem sacred shrines, the immunities of which are guaranteed.

Article 14. A special commission shall be appointed by the Mandatory to study, define and determine the rights and claims in connection with the Holy Places and the rights and claims relating to the different religious communities in Palestine. The method of nomination, the composition and the functions of this Commission shall be submitted to the Council of the League for its approval, and the Commission shall not be appointed or enter upon its functions without the approval of the Council.

Article 15. The Mandatory shall see that complete freedom of conscience and the free exercise of all forms of worship, subject only to the maintenance of public order and morals, are ensured to all. No discrimination of any kind shall

be made between the inhabitants of Palestine on the ground of race, religion or language. No person shall be excluded from Palestine on the sole ground of his religious belief.

The right of each community to maintain its own schools for the education of its own members in its own language, while conforming to such educational requirements of a general nature as the Administration may impose, shall not be denied or impaired.

Article 16. The Mandatory shall be responsible for exercising such supervision over religious or eleemosynary bodies of all faiths in Palestine as may be required for the maintenance of public order and good government. Subject to such supervision, no measures shall be taken in Palestine to obstruct or interfere with the enterprise of such bodies or to discriminate against any representative or member of them on the ground of his religion or nationality.

Article 17. The Administration of Palestine may organize on a voluntary basis the forces necessary for the preservation of peace and order, and also for the defence of the country, subject, however, to the supervision of the Mandatory, but shall not use them for purposes other than those above specified save with the consent of the Mandatory. Except for such purposes, no military, naval or air forces shall be raised or maintained by the Administration of Palestine.

Nothing in this article shall preclude the Administration of Palestine from contributing to the cost of the maintenance of the forces of the Mandatory in Palestine.

The Mandatory shall be entitled at all times to use the roads, railways and ports of Palestine for the movement of armed forces and the carriage of fuel and supplies.

Article 18. The Mandatory shall see that there is no discrimination in Palestine against the nationals of any State Member of the League of Nations (including companies incorporated under its laws) as compared with those of the Mandatory or of any foreign State in matters concerning taxation, commerce or navigation, the exercise of industries or professions, or in the treatment of merchant vessels or civil aircraft. Similarly, there shall be no discrimination in Palestine against goods originating in or destined for any of the said States, and there shall be freedom of transit under equitable conditions across the mandated area.

Subject as aforesaid and to the other provisions of this mandate, the Administration of Palestine may, on the advice of the Mandatory, impose such taxes and customs duties as it may consider necessary, and take such steps as it may think best to promote the development of the natural resources of the country and to safeguard the interests of the population. It may also, on the advice of the Mandatory, conclude a special customs agreement with any State the territory of which in 1914 was wholly included in Asiatic Turkey or Arabia.

Article 19. The Mandatory shall adhere on behalf of the Administration of Palestine to any general international conventions already existing, or which may be concluded hereafter with the approval of the League of Nations, respecting the slave traffic, the traffic in arms and ammunition, or the traffic in drugs, or relating to commercial equality, freedom of transit and navigation, aerial navigation and postal, telegraphic and wireless communication or literary, artistic or industrial property.

Article 20. The Mandatory shall co-operate on behalf of the Administration of Palestine, so far as religious, social and other conditions may permit, in the execution of any common policy adopted by the League of Nations for preventing and combating disease, including diseases of plants and animals.

Article 21. The Mandatory shall secure the enactment within twelve months from this date, and shall ensure the execution of a Law of Antiquities based on the following rules. This law shall ensure equality of treatment in the matter of excavations and archaeological research to the nationals of all States Members of the League of Nations.

- (1) "Antiquity" means any construction or any product of human activity earlier than the year 1700 A. D.
- (2) The law for the protection of antiquities shall proceed by encouragement rather than by threat.

Any person who, having discovered an antiquity without being furnished with the authorization referred to in paragraph 5, reports the same to an official of the competent Department, shall be rewarded according to the value of the discovery.

- (3) No antiquity may be disposed of except to the competent Department, unless this Department renounces the acquisition of any such antiquity.

No antiquity may leave the country without an export licence from the said Department.

- (4) Any person who maliciously or negligently destroys or damages an antiquity shall be liable to a penalty to be fixed.
- (5) No clearing of ground or digging with the object of finding antiquities shall be permitted, under penalty of fine, except to persons authorised by the competent Department.
- (6) Equitable terms shall be fixed for expropriation, temporary or permanent, of lands which might be of historical or archaeological interest.
- (7) Authorization to excavate shall only be granted to persons who show sufficient guarantees of archaeological experience. The Administration of Palestine shall not, in granting these authorizations, act in such a way as to exclude scholars of any nation without good grounds.
- (8) The proceeds of excavations may be divided between the excavator and the competent Department in a proportion fixed by that Department. If division seems impossible for scientific reasons, the excavator shall receive a fair indemnity in lieu of a part of the find.

Article 22. English, Arabic and Hebrew shall be the official languages of Palestine. Any statement or inscription in Arabic on stamps or money in Palestine shall be repeated in Hebrew and any statement or inscription in Hebrew shall be repeated in Arabic.

Article 23. The Administration of Palestine shall recognise the holy days of the respective communities in Palestine as legal days of rest for the members of such communities.

Article 24. The Mandatory shall make to the Council of the League of Nations an annual report to the satisfaction of the Council as to the measures taken during the year to carry out the provisions of the mandate. Copies of all laws and regulations promulgated or issued during the year shall be communicated with the report.

Article 25. In the territories lying between the Jordan and the eastern boundary of Palestine as ultimately determined, the Mandatory shall be entitled, with the consent of the Council of the League of Nations, to postpone or withhold application of such provisions of this mandate as he may consider inapplicable

to the existing local conditions, and to make such provision for the administration of the territories as he may consider suitable to those conditions, provided that no action shall be taken which is inconsistent with the provisions of Articles 15, 16 and 18.

Article 26. The Mandatory agrees that, if any dispute whatever should arise between the Mandatory and another member of the League of Nations relating to the interpretation or the application of the provisions of the mandate, such dispute, if it cannot be settled by negotiation, shall be submitted to the Permanent Court of International Justice provided for by Article 14 of the Covenant of the League of Nations.

Article 27. The consent of the Council of the League of Nations is required for any modification of the terms of this mandate.

Article 28. In the event of the termination of the mandate hereby conferred upon the Mandatory, the Council of the League of Nations shall make such arrangements as may be deemed necessary for safeguarding in perpetuity, under guarantee of the League, the rights secured by Articles 13 and 14, and shall use its influence for securing, under the guarantee of the League, that the Government of Palestine will fully honour the financial obligations legitimately incurred by the Administration of Palestine during the period of the mandate, including the rights of public servants to pensions or gratuities.

The present instrument shall be deposited in original in the archives of the League of Nations and certified copies shall be forwarded by the Secretary-General of the League of Nations to all members of the League.

Done at London the twenty-fourth day of July, one thousand nine hundred and twenty-two.

ד. החלטת החלוקה מיום כ"ט בנובמבר 1947

United Nations General Assembly Resolution 181

November 29, 1947

The General Assembly, Having met in special session at the request of the mandatory Power to constitute and instruct a Special Committee to prepare for

the consideration of the question of the future Government of Palestine at the second regular session;

Having constituted a Special Committee and instructed it to investigate all questions and issues relevant to the problem of Palestine, and to prepare proposals for the solution of the problem, and

Having received and examined the report of the Special Committee (document A/364)(1) including a number of unanimous recommendations and a plan of partition with economic union approved by the majority of the Special Committee,

Considers that the present situation in Palestine is one which is likely to impair the general welfare and friendly relations among nations;

Takes note of the declaration by the mandatory Power that it plans to complete its evacuation of Palestine by 1 August 1948;

Recommends to the United Kingdom, as the mandatory Power for Palestine, and to all other Members of the United Nations the adoption and implementation, with regard to the future Government of Palestine, of the Plan of Partition with Economic Union set out below;

Requests that

The Security Council take the necessary measures as provided for in the plan for its implementation;

The Security Council consider, if circumstances during the transitional period require such consideration, whether the situation in Palestine constitutes a threat to the peace. If it decides that such a threat exists, and in order to maintain international peace and security, the Security Council should supplement the authorization of the General Assembly by taking measures, under Articles 39 and 41 of the Charter, to empower the United Nations Commission, as provided in this resolution, to exercise in Palestine the functions which are assigned to it by this resolution;

The Security Council determine as a threat to the peace, breach of the peace or act of aggression, in accordance with Article 39 of the Charter, any attempt to alter by force the settlement envisaged by this resolution;

The Trusteeship Council be informed of the responsibilities envisaged for it in this plan;

Calls upon the inhabitants of Palestine to take such steps as may be necessary on their part to put this plan into effect;

Appeals to all Governments and all peoples to refrain from taking any action which might hamper or delay the carrying out of these recommendations, and

Authorizes the Secretary-General to reimburse travel and subsistence expenses of the members of the Commission referred to in Part 1, Section B, Paragraph I below, on such basis and in such form as he may determine most appropriate in the circumstances, and to provide the Commission with the necessary staff to assist in carrying out the functions assigned to the Commission by the General Assembly.*

The General Assembly,

Authorizes the Secretary-General to draw from the Working Capital Fund a sum not to exceed 2,000,000 dollars for the purposes set forth in the last paragraph of the resolution on the future government of Palestine.

PLAN OF PARTITION WITH ECONOMIC UNION

Part I. - Future Constitution and Government of Palestine

A. TERMINATION OF MANDATE, PARTITION AND INDEPENDENCE

The Mandate for Palestine shall terminate as soon as possible but in any case not later than 1 August 1948.

The armed forces of the mandatory Power shall be progressively withdrawn from Palestine, the withdrawal to be completed as soon as possible but in any case not later than 1 August 1948.

The mandatory Power shall advise the Commission, as far in advance as possible, of its intention to terminate the mandate and to evacuate each area. The mandatory Power shall use its best endeavours to ensure that an area situated in the territory of the Jewish State, including a seaport and hinterland adequate to provide facilities for a substantial immigration, shall be evacuated at the earliest possible date and in any event not later than 1 February 1948.

Independent Arab and Jewish States and the Special International Regime for the City of Jerusalem, set forth in Part III of this Plan, shall come into

existence in Palestine two months after the evacuation of the armed forces of the mandatory Power has been completed but in any case not later than 1 October 1948. The boundaries of the Arab State, the Jewish State, and the City of Jerusalem shall be as described in Parts II and III below.

The period between the adoption by the General Assembly of its recommendation on the question of Palestine and the establishment of the independence of the Arab and Jewish States shall be a transitional period.

B. STEPS PREPARATORY TO INDEPENDENCE

A Commission shall be set up consisting of one representative of each of five Member States. The Members represented on the Commission shall be elected by the General Assembly on as broad a basis, geographically and otherwise, as possible.

The administration of Palestine shall, as the mandatory Power withdraws its armed forces, be progressively turned over to the Commission, which shall act in conformity with the recommendations of the General Assembly, under the guidance of the Security Council. The mandatory Power shall to the fullest possible extent coordinate its plans for withdrawal with the plans of the Commission to take over and administer areas which have been evacuated.

In the discharge of this administrative responsibility the Commission shall have authority to issue necessary regulations and take other measures as required.

The mandatory Power shall not take any action to prevent, obstruct or delay the implementation by the Commission of the measures recommended by the General Assembly.

On its arrival in Palestine the Commission shall proceed to carry out measures for the establishment of the frontiers of the Arab and Jewish States and the City of Jerusalem in accordance with the general lines of the recommendations of the General Assembly on the partition of Palestine. Nevertheless, the boundaries as described in Part II of this Plan are to be modified in such a way that village areas as a rule will not be divided by state boundaries unless pressing reasons make that necessary.

The Commission, after consultation with the democratic parties and other public organizations of the Arab and Jewish States, shall select and

establish in each State as rapidly as possible a Provisional Council of Government. The activities of both the Arab and Jewish Provisional Councils of Government shall be carried out under the general direction of the Commission.

If by 1 April 1948 a Provisional Council of Government cannot be selected for either of the States, or, if selected, cannot carry out its functions, the Commission shall communicate that fact to the Security Council for such action with respect to that State as the Security Council may deem proper, and to the Secretary-General for communication to the Members of the United Nations.

Subject to the provisions of these recommendations, during the transitional period the Provisional Councils of Government, acting under the Commission, shall have full authority in the areas under their control including authority over matters of immigration and land regulation.

The Provisional Council of Government of each State, acting under the Commission, shall progressively receive from the Commission full responsibility for the administration of that State in the period between the termination of the Mandate and the establishment of the State's independence.

The Commission shall instruct the Provisional Councils of Government of both the Arab and Jewish States, after their formation, to proceed to the establishment of administrative organs of government, central and local.

The Provisional Council of Government of each State shall, within the shortest time possible, recruit an armed militia from the residents of that State, sufficient in number to maintain internal order and to prevent frontier clashes.

This armed militia in each State shall, for operational purposes, be under the command of Jewish or Arab officers resident in that State, but general political and military control, including the choice of the militia's High Command, shall be exercised by the Commission.

The Provisional Council of Government of each State shall, not later than two months after the withdrawal of the armed forces of the mandatory Power, hold elections to the Constituent Assembly which shall be conducted on democratic lines.

The election regulations in each State shall be drawn up by the Provisional Council of Government and approved by the Commission. Qualified voters for each State for this election shall be persons over eighteen years of age who are (a) Palestinian citizens residing in that State; and (b) Arabs and Jews residing in the State, although not Palestinian citizens, who, before voting, have signed a notice of intention to become citizens of such State.

Arabs and Jews residing in the City of Jerusalem who have signed a notice of intention to become citizens, the Arabs of the Arab State and the Jews of the Jewish State, shall be entitled to vote in the Arab and Jewish States respectively.

Women may vote and be elected to the Constituent Assemblies.

During the transitional period no Jew shall be permitted to establish residence in the area of the proposed Arab State, and no Arab shall be permitted to establish residence in the area of the proposed Jewish State, except by special leave of the Commission.

The Constituent Assembly of each State shall draft a democratic constitution for its State and choose a provisional government to succeed the Provisional Council of Government appointed by the Commission. The Constitutions of the States shall embody Chapters 1 and 2 of the Declaration provided for in section C below and include, inter alia, provisions for:

Establishing in each State a legislative body elected by universal suffrage and by secret ballot on the basis of proportional representation, and an executive body responsible to the legislature;

Settling all international disputes in which the State may be involved by peaceful means in such a manner that international peace and security, and justice, are not endangered;

Accepting the obligation of the State to refrain in its international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner inconsistent with the purpose of the United Nations;

Guaranteeing to all persons equal and non-discriminatory rights in civil, political, economic and religious matters and the enjoyment of human

rights and fundamental freedoms, including freedom of religion, language, speech and publication, education, assembly and association;

Preserving freedom of transit and visit for all residents and citizens of the other State in Palestine and the City of Jerusalem, subject to considerations of national security, provided that each State shall control residence within its borders.

The Commission shall appoint a preparatory economic commission of three members to make whatever arrangements are possible for economic co-operation, with a view to establishing, as soon as practicable, the Economic Union and the Joint Economic Board, as provided in section D below.

During the period between the adoption of the recommendations on the question of Palestine by the General Assembly and the termination of the Mandate, the mandatory Power in Palestine shall maintain full responsibility for administration in areas from which it has not withdrawn its armed forces. The Commission shall assist the mandatory Power in the carrying out of these functions. Similarly the mandatory Power shall co-operate with the Commission in the execution of its functions.

With a view to ensuring that there shall be continuity in the functioning of administrative services and that, on the withdrawal of the armed forces of the mandatory Power, the whole administration shall be in the charge of the Provisional Councils and the Joint Economic Board, respectively, acting under the Commission, there shall be a progressive transfer, from the mandatory Power to the Commission, of responsibility for all the functions of government, including that of maintaining law and order in the areas from which the forces of the mandatory Power have been withdrawn.

The Commission shall be guided in its activities by the recommendations of the General Assembly and by such instructions as the Security Council may consider necessary to issue.

The measures taken by the Commission, within the recommendations of the General Assembly, shall become immediately effective unless the Commission has previously received contrary instructions from the Security Council.

The Commission shall render periodic monthly progress reports, or more frequently if desirable, to the Security Council.

The Commission shall make its final report to the next regular session of the General Assembly and to the Security Council simultaneously.

C. **DECLARATION**

A declaration shall be made to the United Nations by the Provisional Government of each proposed State before independence. It shall contain, inter alia, the following clauses:

General Provision

The stipulations contained in the Declaration are recognized as fundamental laws of the State and no law, regulation or official action shall conflict or interfere with these stipulations, nor shall any law, regulation or official action prevail over them.

Chapter 1: Holy Places, Religious Buildings and Sites

Existing rights in respect of Holy Places and religious buildings or sites shall not be denied or impaired.

In so far as Holy Places are concerned, the liberty of access, visit, and transit shall be guaranteed, in conformity with existing rights, to all residents and citizen of the other State and of the City of Jerusalem, as well as to aliens, without distinction as to nationality, subject to requirements of national security, public order and decorum.

Similarly, freedom of worship shall be guaranteed in conformity with existing rights, subject to the maintenance of public order and decorum.

Holy Places and religious buildings or sites shall be preserved. No act shall be permitted which may in any way impair their sacred character. If at any time it appears to the Government that any particular Holy Place, religious, building or site is in need of urgent repair, the Government may call upon the community or communities concerned to carry out such repair. The Government may carry it out itself at the expense of the community or community concerned if no action is taken within a reasonable time.

No taxation shall be levied in respect of any Holy Place, religious building or site which was exempt from taxation on the date of the creation of the State.

No change in the incidence of such taxation shall be made which would either discriminate between the owners or occupiers of Holy Places, religious buildings or sites, or would place such owners or occupiers in a position less favourable in relation to the general incidence of taxation than existed at the time of the adoption of the Assembly's recommendations.

The Governor of the City of Jerusalem shall have the right to determine whether the provisions of the Constitution of the State in relation to Holy Places, religious buildings and sites within the borders of the State and the religious rights appertaining thereto, are being properly applied and respected, and to make decisions on the basis of existing rights in cases of disputes which may arise between the different religious communities or the rites of a religious community with respect to such places, buildings and sites. He shall receive full co-operation and such privileges and immunities as are necessary for the exercise of his functions in the State.

Chapter 2: Religious and Minority Rights

Freedom of conscience and the free exercise of all forms of worship, subject only to the maintenance of public order and morals, shall be ensured to all.

No discrimination of any kind shall be made between the inhabitants on the ground of race, religion, language or sex.

All persons within the jurisdiction of the State shall be entitled to equal protection of the laws.

The family law and personal status of the various minorities and their religious interests, including endowments, shall be respected.

Except as may be required for the maintenance of public order and good government, no measure shall be taken to obstruct or interfere with the enterprise of religious or charitable bodies of all faiths or to

discriminate against any representative or member of these bodies on the ground of his religion or nationality.

The State shall ensure adequate primary and secondary education for the Arab and Jewish minority, respectively, in its own language and its cultural traditions.

The right of each community to maintain its own schools for the education of its own members in its own language, while conforming to such educational requirements of a general nature as the State may impose, shall not be denied or impaired. Foreign educational establishments shall continue their activity on the basis of their existing rights.

No restriction shall be imposed on the free use by any citizen of the State of any language in private intercourse, in commerce, in religion, in the Press or in publications of any kind, or at public meetings.(3)

No expropriation of land owned by an Arab in the Jewish State (by a Jew in the Arab State)(4) shall be allowed except for public purposes. In all cases of expropriation full compensation as fixed by the Supreme Court shall be said previous to dispossession.

Chapter 3: Citizenship, International Conventions and Financial Obligations

1. Citizenship Palestinian citizens residing in Palestine outside the City of Jerusalem, as well as Arabs and Jews who, not holding Palestinian citizenship, reside in Palestine outside the City of Jerusalem shall, upon the recognition of independence, become citizens of the State in which they are resident and enjoy full civil and political rights. Persons over the age of eighteen years may opt, within one year from the date of recognition of independence of the State in which they reside, for citizenship of the other State, providing that no Arab residing in the area of the proposed Arab State shall have the right to opt for citizenship in the proposed Jewish State and no Jew residing in the proposed Jewish State shall have the right to opt for citizenship in the proposed Arab State. The exercise of this right of option will be taken to include the wives and children under eighteen years of age of persons so opting.

Arabs residing in the area of the proposed Jewish State and Jews residing in the area of the proposed Arab State who have signed a notice of intention to opt for citizenship of the other State shall be eligible to vote in the elections to the Constituent Assembly of that State, but not in the elections to the Constituent Assembly of the State in which they reside.

2. International conventions

The State shall be bound by all the international agreements and conventions, both general and special, to which Palestine has become a party. Subject to any right of denunciation provided for therein, such agreements and conventions shall be respected by the State throughout the period for which they were concluded.

Any dispute about the applicability and continued validity of international conventions or treaties signed or adhered to by the mandatory Power on behalf of Palestine shall be referred to the International Court of Justice in accordance with the provisions of the Statute of the Court.

3. Financial obligations

The State shall respect and fulfil all financial obligations of whatever nature assumed on behalf of Palestine by the mandatory Power during the exercise of the Mandate and recognized by the State. This provision includes the right of public servants to pensions, compensation or gratuities.

These obligations shall be fulfilled through participation in the Joint Economic Board in respect of those obligations applicable to Palestine as a whole, and individually in respect of those applicable to, and fairly apportionable between, the States.

A Court of Claims, affiliated with the Joint Economic Board, and composed of one member appointed by the United Nations, one representative of the United Kingdom and one representative of the State concerned, should be established. Any dispute between the United Kingdom and the State respecting claims not recognized by the latter should be referred to that Court.

Commercial concessions granted in respect of any part of Palestine prior to the adoption of the resolution by the General Assembly shall continue

to be valid according to their terms, unless modified by agreement between the concession-holders and the State.

Chapter 4: Miscellaneous Provisions

The provisions of chapters 1 and 2 of the declaration shall be under the guarantee of the United Nations, and no modifications shall be made in them without the assent of the General Assembly of the United Nations. Any Member of the United Nations shall have the right to bring to the attention of the General Assembly any infraction or danger of infraction of any of these stipulations, and the General Assembly may thereupon make such recommendations as it may deem proper in the circumstances.

Any dispute relating to the application or interpretation of this declaration shall be referred, at the request of either party, to the International Court of Justice, unless the parties agree to another mode of settlement.

D. ECONOMIC UNION AND TRANSIT. . .

Adopted at the 128th plenary meeting:

In favour: 33

Australia, Belgium, Bolivia, Brazil, Byelorussian S.S.R., Canada, Costa Rica, Czechoslovakia, Denmark, Dominican Republic, Ecuador, France, Guatemala, Haiti, Iceland, Liberia, Luxemburg, Netherlands, New Zealand, Nicaragua, Norway, Panama, Paraguay, Peru, Philippines, Poland, Sweden, Ukrainian S.S.R., Union of South Africa, U.S.A., U.S.S.R., Uruguay, Venezuela.

Against: 13

Afghanistan, Cuba, Egypt, Greece, India, Iran, Iraq, Lebanon, Pakistan, Saudi Arabia, Syria, Turkey, Yemen.

Abstained: 10

Argentina, Chile, China, Colombia, El Salvador, Ethiopia, Honduras, Mexico, United Kingdom, Yugoslavia.

ה. הסכמי שביתת הנשק 1949

Article V, Egyptian-Israeli Ceasefire Agreement

2. The Armistice Demarcation Line is not to be construed in any sense as a political or territorial boundary, and is delineated without prejudice to rights, claims and positions of either Party to the Armistice as regards ultimate settlement of the Palestine question.

Article VI, Jordanian-Israeli Ceasefire Agreement

8. The provisions of this article shall not be interpreted as prejudicing, in any sense, an ultimate political settlement between the Parties to this Agreement.
9. The Armistice Demarcation Lines defined in articles V and VI of this Agreement are agreed upon by the Parties without prejudice to future territorial settlements or boundary lines or to claims of either Party relating thereto.

Article II, Lebanese-Israeli Ceasefire Agreement

With a specific view to the implementation of the resolution of the Security Council of 16 November 1948, the following principles and purposes are affirmed:

1. The principle that no military or political advantage should be gained under the truce ordered by the Security Council is recognized.
2. It is also recognized that no provision of this Agreement shall in any way prejudice the rights, claims and positions of either Party hereto in the ultimate peaceful settlement of the Palestine question, the provisions of this agreement being dictated exclusively by military considerations.

Article V, Syrian-Israeli Ceasefire Agreement

1. It is emphasized that the following arrangements for the Armistice Demarcation Line between the Israeli and Syrian armed forces and for the Demilitarized Zone are not to be interpreted as having any relation whatsoever to ultimate territorial arrangements affecting the two Parties to this Agreement.

ו. החלטה 242 של מועצת הביטחון, 22 בנובמבר 1967

Resolution 242 (1967)**of 22 November 1967**

The Security Council,

Expressing its continuing concern with the grave situation in the Middle East,
Emphasizing the inadmissibility of the acquisition of territory by war and the need to work for a just and lasting peace in which every State in the area can live in security,

Emphasizing further that all Member States in their acceptance of the Charter of the United Nations have undertaken a commitment to act in accordance with Article 2 of the Charter,

1. *Affirms* that the fulfilment of Charter principles requires the establishment of a just and lasting peace in the Middle East which should include the application of both the following principles:
 - (i) Withdrawal of Israel armed forces from territories occupied in the recent conflict;
 - (ii) Termination of all claims or states of belligerency and respect for and acknowledgment of the sovereignty, territorial integrity and political independence of every State in the area and their right to live in peace within secure and recognized boundaries free from threats or acts of force;
2. *Affirms further* the necessity
 - (a) For guaranteeing freedom of navigation through international waterways in the area;
 - (b) For achieving a just settlement of the refugee problem;
 - (c) For guaranteeing the territorial inviolability and political independence of every State in the area, through measures including the establishment of demilitarized zones;
3. *Requests* the Secretary-General to designate a Special Representative to proceed to the Middle East to establish and maintain contacts with the States concerned in order to promote agreement and assist efforts to

achieve a peaceful and accepted settlement in accordance with the provisions and principles in this resolution;

4. *Requests* the Secretary-General to report to the Security Council on the progress of the efforts of the Special Representative as soon as possible.

Adopted unanimously at the 1382nd meeting

ז. החלטה 338 של מועצת הביטחון, 22 באוקטובר 1973

Resolution 338 (1973)

of 22 October 1973

The Security Council

1. *Calls upon* all parties to the present fighting to cease all firing and terminate all military activity immediately, no later than 12 hours after the moment of the adoption of this decision, in the positions they now occupy;
2. *Calls upon* the parties concerned to start immediately after the cease-fire the implementation of Security Council resolution 242 (1967) in all of its parts;
3. *Decides* that, immediately and concurrently with the cease-fire, negotiations shall start between the parties concerned under appropriate auspices aimed at establishing a just and durable peace in the Middle East.

Adopted at the 1747th meeting

by 14 votes to none. 1

1/ One member (China) did not participate in the voting.

ח. תקנות האג הנספחות לאמנת האג הרביעית בדבר הדינים והמנהגים של מלחמה ביבשה, 1907

Section III

Military Authority over the Territory of the Hostile State

Art. 42. Territory is considered occupied when it is actually placed under the authority of the hostile army.

The occupation extends only to the territory where such authority has been established and can be exercised.

Art. 43. The authority of the legitimate power having in fact passed into the hands of the occupant, the latter shall take all the measures in his power to restore, and ensure, as far as possible, public order and safety, while respecting, unless absolutely prevented, the laws in force in the country.

ט. אמנת ז'נבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בעת מלחמה, 12 באוגוסט 1949

Art. 2. In addition to the provisions which shall be implemented in peace-time, the present Convention shall apply to all cases of declared war or of any other armed conflict which may arise between two or more of the High Contracting Parties, even if the state of war is not recognized by one of them.

חקיקה עות'מנית*

חוק הקרקעות העות'מני (סעיפים נבחרים)

20. החזיק אדם בקרקע מיירי עשר שנים רצופות ואח"כ עמדו עליו עוררים, – אין שומעין להם. נתנו אמתלה מקובלת לפי החוק הדתי על מה שלא עוררו, כגון: הביאו ראייה, שהיו קטנים או שוטים, או היו בדרך רחוקה או שהיה המחזיק איש תקיף (אלם) ולא היו יכולים לדון עמו – אם באו וערערו בתוך עשר שנים מיום שבטלה האמתלה שומעים להם; באו וערערו אחרי כן אין שומעים להן. ואם הודה הנתבע (המחזיק), שירד לתוך שדה זו שלא ברשות (אלא באלמות), – אין לו בו חזקה (פרסקריפציה) אפילו לאחר כמה שנים, והקרקע חוזרת לבעליה הקודם.
23. השכיר אדם שדה לחברו או השאילה לו וזרעה השוכר או השואל זמן מרובה והוא מודה שירד לתוכה בתורת שכירות או שאילה, – אין לו בה שום חזקה ושום ייפוי כח. אלא השדה היא ברשותו של המחזיק הראשון והוא מוציאה מיד השוכר והשואל והוא מקיימה בידו, הכל לפי רצונו.
43. מי שהעביר לרשות אחרת קרקע של איש אחר או של שותפו, ברשיון הפקיד אבל בלי ייפוי כח מאת המחזיק בקרקע, והפעולה לא אושרה על ידי המחזיק, – כיון שבעל הקרקע לא קיים בו את המכירה הרשות בידו לדרוש בחזרה באמצעות הפקיד את הקרקע מאת מי שהקרקע בידו ולסלק את הלוקח, שהחזיק בקרקע שלא כדין.
47. אם קרקע נמכרה במספר דונמים או אמות מחשיבים רק את המידה בלבד. ואם הקרקע נמכרה בגבולות מסויימים אין מחשיבים את מספר הדונמים או האמות הכוללים בגבולות אלו בין שנאמרה המידה ובין שלא נאמרה, אלא מחשיבים רק את הגבולות בלבד. למשל, אם נמכר שטח קרקע בגבולות מסויימים – אף על פי שבעל הקרקע פירש ואמר שהשטח מחזיק חמישה ועשרים דונמים, – ונמצאו אחר כך שלושים ושניים דונמים, – אין בעל הקרקע (או יורשיו) רשאי לתבוע מאת הלוקח שיחזיר לו את שבעת הדונמים העודפים או שיוסיף לו על דמי המיחק; והוא הדין אם

* חוק הקרקעות העות'מני וההוראות לחוק הטאבו הם לפי תרגומו של משה דוכן דיני קרקעות במדינת ישראל (תשי"ג). סעיפי המג'לה הם על פי התרגום של גד פרומקין ז"ל. ראוי לציין, למען הזהירות, כי הנוסחים המובאים בספר זה נערכו ושולבו לנוחיות הקוראים, אולם אין בהם כדי להוות תחליף לדברי החקיקה המקוריים, על תיקונייהם, כפי שפורסמו באופן רשמי ומחייב.

נמצא שהשטח מחזיק רק שמונה עשר דונמים, – אין הלוקח רשאי לתבוע דמי שבעת הדונמים החסרים.

68. החזיק אדם בקרקע והובירה שלוש שנים רצופות – לא זרעה הוא עצמו ולא נתנה לאחרים בין בחנם בין בשכר ולא הייתה לו אחת מהאמטלאות ההגונות והחוקיות, כגון:

(א) הוברה הקרקע לשנה או לשנתיים ואפילו יותר – מפני שהקרקע הוצרכה לשבתון בשל אפיה ומצבה המיוחד;

(ב) שדה שנסתחפה ולא חזרו המים אלא אחר זמן מרובה והיה הכרח להובירה זמן מה אחרי שהמים חזרו, כדי שתיעשה אדמה ראויה להיעבד;

(ג) או המחזיק היה שבו; הרי היא (הקרקע) נכנסת לגדר דין טאבו, בין שהמחזיק לפנינו ובין שהוא במקום אחר, אלא אם רצה המחזיק – הוא נותן דמי שווייה ומוסרים לו את הקרקע חזרה, ואם אינו רוצה בה מעבירים אותה במכירה פומבית.

78. מי שהחזיק בקרקע מיירי או הקדש (מוקופה) עשר שנים רצופות בלי ערעור יש לו בה זכות של חזקה (פרסקריפציה), ובין שהיה לו שטר טאבו (קושאן) ובין שלא היה – אין הקרקע נידונה כרטושה (מחלול) ונותנים לו שטר טאבו חינם. מודה המחזיק שהקרקע הייתה רטושה (מחלול) והחזיק בה שלא ברשות, – אף על פי שהחזיק בה כמה שנים תוצע לו הקרקע בתשלום דמי טאבו, ואם אינו רוצה – מוכרים אותה במכירה פומבית.

הוראות לחוק הטאבו (סעיף נבחר)

8. מי שהחזיק בקרקע, לפי הסעיף 78 מחוק הקרקעות, וטוען טענת "שני חזקה" (פרסקריפציה) מפני שהוא מחזיק בקרקע עשר שנים רצופות בלי ערעור, או מי שהקרקע באה לידו בירושה או בהקנאה מידי המחזיק הקודם לו או בהעברה מידי הפקיד, ואין בידו שטר טאבו (קושאן) – משלם מס בשיעור חמישה למאה ונותנים לו שטר טאבו חדש. בטענת "שני חזקה" (פרסקריפציה) הרשות בידו לבוא במשך שישה חודשים; ואם לא בא לטעון בתוך הזמן הזה ואין לו אמתלא מקובלת – ישלם מס כפול.

מגילה

(שער שני, ספר 14, סעיפים נבחרים)

1660. תביעות חוב ופקדון ונחלת מלך וירושה, ותביעות מהקדש מעין דמי-קצבה, שליטה על פי שכירות-כפולה, ממונות-מותנית, ופירות שאינן נוגעות בעצם ההקדש, ותביעות שאינן נוגעות לציבור – הרי לאחר שעברו עליהן חמש-עשרה שנה, שוב אין נזקקים להן.
1661. תביעות ממונה-ההקדש ושל האוכל מפירותיו הנוגעות לעצם ההקדש נזקקים להן תוך שלשים ושש שנה. אבל אם עברו שלשים ושש שנה, שוב אין נזקקים להן. כיצד? מי שהחזיק בנחלה והשתמש בה כדרך שמוש בעלים בקנין מלך, משך שלשים ושש שנה, ולאחר בא ממונה ההקדש בתביעה לאמר: "נחלה זו מנכסי הקדש היא" – אין נזקקים לתביעתו.
1662. תביעות דרך-היחיד וזכות-הנטיפה וזכות-ההשקאה, הרי אם היו בנחלאות מלך אין נזקקים להן לאחר שעברו עליהן חמש עשרה שנה. וכשהם בנחלאות הקדש, יכול הממונה לתבוע עד שלשים ושש שנה, כשם שאין שומעים לתביעת אדמת מירי לאחר עשר שנים כך תביעות בענין דרך היחיד והנטיפה וזכות-ההשקאה באדמת מירי שעברו עליהן עשר שנים, אין נזקקים להן.
1663. התישנות בנידון דיין, כלומר, זו שיש בה משום מניעה לשמיעת התביעה, היא עבירת זמן שלא בטעם מספיק. ואילו אין מחשבים את הזמן שעבר מחמת טעם כשר כדת, כגון קטנות התובע, בין אם היה לו אפוטרופוס ובין שלא היה לו אפוטרופוס, או היותו שוטה או פתי-ביותר, או משום שהיה במדינה אחרת במרחק תחום-נסיעה, או שהיה בעל דינו אֶלֶם. לפיכך מחשבים את ההתישנות משעה שעבר ובטל הטעם. כיצד? אין מחשבים את הזמן שעבר על אדם בקטנותו, אבל מחשבים את ההתישנות מיום שהגיע לכלל בגרות. וכן מי שהיתה לו תביעה על אֶלֶם, הואיל ולא יכול היה לתבוע כל עוד היתה אֶלְמוּתו של בעל דינו קיימת, אין בהתישנות כדי מניעה לשמיעת הטענה, ומחשבים את ההתישנות מיום שבטלה האֶלְמוּת.
1673. מי שהודה שהיה שוכר נחלה, אין לו חזקה לקנין בעלות בה מחמת שדר חמש-עשרה שנה. אבל אם באו וטענו הבעלים לאמר: "נחלה זו שלי היא, השכרתה לך לפני כו"כ שנים והייתי נוטל שכרה בקביעות", הרי אם שכירות זו היה לה קול, נזקקים לתביעה; אם אין לה קול – אין נזקקים לתביעתו.
1674. אין זכות עוברת ובטלה על ידי קדמות הזמן. לפיכך, תביעה שיש בה התישנות והודה הנתבע בפרוש בפני השופט שנשארה לו עדיין לתובע הזכות עד היום, אין משגיחים בהתישנות ומחייבים את הנתבע לפי הודאתו. אבל אם לא הודה הנתבע בפני השופט, וטען התובע שהודה הנתבע במקום אחר, הרי כשם שאין נזקקים לעצם תביעתו של התובע, כך אין נזקקים גם לתביעתו בדבר ההודאה. אבל אם ההודאה הנדונה יצא עליה שטר בכתב ידו של הנתבע ולא נמצא כדי התישנות מיום כתיבת השטר עד יום התביעה, נזקקים לתביעה בדבר ההודאה.

חקיקה מנדטורית*

פקודת העברת קרקעות, 1920 (סעיפים נבחרים)

2. פירוש

בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן מלבד אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר –

”בית משפט” פירושו כל בית משפט אזרחי או בית דין דתי שהם בני-סמכא לדון במשפטי קרקעות וכל בית משפט לקרקעות;
”מנהל” פירושו מנהל מחלקת הקרקעות;

”העברה” פירושה מכר, משכנתא, מתנה, הקדשה או ווקף מכל מין שהוא, וכל העברה אחרת של מקרקעים פרט להנחלה בצוואה או שכירות לתקופה שאינה יתירה על שלוש שנים והריהי כוללת העברת-משכנתא ושכירות שיש עמה ברירה להאריך את מועד השכירות ליותר משלוש שנים;

”קרקע” כוללת בתים, בנינים, ודברים המחוברים לקרקע חיבור קבע.

4. תנאים לתוקפן של העברות

- (1) לא יהא תוקף לשום העברת מקרקעים אלא אם כן מלאו אחרי הוראות פקודה זו.
- (2) כל הרוצה להעביר מקרקעים עליו לקבל תחילה הסכמה בכתב הנדרשת בסעיף קטן הבא.
- (3) כדי לקבל את ההסכמה שהוזכרה בסעיף קטן (2) יש להגיש בקשה למנהל באמצעות משרד ספרי האחוזה של המחוז או הנפה שבהם מצויה הקרקע ולפרט בה את תנאי ההעברה העומדת להיעשות ולבקש הסכמה לאותה העברה.
- (4) לבקשה יש לצרף הוכחה בדבר זכות הקנין של המעביר או המבקש וכן אם המנהל ידרוש זאת, תרשים שהוכן לצרכי רישום של נכסי המקרקעים הנדונים. הבקשה צריכה לכלול גם בקשה לרישום שטר שיערך לצורך מתן תוקף לתנאי ההעברה

* החקיקה המנדטורית היא לפי תרגומו של א' בן שמש חוקי הקרקעות במדינת ישראל (תשי"ג). ראוי לציין, למען הזהירות, כי הנוסח המובא בספר זה נערך ושולב לנוחיות הקוראים, אולם אין בו כדי להוות תחליף לדבר החקיקה המקורי, על תיקוניו, כפי שפורסם באופן רשמי ומחייב.

(תוקן לפי מס. 13 לש' 1943 ע"ר 1281).

5) מותר לכלול בבקשה גם סעיף הקובע את דמי הנוק שישלם הצד המסרב לבצע את ההעברה לכשתאושר.

8. הסכמה או רישום אין במשמעותם ערובה לזכות הקנין

ההסכמה הניתנת עפ"י סעיף 4 ורישום השטר אין משמעותם ערובה לזכות הקנין או לטרנסקציה.

11. מה הדין כשלא ניתנה הסכמה

1) כל העברה שלא ניתנה לה ההסכמה הדרושה עפ"י סעיף 4 תהא בטלה ומבוטלת; בתנאי שכל ששילם כסף בעד העברה בטלה ומבוטלת יכול לקבל חזרה את כספו על ידי הגשת תביעה בבתי המשפט.

2) שום דבר האמור בסעיף זה לא יפגע בתוקפה של המודעה הרשמית מס. 115 מיום 30 באפריל 1919, הדנה בשטרי- חוב שניתנו על חשבון טרנסקציה פסולה במקרקעים.

12. עונש על הוצאה לפועל של העברה לא רשומה

כל שהוא צד להעברת מקרקעים שלא ניתנה לה ההסכמה הדרושה עפ"י סעיף 4 והוא מחזיק במקרקעים או מרשה לצד האחר להחזיק בהם, בין הוא גופו ובין ע"י איזה אדם בשמו, יאשם בעברה והיא צפוי לקנס כדי רבע ערכם של המקרקעים.

14א. רישום פסקי-דין וצווים

מתוך כפיפות לקביעותיו של סעיף 14ב, ירשום המנהל, עם תשלום הדמים שנקבעו (אם נקבעו כל דמים) –

1) העתק משרדי של צו סופי על ממכר כל קרקע מתוך ביצוע פסק דין או פרעון משכנתא שנמסר לו כהלכה בידי הפקיד הראשי של ההוצאה לפועל או מטעמו;

2) העתק משרדי של צו-סופי על ממכר כל קרקע מתוך ביצוע משא ומתן משפטי על חלוקה, שנמסר לו כהלכה על ידי בית המשפט שנתן אותו צו או מטעמו;

3) העתק משרדי של כל פסק-דין או צו, המקנים כל קרקע, או כל טובת הנאה בה, העשויים להירשם, או המצהירים זכות הקנין בהן, או המחלקים אותן או הנוגעים אליהן באופן אחר או המאשרים כל גמילה של בוררות או כל עיקול, גזרה או אוזרה שיימסרו לו כהלכה בידי כל אדם מעוניין או בשמו.

חקיקה ירדנית*

חוק הסדר הקרקעות והמים, מס' 40 לשנת 1952

1. חוק זה ייקרא "חוק הסדר הקרקעות והמים לשנת 1952" ותחילתו מיום פרסומו בעיתון הרשמי.
2. בחוק זה -
"קרקע" - קרקעות מסוג "מירי" ו"וקף" ו"מולכ", בניינים, עצים וכל דבר אחר המחובר לקרקע.
"מים" - נהרות, נחלים, אפיקים, בריכות, מעיינות, אגמים, מי מבועים, בארות, מפלים, סכרים ומאגרים כלשהם או כל תעלה, חפירה, אפיק מלא מים או יבש, גדה או גשר, מעברה או בניין להסדרת מים או העברתם, באר (קידוח בור) או אמצעי להפקת מים, שאיבתם או דחיפתם, או עבודה משנית מכל סוג שהוא הנעשית לשם השגת מים, שאיבתם, העברתם והשימוש בהם למטרות השקאה או למטרות ייבוש ראשוניות.
"הסדר קרקעות ומים" - הסדר כל הבעיות והמחלוקות הקשורות בזכות שימוש או זכות קנין כלשהן בקרקע או במים, או זכות טובת הנאה בהם או כל זכויות אחרות הקשורות בהם והניתנות לרישום.
"מנהל" - מנהל מחלקת הקרקעות והמדידות או ממלא מקומו.
3. בהתאם להגדרה הנזכרת בסעיף הקודם, עוסק הסדר הקרקעות והמים בכל האנשים, הגופים והאגודות שיש להם זכות שימוש, זכות קנין או זכות טובת הנאה בקרקעות ובמים הנמצאים בממלכה הירדנית ההאשמית, בין אם זכות זו מוכרת או שנויה במחלוקת.
4. (1) פעולות ההסדר תתבצענה תחת פיקוחו והשגחתו של המנהל ויעסקו בהן האנשים שימונו מטעמו.

* החקיקה הירדנית היא לפי התרגום המופיע בחקיקה נבחרת בדיני מקרקעין באזור יהודה והשומרון (סרן אריאל יוספי וסגן תאמר סעיד, יחידת היועמ"ש לאזור יו"ש, עורכים, 2009). התרגום הנ"ל הוא על פי התרגומים שפורסמו בחוברות לקט חוקים ירדניים (הוצאת מפקדת הפרקליט הצבאי הראשי, התשל"ד) ובקובץ דיני התכנון, הבניה והמקרקעין באזור יהודה והשומרון (הוצאת המנהל האזרחי לאיו"ש, התשנ"ו). ראוי לציין, למען הבהירות, כי הנוסחים המובאים בספר זה נערכו ושולבו לנוחיות הקוראים, אולם אין בהם כדי להוות תחליף לדברי החקיקה המקוריים, על תיקונייהם, כפי שפורסמו באופן רשמי ומחייב.

- (2) המנהל יאשר את תחילת פעולת ההסדר ויקבע את כללי הנוהג לפיו והמקומות בהם יוחל בהסדר.
5. אישר המנהל את תחילת פעולת הסדר הקרקעות או המים באזור מסויים המוגדר בתור "אזור ההסדר" יפרסם בעתון הרשמי צו הנקרא "צו הסדר", שיקבע כי יוחל בפעולת הסדר הקרקעות או המים באזור הנ"ל בתאריך שיפורסם לאחר מכן.
6. קבע המנהל את התאריך הנוכח בצו ההסדר שצוין בסעיף הקודם, ימסור לתושבי אותו ההסדר, בצורה המתאימה לדעתו, הודעה שנקראת "הודעת ההסדר", שעותק ממנה יתלה במקום בולט בכפר, בעיר, או בשבט, הודעה זו תכלול את הפרטים הבאים:
- (1) שם הכפר, העיר, השבט או המקומות (מווקע) שמתכוונים להתחיל בהסדר קרקעותיהם או בהסדר המים הנמצאים בהם.
- (2) התאריך והמקום שבו יתחילו בפעולות ההסדר.
- (3) הודעה שפעולות ההסדר עוסקות בכל האנשים שיש להם זכות שימוש (תצרוף), זכות קניין או זכות טובת הנאה בקרקע או במים או בכל זכויות אחרות הקשורות בהם, בין אם זכויות אלה מוכרות ובין אם שנויות במחלוקת.
- (4) (א) אם פורסם הסדר קרקעות בכפר שלא נקבעו קודם לכן גבולותיו הסופיים לפי חוק תיחום קרקעות, מדידתן ושומתן לשנת 1953, אזי למנהל או לפקיד המורשה מטעמו לבצע את פעולות ההסדר, הסמכות לקבוע ולהפריד את הגבולות הסופיים של אדמות אותו כפר מגבולות אדמות הכפרים הסמוכים לו, וזאת בשיתוף פעולה עם המוכתרים ומועצת הזקנים של הכפרים הסמוכים הנוגעים בדבר, ולערוך החלטה בכתב שעליה יחתמו הממונים על קביעת הגבולות המצהירה על נכונות הגבולות שהוסכם על התוויתם ותיחומם על הקרקע.
- (ב) אם נוצרה התנגדות בקשר לקביעת הגבולות המשותפים שבין אדמות הכפר בו הוכרו ההסדר לבין כל כפר סמוך לו שההסדר בו עדין לא נשלם, יערוך המנהל או הפקיד המורשה מטעמו את החקירות הדרושות הנזכרות בסעיפים 5 ו-7 לחוק תיחום הקרקעות, מדידתן ושומתן לשנת 1953, ויקבע את הגבולות הסופיים.
- לנפגע מהחלטה זו זכות להגיש ערר על החלטה לבית הדין להסדר הקרקעות תוך חמישה עשר יום מיום שבו נמסרה ההודעה על החלטה לצדדים. החלטת שופט ההסדר תחשב כסופית.
- (ג) ההודעה על החלטה תעשה ע"י תליית הודעה במקום בולט בכל אחד משני הכפרים שהגבול המשותף ביניהם שנוי במחלוקת, והודעה זו תכלול תאור תמציתי של הגבולות שנקבעו ותאריך המועד האחרון לערר.

7. (1) כל האנשים התובעים אחת מהזכויות הנזכרות בסעיף קטן (3) לסעיף הקודם, יגישו את תביעותיהם ואת המסמכים המבססים אותן למנהל או לפקיד המורשה מטעמו לקבל את התביעות, במועד ובמקום שייקבעו לתכלית זו. תביעות אלו תחקרנה בפומבי לפי הנוהל שייקבע על ידי המנהל.
- (2) המנהל רשאי להוציא מזמן לזמן הוראות שבהן יקבע את אופן התווית גבולות הקרקעות והגשת התביעות הקשורות בהם.
- (3) המנהל או הפקיד המורשה מטעמו רשאי להציע פשרה בין הצדדים היריבים, ובעת הסכמתם יערוך מסמך פשרה על הסעיפים שהוסכם עליהם ועל תאור החלקות שהפשרה עוסקת בהם, הצדדים המסוכסכים והעדים יחתמו על המסמך והמנהל או האדם המורשה מטעמו יאשרו אותו, כוחו יהיה יפה ככוחה של כל החלטה או הסכם שיאושרו על ידי הצדדים, זולת אם הוא סותר את החוקים והתקנות התקפים.
8. (1) היו עצים או מתקנים שייכים לאדם שאינו בעל הקרקע, רשאי המנהל או הפקיד המורשה מטעמו לבצע את ההסדר בין הצדדים באופן שיוסכם על ידיהם. במקרה של העדר הסכם, רשאי המנהל לצוות על ביצוע ההסדר באופן שימצא לנכון לפי הוראות חוק זה. נקבע לפי הסדר זה שיש לשלם פיצויים לניזוק אותה שעה, תחולנה על כך הוראות סעיף קטן (6) לסעיף 18 לחוק.
- (2) סבר המנהל שטובת העניין מחייבת הוצאת חלקת קרקע כלשהי או מים כלשהם מכלל הסדר, רשאי הוא לצוות על כך, וכל עסקה או סכסוך שיתנהלו על קרקעות או מים אלה, וידונו בכל מקרה כאילו לא הוצא בעניינם צו הסדר, והדיון בהם יוחזר לבתי המשפט המוסמכים וללשכות הרישום.
- (3) קרקעות מסוג "מירי" או "מתרוכה" והמשמשות מאז ומתמיד לטובת הנאתם של תושבי הכפר או שבט ממנו, תרשמנה על שם האוצר מטעם אלה שהם בעלי טובת הנאה בהן.
- נכנסו קרקעות אלה לתוך גבולות העירייה או המועצות הכפריות, תיעשינה קניינים של בעלי זכות טובת הנאה הקודמים.
- (4) כל זכות בקרקע או במים שלא תוכח על ידי תובע כלשהו תרשם על שם האוצר.
- (5) בשעת ביצוע ההסדר במים יקבע המנהל את חלקי המים שיש לרשם בלוח הזכויות באופן יחסי לסך כל שטח קרקעות השלחין המושקות בדרך כלל על ידי המים שעליהם מתבצע ההסדר, ובלבד שחלקים אלה ירשמו באופן יחסי למספר הדוגמים של קרקעות השלחין.
- התברר שלאדם מסויים יש חלקי מים עודפים מעל לצרכיו, והחלקים העודפים הללו ניתנו לשאר הבעלים, ישלמו הנהנים מאותם חלקים לבעלים פיצוי הוגן

שיקבע על ידי המנהל.

(6) הוכח למנהל או לאדם המורשה מטעמו שמימי מעיין אחד או יותר נרשמו בלוח הזכויות בתור מקור מים בבעלות מושאע, רשאי הוא לחלק את חלקי המים הרשומים בלוח הזכויות הסופי הנחשב כלוח רישום, על יסוד שטחי החלקות המושקות מאותו מעיין או מעיינות או על יסוד המים המגיעים להן; לוח חלוקת המים ייערך על יסוד חלקות האדמה השייכות לכל מעין ולתעלות המסתעפות ממנו, והמושקות ממימיהם כשהן באות בנפרד זו מזו, באופן שיקבע על ידי המנהל. לניזוק זכות ערר על לוח זה לפי ההוראות האמורות בחוק הסדר הקרקעות והמים על תיקוניו.

9. המנהל או האדם המורשה מטעמו לבצע את פעולת ההסדר רשאי לעשות כדלקמן:

(1) היה הגבול הישן המפריד בין גושים או חלקות אדמה שונות מפותל או עקום – רשאי הוא להתוות גבול חדש במקומו, ולהסדיר כל גבול המתאים לדעתו לאופי הקרקע לשם שיפור העבודות בה, בין אם על ידי החלפתה בקרקע שווה לה מבחינת הערך, או על ידי מתן הפיצויים הדרושים לניזוק כתוצאה מפעולה כזאת, והחלטתו בעניין תהיה סופית.

(2) לסלול ולהתוות כל דרך חדשה או ישנה בין אם זו דרך ציבורית או פרטית, ולתכנן כל זכות שפיכה או זכות מעבר לשם חיבור קרקע כלשהי עם דרך ציבורית, והוא רשאי לשלם לניזוק כתוצאה מפעולות כאלה, והחלטתו בעניין תהיה סופית. הזכאי לפיצויים רשאי לבצע את החלטת הפיצויים (במחלקת ההוצאה לפועל), משיציג תעודה מטעם מנהל הקרקעות והמדידות המעידה על אי אפשרות הביצוע בלוח הזכויות.

(3) כל הדרכים הציבוריות והפרטיות שיותו במשך פעילות ההסדר, תימדדנה ותרשמה על מפות המדידה. מפות אלה תחשבנה כמסמך הבלעדי שיפנו אליו במקרה של התגלעות סכסוך או הסגת גבול כלשהם על אותה דרך.

(4) הוזנחה דרך כלשהי המדודה ורשומה במפות, רשאית מועצת השרים להחליט על ביטולה.

נמצאה אותה דרך מחוץ לאזורים העירוניים – תחשב אז זכות הבעלות הערטילאית עליה כקניין הממשלה, נמצאה בתוך אותם אזורים – תחשב זכות הבעלות הערטילאית עליה כקניין העירייה.

(5) (א) הובילה הדרך, שהתכוונו לסללה במשך פעולות ההסדר או אחריהן, לחלקה אחת, רשאי המנהל או הפקיד המורשה מטעמו, או ימצא זאת לנכון, להמיר את סלילת הדרך בזכות מעבר שכיוונה ורוחבה יצוינו על המפה הנוגעת בדבר, מבלי לפגוע בשטח החלקה בה היא עוברת.

- (ב) הוזנחה זכות מעבר זו מסיבה כלשהי ע"י הפסקת טובת ההנאה ממנה, תבוטל הזכות מן המפה ע"י החלטה סופית מטעם המנהל.
- (6) היה השימוש משותף בין בעלי הזכויות בחלקה אחת או יותר באדמות כפר שהוגדרו במשך פעולות ההסדר כחלקות מחולקות, נקבעו על מפות מחלקת הקרקעות והמדידות ולא הוכרו על לוח הזכויות שלהן, ושמות השותפים האלה נרשמו בלוח התביעות ולא היו שנויים במחלוקת, רשאי המנהל להרשות לאותם שותפים לבצע חלוקה בהסכמתם (אם אין ביניהם נעדר, קטין או פסול), בין אם החלוקה קשורה בחלקה אחת או בחלוקת חלקות רבות. התגלע סכסוך, ייחשבו כשותפים אלו שנערך לגביהם לוח הזכויות לפי הוראות החוק האמור.
- (7) לא הגיעו השותפים לידי חלוקה על יסוד הסכם ביניהם, או היה ביניהם נעדר, קטין או פסול, רשאי המנהל או הפקיד המורשה מטעמו במקרה של הסכמת רוב בעלי החלקים לבצע חלוקה באופן שימצא לנכון.
- (8) הגושים הנובעים מהחלוקה ימדדו ויירשמו בלוח התביעות ובלוח הזכויות. בעת פרסום לוח זה אפשר לערור עליו לפי הוראות סעיפים (12) ו-(15) לחוק זה.
10. נסתיימה חקירת התביעות; יערוך הפקיד הממונה רשימה הנקראת "לוח התביעות" הכוללת את כל התביעות בין אם מוכרות או שנויות במחלוקת ויגיש למנהל דו"ח על כל עניין השנוי במחלוקת.
11. (1) סיים המנהל את בדיקת לוח התביעות והדו"חות הקשורים בסכסוכים יערוך רשימה הנקראת "לוח הזכויות".
- (2) לוח הזכויות יערוך באופן שייקבע על ידי המנהל, ולאחר שיחתום עליו, ייתלה עותק ממנו במחלקת הרישום הנפתית ועותק נוסף במקום בולט בכפר או בעיירה, ועותק מאושר ממנו יימסר ליידי מוכתארי הכפר, כדי שיביאו את תוכנו לידיעת התושבים.
12. כל אדם, בתור בעל זכות שימוש, זכות קניין או זכות טובת הנאה בקרקע, במים או בכל זכויות אחרות הקשורות בהם:
- (1) ששכחו להזכיר את שמו בלוח;
- (2) שזכות שימוש, זכות קניינו או זכות טובת ההנאה שלו נרשמה בלוח בצורה מוטעית;
- (3) שזכות שימוש, זכות קניינו או זכות טובת ההנאה שלו יוחסה בטעות כולה או חלקה לאדם אחר;
- (4) ששווי אדמתו או חלקי המים שלו הוערכו בצורה לא נכונה;
- (5) שזכות שימוש, זכות קניינו או זכות טובת ההנאה שלו נפגעה בכל צורה אחרת;
- רשאי, תוך שלושים יום מתאריך תליית לוח הזכויות במחלקת הרישום הנפתית, לערור

עליו על ידי בקשה בכתב שיגיש למנהל במישרין או באמצעות פקיד הרישום הנפתי, בה יפרט את עילות עררו, והמנהל יעביר את העררים הנ"ל יחד עם לוח הזכויות אל השופט הדין בהסדר אשר יבחר לשמיעת ההתנגדות.

אחד השותפים רשאי להיות בעל דין במשפט המוגש על מקרקעין הרשום בלוח הזכויות בתור "מושאע".

13. (1) סמכות שמיעת העררים על לוח הזכויות והפסיקה בהם תיוחד לבית הדין להסדר קרקעות ומים שייקרא להלן: "בית הדין להסדר", ושיורכב משופט יחיד שימונה בהתאם להוראות חוק הרכב בתי המשפט. חלה השופט או נבצר ממנו למלא את תפקידו, ימנה שר המשפטים אדם שימלא את מקומו.

בית הדין יערוך את ישיבותיו בכפר או בעיירה הנוגעת בדבר במועד שייקבע ע"י שופט בית הדין להסדר. במקרים בהם אי אפשר לערוך את הישיבות בכפר או בעיירה, יערוך בית הדין את ישיבותיו בכל מקום אחר שייקבע על ידי שופט בית הדין להסדר באישור המנהל.

(2) לא הופיע אחד הצדדים לפני בית הדין להסדר לאחר שקיבל הודעה להופיע כדין, יערך משפטו שלא בפניו, אם הוא המשיב בערר, ועררו יידחה אם הוא העורר. אדם הנשפט שלא בפניו או שעררו נדחה רשאי להתנגד לפסק דין זה תוך עשרה ימים מיום שקיבל הודעה עליו.

(3) לא עלה שווי התביעה, הרשום בלוח הזכויות, על חמישים דינאר, יהיו פסקי הדין, הניתנים מטעם בית הדין להסדר, החלטיים, במקרים שלתביעה אין שווי רשום בלוח הזכויות, יערוך בית הדין להסדר את שווייה.

(4) יעלה שווי נשוא פסק הדין על חמישים דינאר, מותר לחייב בדין לערער בפני בית המשפט לערעורים על פסקי הדין הניתנים מטעם בית הדין להסדר, תוך חמישה עשר יום מיום מתן פסק הדין, אם ניתן בפניו, ואם ניתן שלא בפניו – תוך חמישה עשר יום מהיום שבו קיבל הודעה על פסק הדין.

אם עלה על מאתיים דינאר, יכול החייב בדין לערער עליו תוך שלושים יום מיום מתן פסק הדין אם נתן בפניו, ואם ניתן שלא בפניו – מהיום שבו קיבל הודעה עליו.

בכל המקרים הנ"ל אין העורר רשאי לבטל את עררו באופן זמני. עמד בתוקף על הביטול, יידחה עררו סופית.

(5) כל משפט על קרקע או מים המוגש בכל בית משפט בשעת תחילת ההסדר, וכל משפט מהמשפטים הנ"ל המוגש במשך ההסדר באזור הסדר מסויים, יועבר לבית הדין להסדר.

הגיש אחד הצדדים ערר על לוח הזכויות תוך התקופה החוקית, ידון בית הדין

להסדר במשפטים אלה.

(6) בכל עת לאחר פרסום צו ההסדר ועד שיושלם ההסדר, תהיה לבית הדין להסדר הסמכות לתת החלטה בדבר חוקה זמנית על כל קרקע או מים שצו ההסדר כלל אותם, או שמשפט כלשהו שהועבר אליו עסק בהם, וזאת לטובת כל אדם שתבע חוקה על אותה קרקע או אותם מים, או הגיש תביעת נגד לחוקה עליהם, ותהיה לו גם הסמכות לשנות החלטה זו או לבטלה, מבלי להיות כפוף להוראות חוק שופטי השלום, ובלבד שמבקש סילוק היד יגיש ערבות שתבטיח תשלום דמי נזק לאדם שידו סולקה מהקרקע באם יתברר שמבקש החוקה אינו צודק בבקשתו.

(7) לבית הדין להסדר הסמכות לתת החלטה בדבר הפסקת כל עסקת רישום הקשורה בקרקע או במים באזור הסדר כלשהו.

להחלטה זו יהיה תוקף של פסק דין של בית משפט, והיא תוצא לפועל באותה דרך שבה מוצאים לפועל פסקי דין של בתי המשפט. החלטה זו תשאר תקפה עד שבית הדין להסדר הקרקעות והמים יתן החלטה סופית בעניין.

(8) בכל עת לאחר פרסום הצו ההסדר ועד שיושלם ההסדר, תהיה לבית הדין להסדר הסמכות לדון במשפטי מצרנות ודין קדימה, ובלבד שהגשת המשפט תהיה בכפוף למועדים החוקיים, ושהסמכות הזאת תהיה בכפוף לסייגים שנוכרו בסעיפים קטנים 3 ו-4 לסעיף זה.

14. (1) בכפוף לעקרונות היושר והצדק יחיל בית הדין להסדר בשמיעת העררים ובפסיקה בהם את הוראות החוקים הקשורים בקרקעות ובמים והתקפים בממלכה הירדנית ההאשמית, מבלי להיות כפוף להוראות סעיפים 20, 36, 41, 42, 45 ו-78 לחוק הקרקעות העותומאני, בין אם זכויות אלו נוגעות לקרקע או לזכויות הקשורות בנהרות, נחלים, אפיקים, בריכות, מעיינות, אגמים, מבועים, בארות, מפלים, סכרים או מאגרים, בין שיש להם או שאין להם בעלים.

(2) מבלי להתחשב בשום הוראה שעומדת בסתירה לכך במג'לה או בחוק סדרי הפרוצדורה האזרחית או בכל חוק הקשור בקרקעות ובמים, תהיה לבית הדין להסדר הסמכות לדרוש כל ראייה בין בעל פה ובין בכתב שהפסיקה בעררים מחייבת אותה, עררים שאין ביכולתם של הצדדים להמציא בהם כל ראייה בכתב על שימושם או קניינם, וכמו כן עררים שממציאים בהם ראייה בכתב, מבלי שראייה זו ניתנה ממחלקת הרישום.

(3) לאחר תום התקופה שנקבעה בחוק להגשת משפט ערר, לא יישמע משפט ערר על לוח הזכויות שהגישו יורשים להחזרת קרקע או זכות הקשורה במים, שעברו בירושה מסב משותף.

תקופה זו מתחילה מתחילת השימוש שלא באישור שאר היורשים. היה התובע קטין, או פסול דין, תתחיל התקופה מהתאריך שבו יגיע התובע לבגרות או

- מהתאריך או מהתאריך שבו תוחזר לפסול הדין כשרותו המשפטית.
- (4) הושגה בדרך מרמה זכות כלשהי בלוח הזכויות הסופי הנזכר בסעיף 16 לחוק זה, זכאי האדם שנגרם לו נזק לתבוע בבית הדין להסדר פיצויים מהאדם האחראי על התרמית, ובלבד שהתביעה תוגש תוך שלוש שנים מתאריך אישור הזכויות.
- (5) הוכח לבית הדין להסדר, שאחד מפסקי הדין שלו הגיע לדרגה החלטית על סמך הודעות מזוייפות, הוא רשאי לחייב את האדם שהפיק תועלת מאותו פסק הדין בתשלום פיצויים לבעל הזכות, ובלבד שהערר על ההודעה יוגש תוך שנה אחת מתאריך מתן פסק הדין ההחלטי.
15. (1) היה אדם כלשהו בעל זכות שימוש, זכות קניין או זכות טובת הנאה כלשהי בכל אזור או אזור הסדר, והיה אותו אדם תושב אחת הארצות השכנות לממלכה הירדנית ההאשמית בשעת תחילת פעולת הסדר הקרקעות או המים, רשאי הוא להגיש את עררו על לוח הזכויות לבית הדין להסדר לפי הוראות חוק זה, תוך שנה אחת מיום תליית לוח הזכויות במחלקת הרישום הנזכרת בסעיף 16 לחוק זה.
- היה אותו אדם תושב בארץ שאינה שכנה לממלכה הירדנית ההאשמית, רשאי הוא להגיש את עררו על לוח הזכויות אל בית הדין להסדר לפי הוראות חוק זה תוך שלוש שנים מיום תליית לוח הזכויות במחלקת הרישום.
- (2) כל מי שהיה קטין או פסול דין בשעת התחלת פעולת ההסדר, זכאי להגיש את עררו על לוח הזכויות לבית הדין להסדר תוך שנה אחת החל מהתאריך שבו יגיע הקטין לבגרות או מהתאריך שבו תוחזר לפסול הדין כשרותו המשפטית. בגיר נחשב כל מי שמלאו לו שמונה עשר שנה לפי הלוח הגריגוריאני.
- (3) כל מי שנבצר ממנו להגיש את תביעתו על לוח הזכויות לפי הוראות חוק זה בשל העדרותו מאזור ההסדר מפאת מלחמה או משום שהוא מחיילי כוחות אחת המדינות בעלות הברית יקבל ארכה להגשת תביעתו, שהיקפה ייקבע ע"י המנהל, ובלבד שארכה זו לא תעלה בכל מקרה על חמש שנים מיום סיום המלחמה.
- שוכנע בית הדין להסדר באמיתות התביעה, רשאי הוא, בכל המקרים הנ"ל, לתת החלטה בדבר תיקון לוח הזכויות, אם המקרקעין או חלקי המים לא הועברו קודם לכן לאדם אחר ע"י העברה מיד ליד או ע"י מכר. עברו המקרקעין, או חלקי המים הנבדלים, לאדם אחר ע"י העברה מיד ליד או מכר, רשאי בית הדין, לפי הוראות חוק זה, לחייב את האדם שבשמו נרשמו בלוח הזכויות הקרקע או חלקי המים שנתבעו, לשלם פיצויים הוגנים לניזוק. היו הקרקע או חלקי המים עדיין רשומים על שמו של אותו אדם שעל שמו נרשמו בלוח הזכויות, רשאי בית הדין גם לתת החלטה בדבר עיקול זמני שלהם.
16. (1) לא הוגש שום ערר על לוח הזכויות, יאשר השופט אותו לוח; לא נפסק סופית ברוב העררים שהוגשו על לוח הזכויות, רשאי שופט בית הדין להסדר לתקן את

לוח הזכויות ולאשרו, למעט קרקע או חלקי מים כלשהם שלא נפסק בעניינם סופית לפי הוראות חוק זה, ועליו לשלוח את הלוח המתוקן באופן הנ"ל למנהל. הלוח המתוקן באופן זה יוגדר בתור "לוח הזכויות הסופי".

(2) קיבל המנהל את לוח הזכויות הסופי או את לוח החלוקה הנוכח בסעיף קטן (4) לסעיף 18 לחוק זה, יערוך לוח הנקרא "לוח רישום" ויפקידהו במחלקת הרישום הנוגעת בדבר. פקיד הרישום של המחלקה יפתח פנקס חדש לכפר.

הקרקעות והמים יירשמו בפנקס זה לפי לוח הרישום המסומן על לוח הזכויות ולוח החלוקה, ותעודות רישום עליהם תינתנה לאחר גביית האגרות או ההוצאות המגיעות עבור פעולות ההסדר.

לאחר שנסתיימה עסקת הרישום באופן הנ"ל, לא יהיה זכאי שום בית משפט בממלכה הירדנית ההאשמית לשמוע ערר כלשהו על אמיתות הרישומים באותו פנקס, אלא במקרים הנוזכרים בחוק זה.

(3) במקומות בהם הושלם ההסדר, לא ייחשבו המכר, החליפין, הפיצול (פרצלציה) והחלוקה בקרקע או במים כנוכחים וזולת אם נתבצעה העסקה במחלקת הרישום. כל מי שהיה צד בעסקה שנתבצעה בניגוד לנ"ל, יהיה צפוי לאחר הרשעתו ע"י בית המשפט שידון בעניין לתשלום קנס שלא יעלה על חמישה דינאר.

(4) חוזי אריסות נטיעות וחוזי חכירה הקשורים בקרקע שהושלם בה ההסדר והערוכים לפי חוק זה, יירשמו במחלקות הרישום, וכל חוזה שנערך בניגוד לאמור בסעיף קטן זה, לא יישמע משפט בעניינו בבתי המשפט.

(5) הוכח למנהל שנפלה טעות בלוח הזכויות הסופי כתוצאה מהסח דעת של סופר, טעות במדידה או מטעות בקביעת או בהתווית הגבולות על המפות במשך פעולות המדידה בין אם נפלה הטעות לפני או אחרי תחולת חוק זה. יעביר את הבעיה לשופט בית הדין להסדר, ובעת העדרו לשופט השלום, לשם מתן החלטה סופית בנדון.

(6) הוכח למנהל שנפלה טעות באחד מרישומי פנקס המקרקעין כתוצאה מהסח דעת של סופר או הסח דעת במדידה, רשאי הוא לתקן אותה טעות מבלי לפנות לשום אדם אחר, או גוף אחר.

17. (1) במקומות בהם נשלם הסדר זכויות המים לפי חוק הסדר הקרקעות ישמש לוח הזכויות הרישום באופן זה כיסוד לעריכת פנקס המים מבלי להזדקק לעריכת פעולות הסדר המים הנ"ל.

(2) לצורך כל המטרות, רואים בעל או בעלים של חלקות אדמה שהוקצו להם מים לפי פנקס המים כזוכה או זוכים בזכות הקניין על המים שהוקצו לאדמותיהם באופן זה. אין להעביר שום זכות קניין במים או בכל חלק מהם בנפרד מהקרקע

- שהוקצו לה, אולם מותר להכניס בפנקס המים כל זכות במים שהוכחה ע"י הממשלה לפי סעיף 8 לחוק זה מבלי שיהיו מוקצים לחלקה מסויימת איזושהי.
- (3) המנהל רשאי לערוך שינויים בפנקס המים מזמן לזמן, כאשר:
- (1) יוכח להנחת דעתו שנפלה טעות ברישום כתוצאה מהסח דעת של סופר או הסח דעת במדידה.
- (2) כבר התבצעה במחלקת רישום הקרקעות העברת הקרקע שהוקצו לה המים.
- (3) מתבצעת חלוקה של הקרקע ובלבד שזכות הבעלות על המים תחולק באופן יחסי לקרקע, זולת אם הוחלט אחרת.
- (4) מתבצעת הפקעה של זכויות המים.
18. (1) היה שימוש בקרקע מושאע או בחלק ממנה באזור הסדר כלשהו, החולק אותה קרקע בין האנשים ששמותיהם כלולים בלוח הזכויות הסופי לפי הזכויות המפורטות בו.
- (2) התאפשרה השגת הסכם על אופן החלוקה לפי חוק זה בין בעלי שני שליש לפחות של החלקים הכלולים בלוח הזכויות הסופי, תתבצע חלוקה זו תוך פרק זמן שייקבע ע"י המנהל או מי שימונה על ידו, ומבעלי החלקים שחלוקתם תתבצע תיגבנה לאחר פרק הזמן שנקבע אגרות לפי הטבלה הנספחת לחוק אגרות רישום הקרקעות, עבור כל עבודות המדידה הקשורות בקביעת סימני המדידות.
- (3) לא הגיעו לכלל הסכם על אופן החלוקה בעלי שני שליש לפחות של החלקים הכלולים בלוח הזכויות הסופי, מותר לבצע את החלוקה באופן שייקבע ע"י המנהל.
- (4) חלקות האדמה הנובעות מהחלוקה תימדדנה וייערך לגביהן לוח רישום שיאושר ע"י המנהל ויבוא במקום לוח הזכויות הסופי.
- (5) הייתה חלקת אדמה כלשהי או חלק במושאע בתוך אזור הסדר כלשהו קטנה בשטחה מהמינימום שייקבע ע"י המנהל, ובלבד שמינימום זה לא יעלה על דונם אחד באדמות חקלאיות, הרי יש למנהל סמכות להוציא צו שיפסוק על אי רישום אותה חלקה או אותו חלק על שם אדם או אנשים כלשהם. המנהל ישתמש בסמכות זו בין אם לגבי הסדר הקרקעות והמים המפורט בחוק זה, ובין אם לגבי כל עסקות רישום שתתבצענה לאחר מכן.
- חלקות או חלקים אלו, הקטנים מהמינימום הקבוע בצו האמור, ייקראו בשם "נתף", ו"נתף" אלה תתוספנה לקרקע או לחלקי המים של מי שישלם את המחיר הגבוה ביותר עבורן מבין המשתמשים השכנים.
- נתאפשר איחוד שתי "נתפות" או יותר, כך שסך הכל שטחן יעלה על המינימום

הקבוע בצו האמור, תועמד החלקה הנובעת מאיחוד זה למכירה פומבית בין בעלי אותן "נתפות" שאוחדו.

(6) לא ניגש למכירה הפומבית אלא שכן אחד בלבד, או לא הפיק טובת הנאה מה"נתף" אלא אדם אחד בלבד, יוערך המחיר על ידי שלושה מומחים – שניים מן הצדדים והשלישי ייבחר על ידי המנהל או הפקיד המורשה מטעמו. נבצר מהצדדים למנות את שני המומחים, רשאי המנהל או הפקיד המורשה מטעמו למנות את שלושת המומחים.

19. כל המסמכים והתעודות הנוגעים לעסקה כלשהי הקשורה בביצוע הוראות חוק זה פטורים ממס בולים.

20. לאחר שנפתח במחלקת הרישום פנקס חדש לפי לוחות הרישום שהושלמו כתוצאה מפעולות ההסדר, רשאי בעל כל חלקת אדמה שלא תוחמה לה דרך על מפת המדידה, או שאי אפשר להשתמש בדרך שתוחמה לה, לפנות בבקשה למנהל לסלול דרך שתחבר את אדמתו עם דרך ציבורית או פרטית, או להחליף אותה בדרך אחרת שניתן להשתמש בה.

21. (א) הדרך התוחמת באופן המתאים לדעת המנהל, או כל פקיד שימונה על ידו, לאחר שהמבקש שילם את אגרות הבדיקה והמדידה לפי הוראות חוק אגרות רישום הקרקעות התקף.

התברר בבדיקה ובחקירה שלחלקה, שמבקשים לסלול לה דרך, לא הייתה זכות מעבר קודמת או שרוחב הדרך שמתכוונים לסללה עולה על רוחב הדרך הישנה, יוערך שווי הקרקע שהוקצתה בשביל הדרך על ידי שלושה מומחים, שאחד מהם ימונה על ידי המנהל, וכל אחד מהשניים האחרים ייבחר על ידי אחד הצדדים. סרב אחד מהצדדים למנות מומחה, ימנה אותו המנהל מבין בעלי הקרקעות הסמוכות. לא יכלו המומחים להגיע לידי החלטה פה אחד בדבר הפיצויים, ייחשב הסכום שייקבע על ידי רוב המומחים בתור שיעור הפיצויים. תוך חודש מיום שנמסרה לו החלטת המומחים, רשאי צד כלשהו להגיש למנהל התנגדות לשווי שהוערך באופן זה. החלטת המנהל בנדון תהיה סופית, במקרה ושולמו הפיצויים עבור כל שטח הדרך שמבקשים לסללה, היא תרשם בתור חלקה עצמאית על שם משלם הפיצויים, ותתואר בפנקסי המקרקעין כדרך פרטית.

(ב) כל חלקת אדמה שחוצה אותה דרך ציבורית או פרטית, למעט דרך תחבורה הנוגעת למשרד העבודות הציבוריות ומצבה הנוכחי מזיק לאינטרסים של בעל החלקה או מעכב את ניצול הקרקע בצורה נכונה, רשאי אותו בעל לבקש מהמנהל לשנות את כיוון אותה דרך. לאחר ששילם המבקש את אגרות הבדיקה הקבועות בחוק רשאי המנהל להורות על עריכת הבדיקה, הוכח לו כתוצאה מהבדיקה שנגרמו נזקים, רשאי הוא לצוות על תיחום דרך חדשה בקרקע המבקש, שתזיק פחות מהדרך הקודמת, ובלבד ששינוי הדרך לא יהיה בו משום גרימת נזק לשכנים

או לטובת הכלל. החלטתו בנדון תחשב כסופית.

22. היו בכפרים בהם הושלם ההסדר מעיינות מים או בארות שתושבי הכפר משתמשים בהם לתועלת הציבור, ולא נקבעו במפת מדידה ולא נקבעה דרך להגיע אליהם, רשאי המנהל, על סמך בקשת כמה תושבים שמספרם ייקבע על ידו, לקבעם ולקבוע דרך גישה אל המעין או הבאר, ובלבד שהאנשים שיפיקו טובת הנאה מהמעין או הבאר, ובלבד שהאנשים שיפיקו טובת הנאה מהמעין או מהבאר ישלמו פיצויים לבעל הקרקע עבור השטח שיילקח לתכלית זו; הפיצויים יוערכו באופן המפורט בסעיף 21 לחוק זה, ומותר לגבותם יחד עם אגרות הרישום שיש לשלמן עבור העסקה מאת האנשים שיפיקו טובת הנאה מהמעין או מהבאר לפי חוק גביית מסי אדמות "מירי", באופן יחסי למס המקרקעין שכל אחד מהם משלם.

23. בכפרים בהם הושלם ההסדר לפי הוראות חוק הסדר הקרקעות, הרי כל אדם ששמו נרשם בלוחות הרישום השייכים לכפרים אלה בתור בעל עצים בחלקה הנמצאת בבעלות אדם אחר, רשאי לבקש חלוקת החלקה וחלוקה זו תתבצע לפי הוראות סעיף קטן (1) לסעיף 8 לחוק זה.

24. במקומות שבהם הוכרז או הושלם הסדרם:

(1) רשאי בעל באר, מערה או מחילה הנמצאים בחלקה שבחזקת אדם אחר, לבקש מהמנהל לקבל דרך ו"חרם" לאותו באר, מערה או מחילה, ובלבד שיוערכו וישולמו הפיצויים עבור השטח שיוקצה לתכלית זו, לפי הוראות סעיף 21 לחוק זה.

(2) רשאי בעל כל חלקה שלא נקבעה לה זכות – לבקש מהמנהל לקבוע זכות זו בחלקה הסמוכה הקרובה ביותר, ובלבד שיוערכו הפיצויים לשלמן לבעל החלקה הסמוכה עבור הענקת זכות זו, לפי הוראות סעיף 21 לחוק זה.

(3) על אף האמור בסעיף קטן (2) הנ"ל, אם הוכח למנהל שחלקת אדמה כלשהי שנקבעה לה זכות שפיכה לפני הכרזת ההסדר, שכחו לקבוע זכות זו על המפות במשך פעולות ההסדר והמדידה, זכאי הוא לצוות להוכיח זכות זו ולפתוח מחדש את התעלה כפי שהיתה קודם לכן, ללא שום פיצוי, והחלטתי בעניין זה תהיה סופית.

25. מותר לגבות כל אגרות או הוצאות הקשורות בהסדר הקרקעות והמים לפי הוראות חוק גביית מסי אדמות "מירי".

26. הוראות סעיפים 11–15 לחוק תיחום הקרקעות, מדידתן ושומתן, מס' 42 לשנת 1953 יחולו על כל הפעולות שנעשו לפי חוק זה.

27. מועצת השרים, באישור הוד מלכותו, רשאית להתקין תקנות ביחס לעניינים הבאים:

(1) האגרות שיש לגבותן עבור התביעות המוגשות בפני בית הדין להסדר הקרקעות

והמים.

(2) האגרות שיש לגבותן עבור הרישום בפנקסים של הזכויות הרשומות בלוח הרישום.

(3) שיטת העבודה במחלקות הרישום בנוגע לעסקות הקשורות בקרקעות ובמים שבהם נשלם ההסדר.

(4) הקרקעות המיוחדות לטובת הציבור, כמו גרנות, מקומות מרעה וכדומה.

(5) השיטה שיש לנקוט בה בביצוע עסקות רישום הקרקעות או המים בכל אזור הסדר החל מפרסום צו ההסדר הנזכר בסעיף 5 לחוק זה ועד שייפתח פנקס חדש לפי סעיף 16 לחוק זה.

28. בטלים החוקים והתקנות דלקמן:

(1) חוק הסדר הקרקעות מס' 9 לשנת 1937;

(2) תוספת לחוק הסדר הקרקעות מס' 34 לשנת 1942;

(3) התקנות שהותקנו לפי סעיף 12 לחוק הסדר הקרקעות לשנת 1937;

(4) תקנות הסדר הקרקעות מס' 1 לשנת 1939;

(5) תקנות הסדר הקרקעות מס' 1 לשנת 1943;

(6) תקנות רישום הקרקעות מס' 1 לשנת 1940;

(7) החוקים והתקנות הפלסטינאיים של זכויות הקניין בקרקעות ורישומן;

(8) סעיפים 1 עד 15 לחוק הסדר המים מס' 38 לשנת 1946;

(9) תקנות הסדר המים מס' 1 לשנת 1946;

(10) כל תחיקה ירדנית או פלסטינאית אחרת שנחקקה לפני חקיקת חוק זה אם היא עומדת בסתירה להוראות חוק זה.

29. ראש הממשלה, שר המשפטים ושר האוצר ממונים על ביצוע הוראות חוק זה.

26.5.1952

עבד אללה אלכליב	אבראהים האשמ	תופיק אבו אלהדא
עבד אלחלים אלחמוד	עארף ענבתאוי	תופיק אבו אלהדא
שר האוצר	שר המשפטים	ראש הממשלה

פרסום החוק: עתון רשמי מס' 1113 מיום 16.6.1952

תיקונים:

- .1 חוק מספר 75 משנת 1953
- .2 חוק מספר 8 משנת 1955
- .3 חוק מספר 23 משנת 1955
- .4 חוק מספר 75 משנת 1955
- .5 חוק מספר 22 משנת 1964
- .6 חוק מספר 59 משנת 1966
- .7 חוק מספר 5 משנת 1967

חוק ההחזקה (התצרוף) בנכסי דלא נייד, מס' 49 לשנת 1953

1. חוק זה ייקרא: "חוק החזקת נכסי דלא נייד, 1953" ותחילת תוקפו חודש ימים לאחר פרסומו.
2. פעולות בדבר החזקת קרקעות מסוג "מירי", "וקף", "מולכ", "מוסקפאת" ו"מוסתע'לאת" יבוצעו, ושטרי רישום בגינם יינתנו, במשרדי רישום הקרקעות בלבד.
3. בתי הדין השרעיים, בתי המשפט ויתר משרדי הממשלה, לא ידונו בתביעה ולא יבצעו שום פעולה בגין נכסי דלא נייד, לרבות קרקע מסוג "מולכ", "אוקאף מזבוטה" ו"מולחקה", אם ניתנו על קרקעותיהם שטרי רישום על פי הוראות חוקי הסדר הקרקעות.
4. בתי הדין השרעיים, בתי המשפט ויתר משרדי הממשלה יקבלו, ללא ראייה, את שטרי הרישום שניתנו על ידי משרד רישום הקרקעות בהתאם להוראות חוקי ההסדר; מסמך כאמור אין לבטלו ואין לתקן בו כל טעות שנטען כי היא מנוגדת לרישומי משרד הרישום, אלא על פי הוראות חוקי הסדר הקרקעות.
5. לא תידון תביעה על קנוניה (מואצ'עה), או על שם מושאל בקשר ל"מולכ" ויתר נכסי דלא נייד, אם יש עליהם שטרי רישום.
6. אדם המחזיק בקרקע מסוג "מירי" או "מוקופה" עפ"י שטר רישום, רשאי להעביר את זכויותיו בה באופן החלטי, או להשכירה, להשאילה או לשעבדה; כן הוא רשאי לעבד אותה וליהנות מיכולה הנובע מעבודתו, ומכל הצומח בה שלא עקב עבודה; הוא רשאי לכרות ולעקור עצים וגפנים הנטועים בה, להרוס את המבנים הקיימים עליה ולהשתמש בה בתור שדה או חווה, לנטוע בה גפנים, עצי פרי ועצי נוי, להפוך אותה לפרדסים, כרמים, גנים וחורשות, להקצות חלק ממנה לשמש גורן, להקים עליה בתים, חנויות, בתי חרושת וכל מבנה הדרוש לו לחקלאות, ובלבד שעל ידי כך לא יתפשט עד כדי הקמת כפר או שכונה, ועליו להודיע למשרד הרישום על השינוי שעשה בקרקעותיו ולקבל שטרות חדשים בהם יפורטו השינויים שעשה.
7. דיני הקרקעות בדבר ההחזקה והעברת הזכויות, יחולו על הבניינים ועל כל הנלווה אליהם שיוקמו על קרקעות מסוג "מירי" או "מוקופה" ועל כל העצים והגפנים הנטועים בה.
8. שכונה או כפר על קרקע המוחזקת על פי שטר רישום, יוקמו בהתאם להוראות חוק ניהול המחוזות או כל חוק הבא במקומו או כל תיקון שייעשה בו. אדם שאינו נתין ירדני לא יהא רשאי להתישב בכל כפר או שכונה שהוקמו כאמור בסעיף הקודם.
9. המחזיק בקרקע רשאי ליצר מעפרה לבנים, רעפים או דברים אחרים, וכן יהא רשאי למכור את החול והאבנים שבה, הכל בכפוף לחוקים והתקנות שיהיו אותה עת בתוקף.
9. המחזיק בקרקע מסוג מירי, לא יקדישה לכל גורם ולא יצווה אותה אלא אם הממשלה הקנתה לו עליה בעלות נכונה לאחר שנתקיימו כל התנאים החוקיים לאותה הקניה.

10. הקים אדם בניינים או נטע עצים על קרקע מסוג "מירי" או "מוקופה" המוחזקת על ידו על פי שטר רישום, ולאחר מכן הופיע זכאי לאותה קרקע והוכיח את תביעתו ינהגו כדלקמן:
- (1) על שווי הקרקע על שווי הבניינים או העצים, כשהם קיימים, על שווי הקרקע, ישלם אותו אדם לזכאי את שווי הקרקע ויהא רשאי להחזיק בה יחד עם הבניינים והעצים;
 - (2) עלה שווי הקרקע על שווי הבניינים והעצים, כשהם קיימים, ישלם הזכאי לבעל הבניינים והעצים את שוויים והוא יהיה בעליהם.
11. (1) לא ישים אדם ידו על קרקע מסוג "מירי" או "מוקופה" הנמצאת בהחזקתו של אדם אחר, ולא ישתמש בה לחקלאות, לא ישכירנה ולא ישלח בהמותיו לרעות בה, לא יטול את עשביה, לא יחטוב בה עצים, לא יעבור דרכה (באין לו זכות מעבר), לא יחפור בה ולא יעשה בה גורן. עשה מעשה כאמור ונגרם נזק עקב כך – יהא חייב בשיפוי הנזק.
- (2) לא יחטוב אדם עצים בחורשה השייכת לזולתו, ולא יכרות בה עצים או יסירם כדי לעשות ממנה חווה או שדה ולא יעשה הרכבה על עצים הצומחים באופן טבעי באדמת הזולת. עשה מעשה כאמור, רשאי בעל הקרקע לחייבו בשיפוי הנזק שנגרם עקב מעשיו, או שהוא ישלם לו דמי ההרכבה ויהיה בעל הענפים המורכבים.
12. אדם נטפל שהקים בניינים או נטע עצים או גפנים בקרקע מסוג "מירי" או "מוקופה" הנמצאת בהחזקתו של אדם אחר, רשאי המחזיק לדרוש מאת הנטפל להרוס או לעקור את אשר בנה או נטע;
- היתה ההריסה או העקירה עלולה לגרום נזק לקרקע, יהא רשאי לשלם לנטפל את השווי של הבניינים או העצים, כשהם בני הריסה או עקירה, ואז יהיו בבעלותו ובהחזקתו.
13. היתה קרקע "מירי" או "מוקופה" מסוג חורשה בהחזקתם של שותפים, לא יעקור שותף ולא יכרות עצים באותה חורשה כולה או מקצתה, כדי להפוך את הקרקע הנטועה לשדה או לדבר דומה ללא רשותם של יתר השותפים. כרת או עקר עצים כאמור ללא רשות, רואים את הקרקע שהפכה כאמור לשדה, כמשותפת בינו לבין שותפיו כמקודם ללא תמורה, וכל אחד מהם רשאי לקבל את חלקו בעצים העקורים או הכרותים, בעין או לפי שווי חלקו בעצים, כשהם קיימים, אם נעקרו.
- עשה שותף כאמור בהסכמת כל יתר השותפים, יהיה כל אחד מהם חייב לשלם את חלקו בהוצאות הכריתה והעקירה.
14. הקים שותף אחד משני שותפים בניינים או נטע עצים או גפנים:
- (1) על כל הקרקע המוחזקת ע"י שניהם במשותף – יפוצל חלקו של השותף וינהגו בהתאם לסעיף 12.
 - (2) על חלק מהקרקע המוחזקת ע"י שניהם במשותף, או עשה הרכבה על העצים הנטועים בה – הוא ישפה את שותפו כדי חלקו בשווי העצים כנטועים, והקרקע תחולק ביניהם. היה החלק שעליו הוקמו הבניינים או ניטעו העצים בחלקו של השותף האחר,

ינהגו באותו חלק כאמור.

15. תפס אדם קרקע מסוג "מירי" או "מוקופה" הנמצאת בהחזקתו של אדם אחר ועיבד אותה ללא רשות, ישלם לבעליה שכר ראוי עבור התקופה שבה נשארה הקרקע בידו ובשימוש, ואין בעל הקרקע רשאי לתבוע ממנו את אשר נקרע חסר הקרקע, וינהגו באותה דרך כאמור לגבי "מוסקפאת" ו"מוסתע'לאת".

16. (1) תביעות שיוגשו ע"י הממשלה או שיוגשו נגדה, בגין זכות "הרקבה" על קרקעות מסוג "מירי" או "מוקופה" ונכסים מסוג "מחלול" או בגין זכות החזקה בהם היא היריב התובע הכללי או נציגו ותקופת ההתישנות באותן קרקעות ונכסים תהיה 36 שנה אם היתה התביעה בגין זכות "הרקבה".

(2) הופעת פקיד משרד רישום הקרקעות אינה הכרחית אם התביעה בגין קרקעות כאמור בס"ק (1) הוגשה בין אנשים ואינה נוגעת לזכות הרקבה על הקרקע.

17. (1) תביעות זכאות לגבי מקומות אשר מכירתם הפומבית נתונה, לפי חוקים מיוחדים, בידי משרד הרישום, לא יוגשו אלא לפני קביעת הקונה סופית. הוגשה תביעה לפני קביעת הקונה סופית, ובית המשפט החליט לעכב את המכירה והחלטה זו נמסרה למעוניינים, ולאחר מכן הסתבר כי התובע אינו צודק בתביעתו, הוא יחוייב בשיפוי כל נזק שייגרם עקב עיכוב המכירה או מכל סיבה אחרת.

(2) לא ידון בית המשפט בתביעת זכאות שהוגשה לאחר קביעת הקונה סופית אלא אם היה צידוק חוקי שמנע בעד תובע הזכאות מלהגישה תוך תקופת המכירה.

18. חוק החזקת נכסי דלא נידי העותומאני מיום 5 ג'מאד אל-אולא 1331 (30.3.1329) וכל דבר חקיקה ירדני או פלשתינאי שפורסם לפני חקיקת חוק זה – בטלים במידה שהוראות אותם דינים נוגדים הוראות חוק זה.

19. ראש הממשלה ושרי המשפטים והאוצר ממונים על ביצוע הוראות חוק זה.

3.2.1953

עבדול-רחמאן אל-ראשידת	סלימאן עבדול-רזאק טוקאן	אברהים האשם
רוחי עבדול-האדי	רוחי עבדול-האדי	תופיק אבו אל-הודא
מ"מ שר האוצר	שר המשפטים	ראש הממשלה

חוק השכרת ומכירת נכסי דלא נידי לזרים, מס' 40 לשנת 1953

1. חוק זה יקרא: "חוק השכרת ומכירת נכסי דלא נידי לזרים לשנת 1943" ותחילתו חודש ימים מיום פרסומו בעתון הרשמי.
2. אדם שאיננו ירדני לא ישכור נכס דלא נידי בממלכה ההאשמית לתקופה או לסך תקופות העולה על שלוש שנים בלתי אם השיג קודם היתר ממועצת השרים. לשם ביצוע סעיף זה:
- יכלול המונח "סך התקופות" כל חידוש לשכירות עצמה או שכירות חדשה בתום תקופת השכירות הקודמת, אולם כל שכירות הניתנת בתום שלוש שנים מתאריך תום השכירות הקודמת לא תצורף לתקופתה עם התקופה הקודמת לצורך חישוב שלוש השנים.
- 1.3 (א) אדם שאיננו ירדני רשאי להיות בעלים של נכסי דלא נידי בממלכה ההאשמית בתנאי שבעלות זו תצטמצם:
- (1) באדמות שבתחום העיריות או באזור התכנון או בגושי העיר, במידה שתספיק למגוריו ולניהול עבודותיו, אך לא למסחר.
 - (2) באדמות חקלאיות, בנוסף לאדמות שהיה משתמש בהן או זכויות השימוש בהן עברו אליו לפני תחילתו של חוק זה.
 - (3) באדמות שבתחום מפעל תעלת "הע'ור" המזרחית, שטח המותר לפי חוק תעלת "הע'ור", אם הוא גר באותו אזור מקדמת דנא.
 - (4) שיתחייב להיות כפוף לחוקים שבתוקף בממלכה ההאשמית.
- (ב) מועצת השרים תחליט בדבר הסכמתה לדברים המוזכרים בסעיף קטן (א) על סמך המלצות מנהל הקרקעות והמדידות או שלטונות תעלת "הע'ור" המזרחית, הכל לפי סמכויותיו.
- 2.4 כל אדם שאיננו ירדני, שהגיעו אליו נכסי דלא נידי בדרך ירושה, רשאי לרשום אותם על שמו מבלי שיהא חייב להשיג היתר ממועצת השרים, וכן רשאי להעבירם לכל אדם אחר ואין נפקא מינה אם ירדני או זר, אולם בתנאי שיהא מיורשי המנוח. כל אדם זר שנשא פעם אזרחות ירדנית או פלסטינית והוא ממקור ערבי רשאי להיות בעלים לנכסי דלא נידי שמחוץ לתחום העיריות או אזורי התכנון או גושי העיר במידה הנחוצה לעבודות פיתוח או חקלאות שהוא מבצע, וכן רשאי כל ערבי שאיננו ירדני להיות בעלים לנכסי דלא נידי מחוץ לאזורים המוזכרים במידה שתספיק למגוריו ולניהול עבודותיו

תיקונים:

¹ חוק 12 לשנת 1960 (2.2.60)

² תוספת לחוק מס' 2 לשנת 1962 (11.1.62)

- בלבד, ובשני המקרים יש צורך בהסכמת מועצת השרים על פי המלצת שר האוצר.
5. מועצת השרים רשאית להתיר לנציגי מדינות זרות לרכוש ולהיות בעלים של נכסי דלא נידי בממלכה ההאשמית בנוסף לתפקידיהם במטרה להקים עליהם משרדים ובתי מגורים עבורם אם סיכמו המדינות לנהוג באופן דומה לנציגי הממלכה ההאשמית.
6. כל חוק ירדני או פלסטינאי שנתקבל לפי חוק זה בטל במידה שהוא נוגד חוק זה.
7. ראש הממשלה, שרי החוץ, המשפטים והאוצר ממונים על ביצוע חוק זה.
- מועצת העוצרים עפ"י סעיף 31 לחוקה, ובהתאם להחלטת הסנט ובית הנבחרים, מאשרת בשמו של הוד מלכותו את החוק דלקמן ומצווה על פרסומו והכללתו בחוקי המדינה.

חוק השימוש והחזקה בנכסי דלא נידי על ידי אישיות משפטית, מס' 61 לשנת 1953

1. חוק זה ייקרא: "חוק השימוש והחזקה בנכסי דלא נידי על ידי אישיות משפטית לשנת 1953" ותחולתו מיום פרסומו בעתון הרשמי.
 2. בחוק זה משמעות המילים כדלקמן, אלא אם מההקשר משתמע אחרת:
 - המילים – הקבוצות, מוסדות צדקה והגופים הדתיים הירדניים – כל קבוצה, מוסד או גוף שהוקמו בתוך הממלכה הירדנית לפי חוקיה התקפים ושאינם סניף למרכז כלשהו הנמצאים במחוז לממלכה או קשורים בו.
 - המילים – אגודת צדקה או גוף דתי מוקם במדינה כלשהי למעט הממלכה הירדנית – כל אגודה או גוף שמוצאו ממרכז זר או רשות דתי זר, או קשור בו, גם אם רישומו או מרכז פעולותיו הינו בתוך הממלכה.
 3. (1) החברות החקלאיות הירדניות שתנאי מתנאי תזכיר החברה היא שהבעלים הם נתינים ירדניים שמניותיהן רשומות על שם בעליהן הנ"ל, זכאיות להשיג, לרכוש ולהחזיק בקרקעות לפי חוזה ההסכם שלהם ותקנותיהם המאושרות על ידי הממשלה, וזאת בתנאי שאין הקרקעות שבכוונתן לרכוש נמצאות בתחום אזור המבצרים והביצורים או במבואות נמל צבאי או באזור כלשהו שהממשלה תראה שבאחזקת החברות הנ"ל בקרקעות הנמצאות בתוכו, מהווה נזק.
 - (2) כשתרצה חברה כלשהי מהחברות הנ"ל למכור את הקרקעות שלה, הנדונות בסעיף קטן הקודם, תהיה לתושבי הכפר ובעלי הקרקעות הסמוכות זכות בכורה לקנות אותן הקרקעות בסכום ראוי.
4. האגודות, החברות, מוסדות צדקה והגופים הדתיים הירדניים זכאים להשתמש, להחזיק ולרכוש בתוך הערים והכפרים כל נכסי דלא נידי שיזדקקו להם במידת הצורך לפעולותיהם וזאת בתנאי שאין אחזקה בנכסים אלה הינה לשם אחזקה או מסחר.

אשר לקרקעות הרשומות בלשכות הרשום על שם הגופים והמוסדות הנ"ל המשתמשים בהם מקודם רשאים הם להשתמש בהן כמו בעבר.
 - 5.³ כל חברה מסחרית, תעשייתית או פיננסית שהוקמה במדינה אחרת ונרשמה בממלכה הירדנית ההאשמית זכאית לרכוש, להשתמש ולהחזיק, לפי החלטת מועצת השרים, בתחום הערים והכפרים בכל מה שתזדקק לו מנכסי דלא נידי לפי הצרכים ההכרחיים לפעולותיה וזאת בתנאי שרכישתה את נכסי דלא נידי הנ"ל אינה רכישה לשם אחזקה

תיקונים:

³ חוק מס' 41 לשנת 1957

או מסחר.

6. אגודת צדקה כלשהי או גוף דתי שהוקם במדינה כלשהי שאינה הממלכה הירדנית ההאשמית, הנחשבת כאישיות משפטית לפי חוק המדינה שנוסדו בה ונרשמו בממלכה הירדנית ההאשמית, רשאים להשיג, לרכוש ולהחזיק לפי החלטה מטעם מועצת השרים בתוך העיר והכפרים בנכסי דלא נידי הדרושים לה במידה הכרחית לפעולותיה וזאת בתנאי שאין האחזקה בנכסים כאלה אחזקה גרידה או לשם מסחר.

4.7 (א) אגודת צדקה, גוף דתי, חברה או מוסד ירדני או לא ירדני, לא יחזיקו ולא יהיו בעלים ע"י רכישת צוואה, מתנה, החכרה, הקדש או בכל דרך אחרת, ולא יחזיקו במישרין או בעקיפין, במקרקעין כלשהו בתוך החומה של ירושלים העתיקה, וזאת מיום תחילת תוקפו של חוק זה.

(ב) על אף האמור בסעיפים 6 ו-8 ובכפוף לאמור בסעיף קטן (א), אגודת צדקה, גוף דתי, חברה או מוסד ירדני או לא ירדני, לא יחזיקו ולא יהיו בעלים ע"י רכישה, צוואה, מתנה, החכרה, הקדש או בכל דרך אחרת, ולא יחזיקו במישרין או בעקיפין, במקרקעין כלשהם בתחום עירית ירושלים או באזור התכנון המיוחד שלה אלא אם יש צורך ציבורי בכך ובהמלצת הועדה שנקבעה בסעיף 3 לחוק זה ועפ"י החלטת מועצת השרים.

(ג) נכסי דלא נידי הרשומים בלשכות הרישום בעת ביצוע חוק זה על שם האגודות, הגופים, החברות או המוסדות הנ"ל ושנוכרו משתי הפסקאות הקודמות, אזי יש להן הזכות להחזיק בהם כקודם.

5.8 (א) על אף האמור בסעיפים 4, 5 ו-6, זכאיות האגודות, החברות או מוסדות הצדקה, הגופים הדתיים הירדניים וחברה כלשהי מסחרית, תעשייתית או כספית שהוקמה במדינה אחרת כלשהי ורשומה בממלכה הירדנית וכל ועדה או אגודת צדקה או גוף דתי, שהוקם במדינה כלשהי למעט הממלכה הירדנית ההאשמית, הנחשבת כאישיות משפטית לפי חוק המדינה שהוקמה בה, ונרשמה בממלכה הירדנית ההאשמית לרכוש, להשתמש ולהחזיק לפי החלטה ממועצת השרים, מחוץ לתחום הערים והכפרים בנכסי דלא נידי לפי מדת ההזדקקות אליהם לפי הצורך ההכרחי לפעולותיהם אם טובת הכלל תחייב את זה, וזאת בתנאי שרכישת נכסי דלא נידי אלה אינה לשם רכישה או למסחר.

(ב) אשר לקרקעות שבהן מחזיקים מוסדות הצדקה והגופים הדתיים הירדניים או המוקמים במדינה אחרת כלשהי לפני תחולת חוק זה, אפשר לרשום אותם על שמם, ברם הקרקעות הממשלתיות המחוברות למוסדות ולגופים הנ"ל לפני

4 חוק מס' 4 לשנת 1965

5 חוק מס' 41 לשנת 1957

תחולת חוק זה, מועצת השרים רשאית לדון בחידוש חכירתן בתום תקופת החכירה, לתקופה הנראית לה כמתאימה או בהקנייתן אם תראה שטובת הכלל מחייבת את זה.

(ג) מועצת השרים היא שתכריע בעניינים האמורים בסעיף 4, 5, 6 ו-7 וסעיף קטן (א) לסעיף זה וההכרעה שלה בנדון תחשב הכרעה סופית.

9. חברות, אגודות צדקה או גופים דתיים המבקשים להרשם לפי הסעיפים 5, 6 או 7 חייבים להגיש למשרד המשפטים בקשות בנדון רצופות ב:

(1) העתק מאושר של זכיון החברה ותקנון אגודת הצדקה או הגוף הדתי או תנאי הקמתם או מסמך כלשהו המאשר את האמור לעיל.

(2) שמות וכתובות של האנשים הגרים בממלכה הירדנית ההאשמים המוסמכים לייצג את החברה, האגודה או הגוף הדתי והנהלת ענייניהם.

(3) חמישה דינרים אגרת רישום.

10. חברות, אגודות צדקה והגופים הדתיים הרוצים להשיג היתר לבעלות על נכס דלא נידיי לפי דין חוק זה ולפיו היו רשומים לפני כן במשרד המשפטים חייבים להגיש בקשה למשרד המשפטים ולהרשם כשלבקשות אלה מצורפים:

(1) העתק מאושר לחוזה הווסדם, התקנון שלהם או מסמך כלשהו שלפיו נוסדו.

(2) שמו ומענו של האיש או האנשים הגרים בממלכה המוסמכים לייצג את החברה האגודה או הגוף הדתי ולנהל את ענייניהם.

(3) חמישה דינרים אגרת רישום.

11. חברה כלשהי, אגודת צדקה או גוף דתי, שרכשו לפי הסעיפים 4, 5, 6 או 7 לחוק זה, נכס דלא נידיי יהיו כפופים לכל חוקי הממלכה הירדנית ההאשמית ותקנותיה בכל הקשור בשמוש והחזקה בנכסי דלא נידיי. הם חייבים בתשלום המסים והאגרות המוטלים עליהם או שיוטלו לאחר מכן וכפופים לסמכויות בתי המשפט הירדניים בכל העניינים והבעיות הקשורים בנכסים הנ"ל.

12. (א) החל מתחילת תוקפו של חוק זה, שר האוצר או הקרקעות והמדידות יחזיק ברישום מפורט של מטרות אגודת הצדקה, מוסדות הדת, חברות והמוסדות בין אם הם ירדניים ובין אם לאו ומה שבבעלותם או בחזקתם מנדל"ן.

(ב) על מועצת השרים למנות ועדה מיוחדת שתורכב משר האוצר, שר הכלכלה, שר הפנים, נשיא בית המשפט לקסציה, מושל ירושלים ומנהל הקרקעות והמדידות על מנת שיגישו המלצה כאמור בסעיף 2 לחוק זה ולבדיקת הפנקס האמור בפסקה (א) לסעיף זה במטרה לוודא שכל מה שבבעלות ובהחזקת ומה ששמיגות אגודות צדקה, תאגידיים, חברות ומוסדות ירדניים או לא ירדניים מנדל"ן אינו עולה על הכמות הדרושה לעבודותיהם.

(ג) אם השתכנעה הועדה כאמור בפסקה (ב) לסעיף זה שאגודה ותאגיד, חברה או מוסד כל שהם השיגו נדל"ן יותר ממה שהם צריכים לעבודותיהם, רשאית הועדה למכור את הנדל"ן המיותרים במכירה פומבית ולהחזיר את מכירם וזאת לאחר ניכוי הוצאות המכירה וההוצאות האחרות לבעלי הזכות באגודות, הגופים, החברות או המוסדות המוסמכים הנ"ל.

13. החוקים האלה בטלים:

(א) החוק הזמני העותמאני מיום 22 ברביע אל-אוול לשנת 1331 בדבר השמוש והחזקה של האישיות המשפטית בנכסי דלא ניידים ע"י אישיות משפטית.

(ב) החוק הירדני מיום 23 ברג'אב 1345 (26 בינואר 1927) שפורסם בעתון הרשמי מס' 149.

(ג) כל חקיקה אחרת ירדנית, עותמאנית או פלשתינאית שחוקקה לפני חוק זה במידה ודרכיה סותרות את דיני חוק זה.

14. על ראש הממשלה ושר המשפטים האוצר לבצע את דיני חוק זה.

25.3.1953

ראש הממשלה	שר המשפטים	שר האוצר
טוקאן אברהים האשם	סלימן עבד אל רזאק	עבד אלרחמאן אל רשידאת

חוק חלוקת נכסי דלא נידי משותפים, מס' 48 לשנת 1953

מועצת העוצרות, בהסתמך על סעיף 31 מהחוקה ובהסתמך על החלטת הסינט ובית הנבחרים, מאשרת – בשם הוד מעלתו המלך – את החוק הבא ומצווה לפרסמו ולהוסיפו לחוקי הממלכה

1. חוק זה ייקרא: "חוק חלוקת נכסי דלא נידי משותפים לשנת 1953" והוא ייכנס לתוקפו כעבור חודש מתאריך פרסומו בעיתון הרשמי.

2. (1) כל אחד מהשותפים זכאי לדרוש חלוקת הקרקעות הממשלתיות, קרקעות הווקף, הבניינים המבנים השייכים לווקף והנכסים והקרקעות המשותפות. אין לאף אחד זכות לדחות דרישה זאת גם אם היה הסכם קודם ביניהם הקובע המשך שותפות לזמן בלתי קבוע.

(2) השותפות בנכס דלא נידי תפורק ע"י חלוקת הנכס בין השותפים – באם אין בחלוקה כדי לגרום לאיבוד התועלת מהנכס. במקרה והנכס אינו ניתן לחלוקה – תפורק השותפות ע"י מכירת הנכס במכירה פומבית.

3. מותר לדחות את החלוקה למשך פרק זמן שלא יעלה על 5 שנים ברצון שני הצדדים.

4. (1) הנכסים המשותפים הניתנים לחלוקה יחולקו ברצון הצדדים או בתוקף פסק דין של שופט. התנאי בחלוקה מרצון הוא שכל אחד מהשותפים חייב לתת את הסכמתו אולם באשר לחלוקה עפ"י פסק דין – מספיק שידרוש את החלוקה שותף אחד בלבד.

(2) אם בין השותפים יהיה קטין או אדם הנמצא בהסגר אזי ימלאו את מקומו בדרישה לחלוקה הממונה או האפוטרופוס.

5. אם יסכימו כל השותפים לחלוקת נכס דלא נידי, אזי הזכות בידם:

(1) לבצע את החלוקה ביניהם באופן שיראו אותו לנכון ויסקימו עליו. אח"כ עליהם להתייצב במשרד הרישום כשעימם מפה המפרטת את החלקה שיש לכל אחד מהם כשהיא מופרדת מהאחרות, לאשר בפני הפקיד המוסמך במשרד הרישום את נכונות וחוקיות ההליך ולתת את הסכמתם ואישורם בהתאם למפה שהציגו. אז יינתן לכל אחד מהם שטר שיהיה לשימושו החופשי.

(2) לפנות למשרד הרישום בבקשה שהמשרד יטול על עצמו את הליכי החלוקה. אז ילך הפקיד המוסמך כשהוא מלווה ע"י אחד מהמהנדסים או המודדים, לנכס ולאחר בדיקת הנכס המיועד לחלוקה בנוכחות השותפים יתבצע הליך החוקה בצורה המפורטת בסעיף הבא, באם יתברר בבדיקה שאותו מקום ניתן לחלוקה.

6. (1) אם הנכס המיועד לחלוקה הינו קרקע או חלקה אזי יתבצעו הסיודורים הבאים:

(א) המקום המיועד לחלוקה יימדד במטרים ובדונם. אח"כ תיערך פרצלציה של החלקות לאחר הבטחת השוויון ביניהם מבחינת שטח כל אחד מהם, איכות

או גרועות סידורם וגובה מיקומם תוך התחשבות בשיקולים אחרים כלשהם המעלים או מורידים את ערך החלקות, כמו כן יש לחלק את זכויות שתיית המים העברת או זכויות דרך כך שלא יישארו זכויות הקשורות לחלקה אחת הקשורה ברעותה.

לאחר מכן יוזמנו השותפים להערכת ערך החלקות בהסכם ביניהם לבין עצמם. באם לא יסכימו בנושא זה, אזי ימנה הממונה על הרישום מומחה אחד או יותר להערכת השווי.

(ב) אם יתברר כתוצאה מהערכת השווי, שחלקה אחת או יותר, אינן שוות בערכן לחלקות האחרות, אזי חובה להבטיח את השוויון על ידי הוספת סכום כסף לאותן החלקות.

(ג) לאחר השלמת ההליך כפי שמוזכר בשני סעיפי המשנה דלעיל אזי ירשם פרוטוקול ואליו תצורף מפה של כל החלקות.

(ד) החלקות לאחר שבוצעה הפרצליציה, יוקצו לשותפים בהסכם ביניהם או ע"י הטלת פור.

לאחר מכן תוכנס התוצאה לפרוטוקול שעליו יחתמו כל השותפים.

(2) אם המקומות המיועדים לחלוקה הם רבים והשותפים יחליטו לחלק אותם, אזי אפשר יהיה לבצע את ההליך בדרך של חלוקת סה"כ הכללי.

(3) אם נכסי הדלא נידי המיועדים לחלוקה הם בניינים והשותפים יסכימו לחלקם – אזי ייטול הממונה על הרישום על עצמו לפעול בהתאם לאמור בסעיף משנה (א) לאחר שתיערך הערכה לבניינים והשוואה בין החלקות.

7. (1) אם צד אחד מהשותפים, או אחד מהם, יבקש לבצע חלוקה והשאר יסרכו, או שיהיה ביניהם נעדר, או קטין, או מי שנמצא בהסגר – אזי חובה על שופט בית משפט השלום להודיע לשותפים או לנאמן או לאפוטרופוס (לפי העניין) שהם חייבים להתייצב ביום שייקבע על ידו למטרה זאת. ההודעה תימסר לנעדרים – אשר מקום מגוריהם אינו ידוע עפ"י ובהתאם לכללים המפורטים בחוק סדרי הדין האזרחי והנוגעים בעניין מסירת הודעה לאנשים שמקום מגוריהם אינו ידוע.

(2) ביום שיקבע, יפנה שופט בית משפט השלום והשותפים אשר נאותו להזמנה, למקום המיועד לחלוקה. לאחר שיוכח ששטרות הרכישה או הבעלות שהוצגו שייכים למקום המיועד לחלוקה ושהמקום הזה הוא בבעלות ובניהול דורש החלוקה ושותפיו – אזי יחל השופט את הליך החלוקה בנוכחות אותם שותפים והוועדה הנבחרת שלהם או בנוכחות שני אזרחים תוך התחשבות במה שנקבע במפורש בסעיף הקודם.

לאחר שיושלם הליך החלוקה באופן האמור, ידווח השופט את ההליך הסופי

- לנוגעים בדבר, והעתק מאושר מהפרוטוקול – אשר יסודר על ידי השופט בעניין זה בצורת הודעה – יישלח למשרד הרישום.
8. אם אחד השותפים בקרקעות, הבניינים, במבנים ובשאר הנכסים המשותפים יטען שהנכסים אינם ניתנים לחלוקה וידרוש למכור את חלקו לשותפיו או לאנשים אחרים, אזי חובה על שופט בית משפט השלום – אם כתוצאה מהביקורת בנכסים הובהר לו שהנכס המיועד לחלוקה אינו ניתן לחלוקה – למנות מומחה אחד או יותר כדי להעריך את חלקו של השותף, הדורש למכור אותו, יחסית לסה"כ החלקים.
- אח"כ יזמן השופט את השותפים על מנת שיביעו דעתם, תוך 15 ימים, האם הם חפצים לקנות חלק זה תמורת המחיר שנקבע או לא. אם צד אחד יביע את רצונו לקנות אזי יועבר החלק לכל השותפים שווה בשווה לפי מספרם.
- אם יסרב אחד השותפים שחלק זה יימכר מהם שווה בשווה וישלם מחיר הגבוה מזה שהעריכו המומחים, אזי יועמד החלק למכירה במכירה פומבית אך ורק בין השותפים והוא יועבר למי ששילם מביניהם את המחיר הגבוה ביותר.
9. אם אף אחד מהשותפים לא יגיש, תוך פרק הזמן שנקבע, הצעה לקניית החלק המוצג למכירה, והשותף יתעקש על דרישתו למכור את חלקו, או שהוא לא יסתפק במחיר המתקבל על הדעת המוערך אזי יוצא כל המקום למכירה פומבית ע"י משרד ההוצאה לפועל. לאחר השלמת המכירה באופן הנ"ל – יחולק המחיר בין השותפים לפי שיעור חלקיהם.
- אם תהיה התנגדות כלשהי למסור המקום הנמכר באופן כזה לקונה, או יפנה הממונה על ההוצאה לפועל את המקום וימסור אותו.
10. אם אף אחד מהשותפים, לא יגיש הצעה לקניית המקום המיוצג למכירה ולהעברתו – כולו – במכירה הפומבית או שהמחיר שיוצע על ידי המשתתפים במכירה הפומבית לא יהיה צודק והוגן, אזי יוצג המקום גם כן כולו למכירה רק בין השותפים במקרה שהשותפים ימנעו, גם בפעם הזאת מלהיכנס למכירה והשותף יצליח למכור ולהעביר את חלקו למישהו שאינו שותף – אזי כל שותף שלא הציע מחיר השוק בצורה הנ"ל – ייחשב כמי שאבד את זכותו להשתמש בזכות המצרנות או ההעדפה.
11. אסור לבתי המשפט לשמוע תביעות המוגשות ע"י השותפים או באי כוחם או אפוטרופוסיהם והדורשות לבטל את הליכי ההעברה אשר התבצעו ע"י המכירה הפומבית בהתאם להוראות סעיף 9.
12. השותפים יהיו חייבים לשלם את הוצאות החלוקה – כל אחד לפי אחוז חלקו – עפ"י ההערכה שנעשתה בעת החלוקה של המקום המיועד לחלוקה.
- כמו כן חייבים השותפים בתשלום הוצאות המכירה הפומבית והתיווך גם זאת לפי אחוז חלק כל שותף בנכס מהמחיר אשר בו הוערך הנכס בעת המכירה הפומבית.

13. יבוטלו החוקים הבאים:

- (1) חוק חלוקת נכסי דלא ניידים לתאריך 14 לחודש מחרם שנת 1332 (עותומאני).
- (2) חוק הפרצלציה מס' 15 לשנת 1947 שפורסם בע.ר. מס' 906 (ירדני).
- (3) חוק (תיקון) חוק הפרצלציה מס' 9 לשנת 1949 שפורסם בע.ר. מס' 971 (ירדני).
- (4) כל חקיקה ירדנית, או פלסטינאית שהוצאו לפני תחילת חוק זה – במידה והוראות חקיקות אלה עומדות בסתירה להוראות חוק זה.

14. ראש השרים ושרי המשפטים והכספים ממונים על ביצוע הוראות חוק זה.

3.2.1953

עבד אל-רחמן אל-ראשידת אברהים האשם סולימאן עבד אל-רזאק טוקאן

שר המשפטים

ראש השרים

שר הכספים בפועל

רוחי עבד אל-האדי

תופיק אבו אל-הדא

רוחי עבד אל-האדי

פרסום החוק:

בעיתון רשמי מס' 1135 בתאריך 1.3.1953

תחיקת ביטחון ישראלית*

מנשר בדבר סדרי השלטון והמשפט (אזור הגדה המערבית) (מס' 2), תשכ"ז-1967

למען אפשר קיום הממשל התקין, הבטחון והסדר הציבורי, הנני מכריז בזה לאמור:

1. פרשנות

1. "האזור" - פרושו אזור הגדה המערבית.

2. תוקף המשפט הקיים

המשפט שהיה קיים באזור ביום כ"ח באייר תשכ"ז (7 ביוני 1967) יעמוד בתוקפו, עד כמה שאין בו משום סתירה למנשר זה או לכל מנשר או צו, שיינתנו על ידי, ובשינויים הנובעים מכינונו של שלטון צבא הגנה לישראל באזור.

3. נטילת סמכויות

(א) כל סמכות של שלטון, חקיקה, מינוי ומינהל לגבי האזור או תושביו תהא מעתה נתונה בידי בלבד ותופעל רק על ידי או על ידי מי שיתמנה לכך על ידי או יפעל מטעמי.

(ב) מבלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, נקבע בזה כי כל חובה של התייעצות, קבלת הסכמה או כיוצא באלה, שנקבעה בדין כל שהוא כתנאי מוקדם לחקיקה או למינוי, או כתנאי למתן תוקף, לחקיקה או למינוי - בטלה בזה.

4. הוראות לגבי רכוש

רכוש דניידי ודלא נידי, לרבות כספים, חשבונות בנקים, נשק, תחמושת, כלי רכב, כלי

* תחיקת הביטחון הישראלית משולבת לעתים עם חקיקה ירדנית. נוסח החוקים ותרגום החקיקה הירדנית הוא לפי הנוסח המופיע בחקיקה נבחרת בדיני מקרקעין באזור יהודה והשומרון (סרן אריאל יוספי וסגן תאמר סעיד, יחידת היועמ"ש לאזור יו"ש, עורכים, 2009). התרגום הנ"ל הוא על פי התרגומים שפורסמו בחוברות לקט חוקים ירדניים (הוצאת מפקדת הפרקליט הצבאי הראשי, התשל"ד) ובקובץ דיני התכנון, הבניה והמקרקעין באזור יהודה והשומרון (הוצאת המנהל האזרחי לאיו"ש, התשנ"ו). ראוי לציין, למען הזהירות, כי הנוסחים המובאים בספר זה נערכו ושולבו לנוחיות הקוראים, אולם אין בהם כדי להוות תחליף לדברי החקיקה המקוריים, על תיקונייהם, כפי שפורסמו באופן רשמי ומחייב.

תחבורה אחרים, וכל ציוד מלחמתי ואזרחי אחר, שהיה שייך או רשום בשם המדינה או הממשלה הירדנית ההאשמית או יחידה מיחידותיה או שלוחה משלוחותיה או חלק מכל אלה, המצויים באזור, יועברו לחזקתי הבלעדית ויהיו נתונים להנהלתי.

5. מסים

מסים, היטלים, אגרות ותשלומים מכל סוג שהוא, המשתלמים למוסדות שלטון מרכזי, אשר לא נפרעו עד יום כ"ז באייר תשכ"ז (6 ביוני 1967) - ישולמו לי.

6. פרסום דבר חקיקה

מנשר, צו או הודעה מטעמי יפורסמו בכל דרך שתיראה בעיני.

7. עבירות

כל המפר או המנסה להפר את הסדר הציבורי והביטחון או כל הוראה מהוראות מנשר זה או צו, הוראה או הודעה, שיוצאו על ידי או מטעמי ייענש בכל חומר הדין.

8. תחילת תוקף

תחילתו של מנשר זה מיום כ"ח באייר תשכ"ז (7 ביוני 1967).

9. השם

מנשר זה ייקרא "מנשר בדבר סדרי השלטון והמשפט (היודה והשומרון) (מס' 2) תשכ"ז-1967".

צבא הגנה לישראל

צו מס' 291

צו בדבר הסדר קרקעות ומים

בתוקף סמכותי כמפקד האזור, הנני מצווה בזה לאמור:

1. הגדרות

בצו זה –

"הממונה" – מי שיתמנה על-ידי כממונה לעניין צו זה;

"חוק ההסדר" – חוק הסדר הקרקעות והמים, מס' 40 לשנת 1952, וכל אכרזה, תקנה, הוראה, הודעה, מודעה או צו, שניתנו על-פיו או מכוחו;

"צו הסדר", "בית-דין להסדר", "לוח רישום" ו"מנהל" – כמשמעותם בחוק ההסדר.

2. סמכויות הממונה

כל סמכות, שניתנה למנהל לפי חוק ההסדר או מכוחו עובר ליום הקובע, תהיה נתונה לממונה.

3. התליית הליכי הסדר

(א) תוקפם של כל צו הסדר וכל הליך שנעשה על-פי צו הסדר יותלה, ולא תהיה נפקות לכל הוראה שבדין האוסרת עסקה במקרקעין עקב מתן צו הסדר, שוללת מתקפותה של עסקה כאמור, מונעת, מתנה או מתלה הליך כל שהוא בענייני מקרקעין או מים עקב מתן צו הסדר, בין הליך בבית-משפט ובין הליך שלא בבית-משפט.

(ב) הליך שהיה תלוי ועומד בפני בית-דין להסדר ערב היום הקובע, מוסמך יהיה לדון בו, מראשיתו או מן השלב שבו עמד כאמור, אותו בית-משפט שהיה מוסמך לדון בו אילמלא ניתן צו הסדר.

(ג) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול על הליכים שנעשו על-פי צו הסדר והושלמו עובר ליום הקובע.

(ד) לעניין סעיף זה יראו הליכים כאמור כאילו הושלמו אם הוגש למשרד הרישום לוח רישום.

4. שמירת דינים

הוראות צו זה באות להוסיף על הוראות הצו בדבר מינויים לפי חוק המדידות (יהודה והשומרון) (מס' 54), התשכ"ז-1967, ועל הוראות הצו בדבר סמכויות לעניין דיני מים (יהודה והשומרון) (מס' 92), התשכ"ז-1967, ולא לגרוע מהן.

5. תחילת תוקף

תחילתו של צו זה ביום י"א בטבת תשכ"ט (1 בינואר 1969).

6. השם

צו זה ייקרא "צו בדבר הסדר קרקעות ומים (יהודה והשומרון) (מס' 291), התשכ"ט-1968".

רפאל ורדי, תת-אלוף
מפקד אזור
יהודה והשומרון

כ"ח בכסלו התשכ"ט
19 בדצמבר 1968

פרסום

הצו: קמז"ם 16 עמ' 591

נוסח משולב [לא רשמי] חוק רישום נכסי דלא נידיי שלא נרשמו, מס' 6 לשנת 1964

צו בדבר תיקון חוק רישום נכסי דלא נידיי אשר טרם נרשמו (יהודה והשומרון) (מס' 1621),
התשס"ט-2008

השם	1.	חוק זה ייקרא "חוק רישום נכסי דלא נידיי שלא נרשמו קודם לשנת 1964", ותחילתו מיום פרסומו בעיתון הרשמי.
הגדרות	2.	בחוק זה –
		"דיני המדידות" – החוק המסדיר את מקצוע המודדים המורשים, מס' 7 לשנת 1948, תקנות המדידות, מס' 6 לשנת 1967, חוק תיחום הקרקעות, מדידתן ושומתן, מס' 42 לשנת 1953, פקודת המדידות, 1925, תקנות המודדים, 1938, והצו בדבר תיחום קרקעות ומדידתן (יהודה והשומרון) (מס' 451), התשל"ב-1971.
		"ועדת עררים" – ועדת עררים שהוקמה לפי הצו בדבר ועדות עררים (יהודה והשומרון) (מס' 172), התשכ"ח-1967.
		"ועדת רישום" – הוועדה שהוקמה לפי סעיף 6 לחוק זה.
		"הממונה על נכסים נטושים" – הממונה לענין צו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (יהודה והשומרון) (מס' 58), התשכ"ז-1967.
		"הממונה על רכוש ממשלתי" – הממונה לענין צו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967.
		"נכס נטוש" – כהגדרתו בצו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (יהודה והשומרון) (מס' 58), התשכ"ז-1967.
		"פעולות רישום" – הפעולות הנוגעות לרישום נכסי דלא נידיי שלא נרשמו קודם בלשכות רישום המקרקעין.
		"רכוש ממשלתי" – כהגדרתו בצו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967.
		"רשיון" – רשיון מהרשות המוסמכת לפי הצו בדבר עסקאות במקרקעין (יהודה והשומרון) (מס' 25), התשכ"ז-1967.
		"רשם" – מי שנתמנה לכך על ידי ראש המינהל האזרחי או על ידי קצין מטה רישום מקרקעין.
		"תכנית" – תכנית לצרכי רישום שהוכנה על פי דיני המדידות.

- תחולה** 3. (א) לא יבוצעו פעולות רישום כלשהן למקרקעין שנרשמו קודם לכן או שנכללים בהליכי הסדר זכויות במקרקעין. למרות האמור, סבר קצין מטה רישום מקרקעין כי הליכי הסדר זכויות במקרקעין אשר רישומם מתבקש לא יקוימו או לא יושלמו, לפי העניין, תוך זמן סביר, רשאי להתיר ביצוע פעולות רישום בהם. הוראות לעניין הבקשה והמסמכים שיש לצרף לבקשה ייקבעו בתקנות.
- (ב) ועדת רישום או ועדת עררים רשאיות לדחות הכרעה בבקשה לרישום עד לביצוע הליך הסדר זכויות במקרקעין נושא הבקשה, אם יראה להן הדבר נדרש להשגת הצדק; ואולם, אם יתברר אחרי דחיית הכרעה כאמור שאין כוונה לקיים הליך הסדר זכויות במקרקעין אלה, תבטל ועדת הרישום או ועדת העררים את החלטת הדחייה.
- פרסום הבקשה**⁶ 4. (א) הוגשה לרשם בקשה לרישום מקרקעין אשר טרם נרשמו, וניתן לגבי אותה בקשה רשיון (להלן בחוק זה – "הבקשה"), יורה הרשם למבקש הרישום על פרסום פרטי הבקשה, על חשבונו של מבקש הרישום, בכל אחת מהדרכים הבאות:
- (1) במודעה בשני עיתונים יומיים המופצים באזור, בשפה הערבית.
 - (2) על גבי שלט במקום בולט במקרקעין שרישומם התבקש, למשך תקופה של חמישה עשר יום.
 - (3) על גבי שלט במקום בולט בכפר שהמקרקעין שרישומם התבקש נמצאים בתחומו או במבואותיו של אותו כפר, למשך תקופה של חמישה עשר יום.
 - (4) במודעה בלוח המודעות של מפקדת התיאום והקישור הסמוכה למקרקעין שרישומם התבקש, למשך תקופה של ארבעים וחמישה יום.
- ראש המינהל האזרחי רשאי, מטעמים מיוחדים שירשמו, לפטור את מבקש הרישום מדרך הפרסום המפורטת בפסקה (2) לעיל.
- (ב) בפרסום הבקשה, כאמור בסעיף קטן (א), יציגו פרטי מבקש הרישום, מיקום המקרקעין שרישומם התבקש וגבולותיהם וכל

⁶ צו מס' 1642.

מידע חיוני נוסף, לפי קביעתו של הרשם; כן יצוין בפרסום כי על מי שיש לו התנגדות לבקשה להגיש את התנגדותו אל הרשם הנפתי, תוך ארבעים וחמישה יום מיום הפרסום האחרון שנעשה לפי סעיף קטן (א).

(ג) פרסום כאמור בסעיף זה ייעשה בשפה הערבית; הרשם רשאי להורות כי פרסום יתבצע בנוסף בשפה העברית בדרכים שיקבע, אם יראה צורך בכך.

יציאה לשטח 5. (א) בחלוף המועד להגשת התנגדויות, כאמור בסעיף 4(ב) סיפה, ולאחר תשלום האגרה לפי כל דין ותחיקת בטחון, ייצא רשם המקרקעין למקום המקרקעין שרישומם התבקש, ויערוך דין וחשבון, הכל כפי שייקבע בתקנות.

(ב) לאחר שיוכן על ידי הרשם דין וחשבון תועבר הבקשה לקצין מטה רישום מקרקעין, אשר יעבירנה, לפי שיקול דעתו, לדיון בפני ועדת רישום.

ועדת רישום 6. (א) קצין מטה רישום מקרקעין רשאי להקים ועדת רישום לכל נפה באזור.

(ב) ועדת רישום תורכב מאלה:

(1) בעל הכשרה משפטית שיתמנה על ידי ראש המינהל האזרחי, אשר ישמש כיושב ראש ועדת רישום.

(2) הרשם בנפה שבתחומה נמצאים המקרקעין שרישומם התבקש.

(3) בעל הכשרה משפטית שיתמנה על ידי ראש המינהל האזרחי.

(ג) קצין מטה רישום מקרקעין יורה על כינוס ועדת רישום, יקבע את הרכבה ואת מקום דיוניה.

(ד) ועדת רישום תדון במותב תלתא.

(ה) (1) נבצר מחבר ועדת רישום, מכל סיבה שהיא, לסיים את הדיון בבקשה, יחליפו קצין מטה רישום מקרקעין בחבר אחר, שימונה בהתאם לסעיף קטן (ב).

(2) נתמנה חבר אחר למותב קיים, רשאי המותב להמשיך בדיון מן השלב אליו הגיע המותב בהרכב הקודם, אם סבר, לאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את

טענותיהם, שלא ייגרם עיוות דין; החליט המותב להמשיך בדיון, רשאי הוא לנהוג בראיות שגבה המותב בהרכב הקודם כאילו גבה אותן בעצמו, או לחזור ולגבותן, כולן או מקצתן.

(ו) הועברה הבקשה לדיון בפני ועדת רישום, תהא לוועדת רישום סמכות ייחודית לדון בכל ענין הנוגע למקרקעין שרישומם התבקש. אין בהוראה זו כדי לגרוע מכל סמכות לפי הצו בדבר מקרקעין (שימוש מפריע במקרקעין פרטיים) (יהודה והשומרון) (מס' 1586), התשס"ז-2007, לפי הצו בדבר מקרקעין (סילוק פולשים) (יהודה והשומרון) (מס' 1472), התש"ס-1999, או לפי הצו בדבר הוראות בטחון (יהודה והשומרון) (מס' 378), התש"ל-1970.

(ז) ועדת רישום רשאית לדון בבקשה, לשמוע התנגדויות לבקשה ולקבל החלטות מתאימות ביחס אליה; ועדת רישום רשאית לערוך לשם כך בדיקות נוספות, לסייר במקרקעין שרישומם התבקש, להזמין עדים ולגבות עדויות.

(ח) החלטה סופית של ועדת רישום יכול שתינתן פה אחד או ברוב דעות; אין רוב לדעת אחת, תידחה הבקשה.

(ט) בתום הדיון רשאית ועדת רישום לתת צו לרישום המקרקעין. הצו יכול שיינתן על שם מבקש הרישום, על שם מי שהתנגד לבקשה, על שם הממונה על הרכוש הממשלתי, על שם הממונה על נכסים נטושים לטובת מי שאינו באזור, או לדחות את הבקשה.

(י) צו לרישום מקרקעין, שניתן לפי סעיף קטן (ט), יפרט את כל הפרטים שייכללו ברישום המקרקעין וילוה בתכנית הכשרה לרישום.

ערר⁷ .7 (א) מבקש הרישום, מי שהגיש התנגדות לבקשה, הממונה על הרכוש הממשלתי, הממונה על נכסים נטושים, היועץ המשפטי וכל הרואה עצמו נפגע, רשאים לערור על החלטה של ועדת רישום בפני ועדת העררים.

- (ב) ערר ובקשה למתן רשות לערור, יוגשו תוך שלושים ימים מיום המצאת ההחלטה לידי העורר או המבקש לערור, לפי הענין. בהוראות בדבר סדרי דין בוועדות עררים (יהודה והשומרון), התשמ"ז-1987, הוראה 32 – בטלה.
- (ג) בכפוף להוראות חוק זה ולתקנות מכוחו, יחולו על עררים לפי חוק זה הוראות שיקבעו לפי הצו בדבר ועדות עררים (יהודה והשומרון) (מס' 172), התשכ"ח-1968.
- (ד) הוגשה בקשה למתן רשות לערור, לא יעוכב הדיון בפני ועדת הרישום, זולת אם החליטה אחרת ועדת הרישום או ועדת העררים.
- (ה) בערר על החלטה סופית של ועדת רישום, תדון ועדת עררים במותב תלתא.
- (ו) ועדת עררים תדון בערר על פי פרוטוקול הדיון והראיות שבתיק ועדת הרישום; ועדת עררים תהיה רשאית להתיר הבאת ראיות נוספות, אם שוכנעה שמן הצדק לעשות כן ומטעמים מיוחדים שירשמו.
- (ז) החלטה סופית של ועדת עררים תומצא ליועץ המשפטי.
- (ח) החלטת ועדת עררים לפי חוק זה אינה טעונה אישורו של מפקד כוחות צה"ל באזור.
8. רישום מקרקעין⁸ (א) ניתן צו לרישום מקרקעין לפי חוק זה, ואין עוד ערר עליו, תעבירנו ועדת העררים או ועדת הרישום, לפי הענין, לידי קצין מטה רישום מקרקעין. קצין מטה רישום מקרקעין יעביר הצו לידי הרשם, אשר ירשום את המקרקעין בהתאם להוראות הצו, ועל פי כל דין ותחיקת בטחון.
- (1א) היה קצין מטה רישום מקרקעין סבור שצו לרישום מקרקעין טעון הבהרה לשם רישומו, רשאי הוא לפנות בכתב לוועדת העררים או לוועדת הרישום, לפי הענין, כדי לקבל הבהרה לפני העברתו לידי הרשם.
- (ב) אם הנכס נרשם בספרי המקרקעין, ייחשב הרישום כסופי ולא ניתן לערער עליו בפני בתי המשפט; ואולם לנפקד, למשוגע, ללקוי בשכלו או לקטין, תהיה זכות להגיש תביעה נגד הבעלים

⁸ צו מס' 1642.

שנרשמו בספרי המקרקעין ונגד מי שהמקרקעין נרשמו בשמו
לאחר מכן, מכח ירושה, מכר או בדרך אחרת.

9. כל חקיקה קודמת ירדנית או פלשתינאית במידה והיא תסתור את דיני
חוק זה בטלה.

10. ראש המינהל האזרחי ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות
לביצועו, ובכלל זה לגבי סוגי המסמכים אשר הגשתם הינה תנאי לקבלת
רשיון.

[החוק]

אל חוסיין בן טלאל

18.2.1964

ראש הממשלה	שר הפנים	שר	שר האוצר
חוסיין בן נאצר	צאלח אל מגאלי	המשפטים	נג'אם אל שראבי
		חסן אל כאייד	

[הצו]

גדי שמני, אלוף מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון

ט"ו בחשוון
התשס"ט

13 בנובמבר 2008

פרסום

הצו: קמז"ם 228 עמ' 5390

תיקונים:

תיקון מס' 1 (צו מס' 1642) (29.7.2009) קמז"ם 232 עמ' 5716

תיקון עקיף (צו מס' 1659) (14.4.2010) קמז"ם 236 עמ' 6175

צבא הגנה לישראל
חוק רישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו, חוק מס' 6 לשנת
1964
תקנות רישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו (בקשות לרישום)
[נוסח משולב]⁹

בתוקף סמכותי לפי סעיף 10 לחוק רישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו, חוק מס' 6 לשנת 1964 (להלן – "החוק") ולפי הצו בדבר הקמת מינהל אזרחי (יהודה והשומרון) (מס' 947), התשמ"ב-1981, והואיל והנני סבור כי הדבר דרוש לצרכי קיום הממשל התקין ולטובת אוכלוסיית האזור, הנני מתקין בזה תקנות כאמור להלן:

פרק ראשון: הגדרות¹⁰

1. הגדרות – בתקנות אלה –

"בקשה" – בקשה לרישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו.

"היתר עסקה" – היתר הניתן לפי חוק השימוש והחזקה בנכסי דלא נידי על ידי אישיות משפטית, מס' 61 לשנת 1953, או לפי חוק השכרת ומכירת נכסי דלא נידי לזרים, מס' 40 לשנת 1953.

"רשות מקומית" – רשות מקומית באזור A או באזור B, הסמוכה ביותר למקום המקרקעין שרישומם התבקש.

"תצהיר" – הצהרה בכתב שניתנה בשבועה או בהן צדק או הצהרה אחרת בכתב לפי דין המקום שבו ניתנה.

פרק שני: בקשות לרישום¹¹

2. (א) בקשה תוגש לרשם בנפה שבתחומה נמצאים המקרקעין שרישומם התבקש, ישירות או באמצעות קצין מטה רישום מקרקעין.

(ב) הבקשה תוגש בנוסח הקבוע בתוספת הראשונה לתקנות אלה.

3. (א) לבקשה יצורפו המסמכים הבאים:

⁹ כפי תיקון בתקנות רישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו (בקשות לרישום) (תיקון) (יהודה והשומרון), התשס"ט-2009 (להלן: תיקון מס' 1).

¹⁰ תיקון מס' 1.

¹¹ תיקון מס' 1.

שיש לצרף
לבקשה

- (1) בקשה למתן רשיון, אשר תשמש אף כבקשה למתן היתר עסקה, כאשר הדבר נדרש.
 - (2) תכנית של המקרקעין שרישומם התבקש. התכנית תוגש בהתאם להוראות שייקבעו על ידי קצין מטה לענייני מדידות. התכנית תיבדק על ידי קצין מטה לענייני מדידות בבדיקה טרומית.
 - (3) העתק מאושר של רישום המקרקעין בספרי מס רכוש חקלאי, לפי חוק מס קרקעות, מס' 30 לשנת 1955, או בספרי מס רכוש עירוני, לפי חוק מס המבנים והקרקעות בתוך אזורי העיריות, מס' 11 לשנת 1954, לפי הענין (להלן בתקנות אלה – "רישומי המס").
 - (4) כאשר המבקש איננו מי שרשום ברישומי המס, יצורפו לבקשה מסמכים המעידים על זכותו של המבקש לפעול מכוחו של הרשום ברישומי המס או בהעברה ממנו.
 - (5) מבלי לגרוע מכלליות האמור בפסקה (4), כאשר הבקשה מבוססת על ירושה – יצורף לבקשה צו ירושה, ובאין צו כזה, פסק דין של בית משפט, בהם יפורטו קרובי המוריש, יורשיו וחלקיהם בירושה.
 - (6) תעודה חתומה בידי המוכתר או בידי ראש הרשות המקומית, המעידה על זכותו של המבקש או של מי שהמבקש בא מכוחו או בהעברה ממנו, במקרקעין נושא הבקשה, ועל השימוש במקרקעין בתקופה שלא תפחת מתקופת ההתיישנות.
 - (7) רשימה המפרטת את שמו של כל אדם זולת המבקש, שיש לו, במקרקעין שרישומם התבקש, זכות הטעונה רישום בספרי המקרקעין, וכן מספר תעודת הזהות ומענו של כל אדם כאמור, אם הם ידועים למבקש.
- (ב) קצין מטה רישום מקרקעין יהא רשאי לפי שיקול דעתו, לפטור מבקש, באופן מלא או בתנאים, מהגשת מסמך מהמסמכים המנויים בתקנת משנה (א) (5) ו־(6), על פי בקשת המבקש, הנתמכת בתצהיר המפרט את העובדות אשר היו צריכות להיכלל במסמך, את העובדות בגינן אין ביכולתו להגיש את המסמך, ואת הראיות עליהן הוא מבקש להתבסס במקום המסמך; הראיות האמורות תצורפנה לתצהיר.

- דיון מקדמי 4. (א) (1) מצא קצין מטה רישום מקרקעין כי הבקשה מקיימת אחר דרישות הדין, תחיקת הבטחון ותקנות אלה, וניתן לבקשה היתר עסקה כאשר הדבר נדרש, יינתן למבקש רשיון.**
- בבקשה ומתן רשיון**
- (2) ברשיון יצוין כי אין בו משום הוכחה כלשהי לזכותו של בעל הרשיון במקרקעין לגביהם הוא מתייחס.
- (3) מחיקת הבקשה או דחייתה מבטלת את הרשיון.
- (ב) מצא קצין מטה רישום מקרקעין אחד או יותר מליקויים אלה בבקשה –**
- (1) נמצא כי המקרקעין שרישומם התבקש רשומים בספרי המקרקעין.
- (2) לבקשה לא צורפו המסמכים כנדרש לפי תקנה 3(א).
- (3) קצין מטה לענייני מדידות החליט שלא ניתן לאשר את התכנית שצורפה לבקשה לפי תקנה 3(א)(2), כתכנית תקינה בבדיקה טרומית.
- (4) קיים פער בלתי סביר בין גודל המקרקעין המופיעים בתכנית שצורפה לפי תקנה 3(א)(2) לבין גודל המקרקעין כפי שמופיעים ברישומי המס שצורפו לפי תקנה 3(א)(3). לצורך תקנה זו, "פער בלתי סביר" – פער העולה על שלושה דונמים וגם על עשרים אחוזים מהשטח הכולל של המקרקעין כפי גודלם ברישומי המס.
- (5) אין התאמה בין מיקום המקרקעין המופיעים בתכנית שצורפה לפי תקנה 3(א)(2) לבין מיקום המקרקעין לפי רישומי המס.
- (6) קיימת אי־התאמה בולטת בין המסמכים השונים שעליהם נסמכת הבקשה או נמצאו פגמים בולטים במסמכים אלה. יודיע על כך למבקש במכתב בדואר רשום, וידרוש הסברו לליקוי שנמצא בתוך ארבעים וחמישה יום מיום משלוח מכתבו.
- (ג) בחלוף התקופה הקבועה בתקנת משנה (ב), יבחן קצין מטה רישום מקרקעין את הסברי המבקש, אם נמסרו, ויפעל כאמור להלן:**
- (1) מצא קצין מטה רישום מקרקעין כי ניתן הסבר סביר המניח את הדעת, לליקוי שנתגלה, יטפל בבקשה בהתאם למפורט

בתקנת משנה (א).

(2) מצא קצין מטה רישום מקרקעין כי לא ניתן הסבר סביר המניח את הדעת לליקוי שנתגלה, או כי לא ניתן הסבר כלל, יורה על מחיקת הבקשה, ויודיע, בעצמו או באמצעות מי מטעמו, על החלטתו למבקש, במכתב בדואר רשום. קצין מטה רישום מקרקעין יעביר העתק מהחלטתו ליועץ המשפטי.

ע"ר 5. על החלטת קצין מטה רישום מקרקעין לפי תקנה 3(ב) ולפי תקנה 4(ג)2, רשאי המבקש לערור בפני ועדת עררים. הערר יוגש תוך חמישה עשר יום מיום המצאת ההחלטה לידי המבקש.

הגשת בקשה על ידי הממונה 6. (א) הוגשה הבקשה על ידי הממונה על הרכוש הממשלתי (להלן בתקנה זו – "הממונה"), רשאי הממונה לצרף לבקשה במקום המסמכים המפורטים בתקנה 3(א), את המסמכים הבאים:

(1) העתק תעודת הממונה על היות המקרקעין רכוש ממשלתי, לפי סעיף 2 לצו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967 (להלן – "התעודה"), אם ישנה.

(2) העתק המפה שצורפה לתעודה, אם ישנה, ותכנית שהוכנה לגבי אותם מקרקעין.

(3) דין וחשבון לגבי פרסום התעודה, אם נערך.

(4) אישור הממונה כי לא הוגשו עררים על התעודה, אם ישנה, ואם הוגשו עררים – העתק המלצות ועדת העררים, לרבות המפות המצורפות אליהן.

(ב) מצא קצין מטה רישום מקרקעין כי אין ליקויים בולטים במסמכים שצורפו על ידי הממונה, ימשיך הטיפול בבקשה.

פרסום הבקשה 7. (א) פרסום פרטי הבקשה כנדרש בסעיף 4 לחוק, ייעשה בנוסח הקבוע בתוספת השנייה לתקנות אלה.

(ב) רשם המקרקעין יורה למבקש לבצע את הפרסום בשני עיתונים שייקבעו על ידי רשם המקרקעין, על חשבוננו של המבקש. המבקש ימציא לרשם המקרקעין שני עותקים מהפרסום בכל אחד מהעיתונים.

(3) (1) רשם המקרקעין יורה למבקש לבצע את הפרסום במקרקעין ובמקום בולט בכפר שהמקרקעין נושא הבקשה נמצאים בתחומו או במבואותיו, כשהדבר נדרש, בהתאם

לאמור בסעיף קטן זה.

- (2) המבקש יציב שילוט הנושא את פרטי הבקשה, כאמור בסעיף 4 לחוק, במקרקעין נושא הבקשה, וכן במקום בולט בכפר או במקום בולט לעיני הציבור, בסמוך לדרך הראשית המובילה לכפר שהמקרקעין מצויים בתחומו, בה מתקיימת תנועה חופשית של תושבי הכפר. מיקום השילוט יאושר על ידי רשם המקרקעין.
- (3) מידותיו המזעריות של השלט יהיו 0.75×0.75 מטרים. השלט יהיה עשוי מחומר עמיד כגון מתכת.
- (4) הכתב שבשלט יהיה ברור וקריא, באותיות שחורות.
- (5) מבקש הרישום יציב את השלט, יתחזק ויסירו בתום התקופה שנקבעה בחוק.
- (6) ניזוק שלט שהוצב בהתאם לתקנות אלה, יחליפו מבקש הרישום או יתקנו מיד עם היוודע לו הדבר.
- (7) על מבקש הרישום לתאם את תליית השילוט עם גורמי הבטחון, על פי הנחיותיו של רשם המקרקעין.
- (8) בחלוף התקופה הקבועה בחוק, ידווח מבקש הרישום לרשם המקרקעין על הצבת השילוט, מיקום השלטים ודבר הסרתם. מבקש הרישום ימסור לרשם המקרקעין תמונות של השלטים שהוצבו, המעידות על הצבתם לאורך התקופה הקבועה בחוק. מבקש הרישום יתעד את ביקוריו או ביקורי אחר מטעמו במקום הצבת השילוט, אחת לשני ימי עבודה. דיווחו של מבקש הרישום וכן דיווחו של מי מטעמו, יהיה ערוך כתצהיר.
- (ד) בנוסף לפרסום ההודעה על הבקשה כאמור בסעיף 4 לחוק, יורה רשם המקרקעין על מסירת הודעה על הגשת הבקשה לכל אדם שנכלל ברשימה שצורפה לבקשה לפי תקנה 3(א)(7), ולכל אדם נוסף שיימצא לנכון.
8. (א) רשם המקרקעין יעביר העתק מהבקשה לממונה על הרכוש הממשלתי ולממונה על נכסים נטושים (להלן – "הממונים"). הממונים יהיו רשאים להגיש את התנגדותם לרישום, בכל עת עד לקבלת החלטת הוועדה לרישום.
- (ב) אין באי הגשת התנגדות כאמור בתקנת משנה (א) כדי לפטור את

**העברת
הבקשה
לממונים**

רשם המקרקעין ואת ועדת הרישום מלחקור את זכויותיה של המדינה ואת זכויותיהם של נפקדים מהאזור במקרקעין אליהם מתייחסת הבקשה.

התנגדויות 9. (א) התנגדות לבקשה, כאמור בסעיף 4 לחוק, תוגש בארבעה עותקים ישירות לידי רשם המקרקעין בנפה שבתחומה נמצאים המקרקעין או באמצעות קצין מטה רישום מקרקעין.

(ב) בהתנגדות יצוינו:

(1) שמו של המתנגד, משלח ידו, מספר תעודת הזהות שלו, מענו וכתובתו להמצאת מסמכים.

(2) הרצאה תמציתית של טענות ההתנגדות ופירוט זכויותיו של המתנגד במקרקעין.

(ג) ועדת רישום, קצין מטה רישום מקרקעין או רשם המקרקעין רשאים לדרוש מהמתנגד שיצרף תרשים המאפשר את זיהויים של המקרקעין שהוא טוען לזכויות בהם.

היציאה לשטח 10. (א) בחלוף המועד להגשת התנגדויות כקבוע בסעיף 4 לחוק, ולאחר תשלום האגרה לפי כל דין ותחיקת בטחון, ייצא הרשם למקום המקרקעין שרישומם התבקש (להלן – "היציאה לשטח").

(ב) ליציאה לשטח יזמן הרשם את הגורמים הבאים, או נציגיהם:

(1) המבקש, אשר יתבקש לזמן את המודד אשר ערך את התכנית.

(2) המתנגדים, אם היו.

(3) השכנים.

(4) מי שנדרש ליתן תעודה לפי תקנה 3(א)(6).

(5) הממונים.

(6) קצין מטה לענייני מדידות.

(ג) ביציאה לשטח יחקור הרשם את פרטי החזוקת המבקש בקרקע, טיבה ומקורה וכן את זכויותיהם של המתנגדים, המדינה והנפקדים מהאזור. כמו כן, יחקור הרשם את פרטי הקרקע, התכנית, התבליט והגבולות.

(ד) הרשם יערוך דין וחשבון שבו יסכם את ממצאי חקירתו ויחתום עליו. הרשם יבקש את כל מי שהופיע ליציאה לשטח לחתום גם כן על הדין וחשבון. השתתף המודד אשר ערך את התכנית

ביציאה לשטח, יצהיר בחתימתו כי הראה את גבולות החלקה אשר מדד. סירבו לחתום, יציין זאת הרשם בדין וחשבון וכן יציין את נימוקי הסירוב, אם ניתנו.

- מחיקת בקשות** 11. בכל עת לאחר מתן הרשיון, אם נוכח קצין מטה רישום מקרקעין כי המבקש אינו ממלא אחר הוראות מוסמכות שניתנו לו, או אם נוכח כי המבקש אינו פועל כדי לקדם את הטיפול בבקשה, רשאי קצין מטה רישום מקרקעין, לאחר מתן הודעה מוקדמת, למחוק את הבקשה.
- העברה לועדת רישום** 12. (א) הרשם יעביר לקצין מטה רישום מקרקעין, את הבקשה, את ההתנגדויות, אם הוגשו, ואת הדין וחשבון שערך. קצין מטה רישום מקרקעין יודא כי מולאו לגבי הבקשה הוראות הדין ותחיקת הבטחון, יעביר הבקשה לדיון בפני ועדת רישום.
- (ב) קצין מטה רישום מקרקעין לא יעביר לועדת רישום את הבקשה, כאמור בתקנת משנה (א), אם לא אישר קצין מטה לענייני מדידות כי התכנית שצורפה לבקשה לפי תקנה 3(א)(2) נמצאה תואמת למדידה בשטח.

פרק שלישי: בקשה לרישום זכות בלוח לא-סופי¹²

- הגדרות**¹³ 12א בפרק זה –
- ”בקשה” – בקשה המבוססת על זכות בלוח לא-סופי.
- ”זכות בלוח לא-סופי” – זכות במקרקעין שנכללו בהליכי הסדר זכויות במקרקעין שלא הסתיימו, ונערך לגביהם לוח זכויות כמשמעותו בסעיף 11 לחוק הסדר הקרקעות והמים, מס’ 40 לשנת 1952.
- הגשת בקשה**¹⁴ 12ב על בקשה המוגשת לפי סעיף 3(א) לחוק יחולו הוראות הפרק השני, בשינויים אלה:
- (א) תקנות 3(א)(6) ו-10(ב)(4) לא יחולו.
- (ב) בכל מקום בפרק השני, במקום ”רישומי המס” קרי ”רישומי הזכות בלוח לא-סופי”.
- (ג) בתקנה 2(ב) במקום ”הראשונה” קרי ”השלישית”.

¹² תיקון מס’ 1.

¹³ תיקון מס’ 1.

¹⁴ תיקון מס’ 1.

(ד) בתקנה 3(א) –

(1) במקום פסקה (3) קרי:

"(3) העתק מאושר של רישום הזכות בלוח לא־סופי."

(2) בפסקה (7) בסופה קרי: "וכן שמו של כל אדם זולת

המבקש המופיע ברישומי הזכות בלוח לא־סופי כמי שטוען לאותה זכות".

(ה) בתקנה 4(ב) –

(1) במקום פסקה (4) קרי:

"(4) קיים פער בלתי סביר בין גודל המקרקעין המופיעים בתכנית שצורפה לפי תקנה 3(א)(2) לבין גודל המקרקעין כפי שמופיעים בלוח לא־סופי ובתכנית המצורפת ללוח; לענין פסקה זו, "פער בלתי סביר" – פער העולה על ארבעה אחוזים מהשטח הכולל של המקרקעין כפי גודלם בלוח לא־סופי".

(2) במקום פסקה (5) קרי:

"(5) אין התאמה בין מיקום המקרקעין, צורתם וגודלם, המופיעים בתכנית שצורפה לפי תקנה 3(א)(2) לבין מיקום המקרקעין, צורתם וגודלם לפי רישומי הזכות בלוח לא־סופי ובתכנית המצורפת ללוח."

(1) בתקנה 6(א), המלים "במקום המסמכים המפורטים בתקנה

3(א), "ייראו כמחוקות.

(i) בתקנה 7, במקום "השנייה" קרי "הרביעית".

פרק רביעי: שונות¹⁵

13.	תקנות לרישום מקרקעין (בקשות לרישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו) (יהודה והשומרון), התשמ"ד-1984 – בטלות.	ביטולים
14.	תחילת תוקפן של תקנות אלה ביום חתימתן.	תחילה
15.	תקנות אלה תקראנה: "תקנות רישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו (בקשות לרישום) (יהודה והשומרון), התשס"ט-2008".	השם

¹⁵ תיקון מס' 1.

תוספת ראשונה

(תקנה 2(ב))

בקשה לרישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו

1. פרטי המבקש

שם מלא של המבקש/שם החברה המבקשת: _____

מס' ת"ז/מס' ח"פ: _____

אם המבקש היא חברה – ציין את מקום רישום החברה: _____

המען: _____

כתובת להמצאת מסמכים: _____

2. זיהוי המקרקעין

שם העיר או הכפר בו מצויים המקרקעין נושא הבקשה:

שם המקום (המוקע): _____

מס' הגוש והחלקה ברישומי המס: _____

סוג הקרקע: _____

גודל השטח ברישומי המס: _____

גודל השטח לפי התכנית שצורפה לבקשה: _____

גבולות החלקה לפי התרשים שצורף לבקשה (יש לציין נקודת ציון מרכזית בכל אחד מהכיוונים):

צפון: _____

דרום: _____

מזרח: _____

מערב: _____

3. הבקשה

החלקים שמבקשים לרשום על שם המבקש: _____ מתוך _____ חלקים.

יש לפרט את אופן רכישת הזכות על ידי מבקש הרישום. אם הגיעו המקרקעין לידי המבקש באמצעות ירושה או קנייה, יש לפרט כיצד:

האם לאדם/גוף אחר זכות הטעונה רישום במקרקעין נושא הבקשה? אם כן – יש לפרט מהי הזכות ומיהו האדם/הגוף האחר:

4. מצורפי הבקשה (מחק את המיותר):

- בקשה למתן רשיון לעיסקה במקרקעין.
- תכנית של המקרקעין שרישומם מתבקש.
- העתק מאושר של רישום המקרקעין ברשימת חלוקת המס או פנקס משלמי המס.
- מסמכים המעידים על זכותו של המבקש לפעול מכוחו של הרשום ברישומי המס או בהעברה ממנו.
- אם הבקשה מבוססת על ירושה – צו ירושה. באין צו ירושה – פסק דין של בית משפט, בהם יפורטו קרובי המוריש, יורשיו וחלקיהם בירושה.
- תעודה חתומה בידי המוכתר או ראש הרשות המקומית המעידה על זכותו של המבקש או של מי שהמבקש בא מכוחו או בהעברה ממנו במקרקעין נושא הבקשה, ועל השימוש במקרקעין בתקופה שלא תפחת מתקופת ההתיישנות.
- רשימה המפרטת את שמו של כל אדם זולת המבקש שיש לו במקרקעין נושא הבקשה זכות הטעונה רישום בספרי המקרקעין, וכן מספר תעודת הזהות ומעונו של כל אדם כאמור, אם הם ידועים למבקש.
- אם מוגשת בקשה לפטור מהגשת מסמכים המנויים בתקנות 3(א)(5) ו/או 3(א)(6) לתקנות רישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו (בקשות לרישום) (יהודה והשומרון), התשס"ח-2008 – יש לצרף תצהיר המפרט את העובדות אשר היו צריכות להיכלל במסמך, את העובדות בגינן אין ביכולתו של המבקש להגיש את המסמך, ואת הראיות עליהן המבקש מבקש להתבסס במקום המסמך. יש לצרף את הראיות האמורות לתצהיר.

5. הצהרת המבקש

אני הח"מ, המבקש/נציג מוסמך של המבקש (מחק את המיותר) מצהיר בזה כי המקרקעין נושא הבקשה טרם נרשמו בספרי המקרקעין, וכי הפרטים בדבר זכויות צדדים שלישיים הינם כמפורט בסעיף 3 לבקשה, לפי מיטב ידיעתי. אני מצהיר כי כל האמור במסמך זה הינו אמת למיטב ידיעתי ואמונתי. על בסיס האמור בבקשה זו ועל יסוד המסמכים המצורפים לבקשה אני מבקש לרשום

את המקרקעין האמורים ברישום ראשון על שמי, בכפוף לזכויות צדדים שלישיים כמפורט בסעיף 3 לבקשה.

תאריך _____

פרטים מלאים של החותם _____

תוספת שנייה

(תקנה 7(א))

הודעה על בקשה לרישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו

מוגשת בזאת הודעה לציבור כי _____ (פרטי המבקש) הגיש לרשם המקרקעין בנפת _____ בקשה לרישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו (מס' הבקשה _____), לגבי המקרקעין שתיאורם, גבולותיהם ושטחם מפורטים בנספח להלן.

כל הטוען לזכות בעלות, חזקה, טובת הנאה או לכל זכות אחרת שלו העשויה להיפגע אם תתקבל הבקשה, יגיש התנגדותו בכתב ל _____, תוך 45 יום מיום פרסום הודעה זו, בהתאם לחוק לרישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו, חוק מס' 6, לשנת 1964 והתקנות שהותקנו מכוחו.

נספח

1. פרטי המבקש

שם מלא של המבקש/שם החברה המבקשת: _____

מס' ת"ז/מס' ח"פ: _____

המען: _____

2. זיהוי המקרקעין

שם העיר או הכפר בו מצויים המקרקעין נושא הבקשה: _____

שם המקום (המוקע): _____

מס' הגוש והחלקה ברישומי המס: _____

סוג הקרקע: _____

גודל השטח ברישומי המס: _____

גודל השטח לפי התכנית שצורפה לבקשה: _____

גבולות החלקה לפי התכנית שצורפה לבקשה (יש לציין נקודת ציון מרכזית בכל אחד מהכיוונים): _____

צפון: _____

דרום: _____
מזרח: _____
מערב: _____
4. הבקשה
החלקים שמבקשים לרשום על שם המבקש: _____ מתוך _____ חלקים.
אופן רכישת הזכות על ידי מבקש הרישום:

תאריך _____

תוספת שלישית¹⁶

(תקנה 12ב(ג))

בקשה לרישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו

פרטי המבקש

שם מלא של המבקש/שם החברה המבקשת: _____
מס' ת"ז/מס' ח"פ: _____
אם המבקש היא חברה – ציין את מקום רישום החברה: _____
המען: _____
כתובת להמצאת מסמכים: _____

זיהוי המקרקעין

שם העיר או הכפר בו מצויים המקרקעין נושא הבקשה: _____
מס' הגוש והחלקה בלוח הלא-סופי: _____
גודל השטח בלוח הלא-סופי: _____
גודל השטח לפי התכנית שצורפה לבקשה: _____
גבולות החלקה לפי התרשים שצורף לבקשה (יש לציין נקודת ציון מרכזית בכל אחד

¹⁶ תיקון מס' 1.

מהכיוונים ואת פרטי החלקות לפי הלוח הלא-סופי):

צפון: _____
 דרום: _____
 מזרח: _____
 מערב: _____

הבקשה

החלקים שמבקשים לרשום על שם המבקש: _____ מתוך _____ חלקים.
 יש לפרט את אופן רכישת הזכות על ידי מבקש הרישום. אם הגיעו המקרקעין לידי המבקש באמצעות ירושה או קנייה, יש לפרט כיצד:

האם לאדם/גוף אחר זכות הטעונה רישום במקרקעין נושא הבקשה? אם כן – יש לפרט מהי הזכות ומיהו האדם/הגוף האחר:

מצורפי הבקשה (מחק את המיותר):

- בקשה למתן רשיון לעיסקה במקרקעין.
- תכנית של המקרקעין שרישום מתבקש.
- העתק מאושר של רישום המקרקעין בלוח לא-סופי.
- מסמכים המעידים על זכותו של המבקש לפעול מכוחו של הרישום בלוח לא-סופי או בהעברה ממנו.
- אם הבקשה מבוססת על ירושה – צו ירושה. באין צו ירושה – פסק דין של בית משפט, בהם יפורטו קרובי המוריש, יורשיו וחלקיהם בירושה.
- רשימה המפרטת את שמו של כל אדם זולת המבקש שיש לו במקרקעין נושא הבקשה זכות הטעונה רישום בספרי המקרקעין, שמו של כל אדם זולת המבקש המופיע ברישומי הזכות בלוח לא-סופי כמי שטוען לאותה זכות וכן מספר תעודת הזהות ומענו של כל אדם כאמור, אם הם ידועים למבקש.
- אם מוגשת בקשה לפטור מהגשת מסמכים המנויים בתקנה 3(א)(5) לתקנות רישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו (בקשות לרישום) (יהודה והשומרון), התשס"ט-2008 – יש לצרף תצהיר המפרט את העובדות אשר היו צריכות להיכלל במסמך, את העובדות בגינן אין ביכולתו של המבקש להגיש את המסמך, ואת הראיות עליהן המבקש מבקש

להתבסס במקום המסמך. יש לצרף את הראיות האמורות לתצהיר.

הצהרת המבקש

אני הח"מ, המבקש/נציג מוסמך של המבקש (מחק את המיותר) מצהיר בזה כי המקרקעין נושא הבקשה טרם נרשמו בספרי המקרקעין, וכי הפרטים בדבר זכויות צדדים שלישיים הינם כמפורט בסעיף 3 לבקשה, לפי מיטב ידיעתי.

אני מצהיר כי כל האמור במסמך זה הינו אמת למיטב ידיעתי ואמונתי.

על בסיס האמור בבקשה זו ועל יסוד המסמכים המצורפים לבקשה אני מבקש לרשום את המקרקעין האמורים ברישום ראשון על שמי, בכפוף לזכויות צדדים שלישיים כמפורט בסעיף 3 לבקשה.

תאריך, _____

פרטים מלאים של החותם _____

תוספת רביעית¹⁷

(תקנה 12 ב(ז))

הודעה על בקשה לרישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו

מוגשת בזאת הודעה לציבור כי _____ (פרטי המבקש) הגיש לרשם המקרקעין בנפת _____ בקשה לרישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו (מס' הבקשה _____), לגבי המקרקעין שתיאורם, גבולותיהם ושטחם מפורטים בנספח להלן.

כל הטוען לזכות בעלות, חזקה, טובת הנאה או לכל זכות אחרת שלו העשויה להיפגע אם תתקבל הבקשה, יגיש התנגדותו בכתב ל _____, תוך 45 יום מיום פרסום הודעה זו, בהתאם לחוק לרישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו, מס' 6 לשנת 1964, והתקנות שהותקנו מכוחו.

נספח

1. פרטי המבקש

שם מלא של המבקש/שם החברה המבקשת: _____

מס' ת"ז/מס' ח"פ: _____

המען: _____

¹⁷ תיקון מס' 1.

2. זיהוי המקרקעין

שם העיר או הכפר בו מצויים המקרקעין נושא הבקשה: _____
מס' הגוש והחלקה בלוח הלא-סופי: _____
גודל השטח בלוח הלא-סופי: _____
גודל השטח לפי התכנית שצורפה לבקשה: _____
גבולות החלקה לפי התכנית שצורפה לבקשה (יש לציין נקודת ציון מרכזית בכל אחד מהכיוונים ואת פרטי החלקות לפי הלוח הלא-סופי):

_____ צפון:
_____ דרום:
_____ מזרח:
_____ מערב:

3. הבקשה

החלקים שמבקשים לרשום על שם המבקש: _____ מתוך _____
חלקים.
אופן רכישת הזכות על ידי מבקש הרישום:

תאריך _____

פרסום

התקנות: קמז"ם 228 עמ' 5401

תיקונים:

תיקון מס' 1 (16.6.2009), קמז"ם 231, עמ' 5665

צבא הגנה לישראל

חוק רישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו, חוק מס' 6 לשנת 1964

תקנות רישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו (סדרי דין בוועדת רישום) [נוסח משולב]¹⁸

בתוקף סמכותי לפי סעיף 10 לחוק רישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו, חוק מס' 6 לשנת 1964 (להלן – "החוק") ולפי הצו בדבר הקמת מינהל אזרחי (יהודה והשומרון) (מס' 947), התשמ"ב-1981, והואיל והנני סבור כי הדבר דרוש לצרכי קיום הממשל התקין ולטובת אוכלוסיית האזור, הנני מתקין בזה תקנות כאמור להלן:

- הגדרות**
 - בתקנות אלה:
- ניהול הדיונים**
 - בבקשה – בקשה לרישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו שהועברה לוועדה בהתאם לתקנות רישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו (בקשות לרישום) (יהודה והשומרון), התשס"ח-2008.
 - "תצהיר" – הצהרה בכתב שניתנה בשבועה או בהן צדק או הצהרה אחרת בכתב לפי דין המקום שבו ניתנה.
- שפה ותרגום**
 - יושב ראש ועדת רישום, או מי שיתמנה על ידו, יערוך את פרוטוקול הדיון בפני ועדת הרישום, שיכלול את פרטי העדויות והטענות שהושמעו בפני ועדת הרישום. הפרוטוקול ייחתם על ידי כל חברי ועדת הרישום.
 - דיוני ועדת רישום יתנהלו, זולת מטעמים מיוחדים שיירשמו, בשפה הערבית. ועדת רישום תעמיד לרשות חבריה והמתדיינים בפניה מתורגמן מטעמה.
- סדרי דין וראיות¹⁹**
 - (א) ועדת רישום תפעל, בכפוף להוראות החוק ותקנות אלה, בדרך הנראית לה יעילה ביותר לשם עשיית הצדק ולנוחיות הדיון.
 - (ב) ועדת רישום תקבע מועד לדיון בבקשה שהועברה אליה, ותזמן אליו את מבקש הרישום, את המתנגדים ואת הממונה על הרכוש הממשלתי והממונה על נכסים נטושים, להשמעת טענותיהם. ניתן פטור כמשמעו בתקנה 3(ב) לתקנות רישום נכסי דלא ניידים

¹⁸ כפי תיקון בתקנות רישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו (סדרי דין בוועדות רישום) (תיקון) (יהודה והשומרון), התשס"ט-2009 (להלן: תיקון מס' 1).

¹⁹ תיקון מס' 1.

אשר טרם נרשמו (בקשות לרישום) (יהודה והשומרון), התשס"ח-2008, תזמן ועדת הרישום גם את המוכתר או את ראש הרשות המקומית, לפי העניין.

(ג) ועדת רישום תשמע תחילה את המבקש, לאחר מכן את המתנגדים ולבסוף כל אדם אחר שהוא צד להליך.

(ד) ועדת רישום רשאית לפי שיקול דעתה ואם סברה כי יהיה מן הצדק לעשות כן, להאריך מועד להגשת התנגדות ולשמוע את המתנגד.

(ה) הוזמנו המבקש או המתנגדים לדיון ולא הופיעו – רשאית ועדת רישום לקיים את הדיון בהעדרם.

(ו) ועדת רישום רשאית להורות על מחיקת התנגדות בשל אי התייצבות, אולם לא תעשה כן אלא אם המתנגד נמנע מלהתייצב לפחות לשני דיונים אליהם זומן.

(ז) היו בדיון בפני ועדת רישום צדדים נוגדים המיוצגים על ידי עורכי דין, רשאית הוועדה לקבוע כי הדיון יתנהל לפי סדרי הדיון ודיני הראיות הנהוגים בבית משפט, כפי שתקבע.

(ח) נתבקש רישום מקרקעין על סמך ירושה, רשאית ועדת רישום לצוות על רישום זכויות היורשים, ובלבד שהוכח להנחת דעתה מי היורשים הזכאים, על פי צו ירושה או פסק דין או על פי ראיות ותצהיר שהוגשו בתמיכה לבקשה למתן פטור מהגשת צו ירושה או פסק דין, אם ניתן פטור מהגשתם לפי תקנה 3(ב) לתקנות רישום נכסי דלא נידי אשר טרם נרשמו (בקשות לרישום) (יהודה והשומרון), התשס"ט-2008.

5. סעד זמני (א) הוגשה בקשה למתן סעד זמני במסגרת דיון בבקשה בפני ועדת רישום, רשאית ועדת רישום ליתן את הסעד המבוקש, אם שוכנעה, על בסיס ראיות מהימנות לכאורה, בנחיצות הסעד ובזכותו לכאורה של מבקש הסעד הזמני, ובקיומם של התנאים המפורטים בתקנה זו.

(ב) בהחלטתה בדבר מתן סעד זמני, סוג הסעד, היקפו ותנאיו, לרבות לענין הערבויות שעל המבקש להמציא, תביא ועדת הרישום, בין השאר, שיקולים אלה:

(1) הנזק שייגרם למבקש הסעד הזמני אם לא יינתן הסעד הזמני לעומת הנזק שייגרם למשיב אם יינתן הסעד הזמני, וכן נזק שעלול להיגרם למחזיק או לאדם אחר;

אם הבקשה הוגשה בתום לב ומתן הסעד צודק וראוי בנסיבות הענין, ואינו פוגע במידה העולה על הנדרש.

(ג) לבקשה לסעד זמני תצורף התחייבות של מבקש הסעד הזמני לפיצוי מי שאליו מופנה הצו בגין כל נזק שייגרם לו על ידי הצו הזמני אם יפסק הדיון בבקשת הרישום או אם יפקע הצו מסיבה אחרת, וכן תצהיר בו יפרט מבקש הרישום את כל העובדות הנוגעות לבקשה.

(ד) הוגשה לוועדת רישום בקשה למתן סעד זמני ונתבקש דיון דחוף בבקשה, והתברר כי לא ניתן לכנס את חברי ועדת הרישום במהירות הדרושה, יהיו יושב ראש הוועדה ובהעדרו אחד מחברי הוועדה, רשאים לתת סעד זמני ארעי, אשר יהיה בתוקף למשך שבעה ימים בלבד. בחלוף תקופה זו, רשאית ועדת רישום להאריך את תוקפו של הסעד הזמני הארעי שניתן, להתנותו בתנאים או לבטלו.

(ה) בקשה למתן סעד זמני תידון במעמד הצדדים, ואולם רשאית ועדת רישום ליתן צו על פי צד אחד, אם שוכנעה, על בסיס ראיות מהימנות לכאורה, כי קיים חשש סביר שההשגיה שבקיום דיון במעמד הצדדים תסכל את מתן הצו או תגרום למבקש נזק חמור. ניתן צו במעמד צד אחד, יפקע תוקפו של הצו בתום ארבעה עשר ימים, אלא אם הוארך על ידי ועדת הרישום בתוך אותה תקופה, לאחר דיון אליו זומנו שני הצדדים.

(ו) ועדת רישום לא תיתן סעד זמני אלא בכפוף להמצאת התחייבות עצמית וכן ערבות מספקת להנחת דעתה, לשם פיצוי בגין כל נזק שייגרם למי שאליו מופנה הצו כתוצאה ממתן הצו, אם יפסק הדיון בבקשת הרישום או אם יפקע הצו מסיבה אחרת. ועדת רישום רשאית לפטור מהמצאת ערבות, אם ראתה שהדבר צודק, ומטעמים מיוחדים שיירשמו.

6. פסיקת הוצאות ההליך (א) ועדת רישום רשאית להטיל על בעלי הדין לשאת בתשלום הוצאות ושכר טירחת עורך דין (להלן – "הוצאות ההליך").

(ב) החליטה ועדת רישום על הטלת הוצאות ההליך, תקבע ועדת הרישום את סכום הוצאות ההליך, לפי שיקול דעתה.

(ג) ראתה ועדת רישום כי בעל דין או בא כוחו האריך את הדיון בכל הליך שלא לצורך, על ידי העלאת טענות סרק או בכל דרך אחרת, רשאית ועדת הרישום באותו הליך, ללא קשר עם תוצאות הדיון בפניה, להטיל עליו את הוצאות ההליך או הוצאות הדיון בפני ועדת

הרישום, בשיעור שתמצא לנכון בנסיבות העניין, לטובת בעל הדין שנגנז או לטובת המינהל האזרחי (להלן – "הוצאות הדיון").

(ד) צו לתשלום הוצאות ההליך או הוצאות הדיון שניתן על ידי ועדת רישום, ניתן להוצאה לפועל בדרך שמוציאים לפועל פסק דין של בית משפט.

(ה) צו לתשלום הוצאות הליך או הוצאות הדיון שניתן על ידי ועדת הרישום לטובת המינהל האזרחי, ניתן להוצאה לפועל גם בדרך שמוציאים לפועל פסק דין חלוט של בית משפט צבאי, כאמור בסעיף 46(א) לצו בדבר הוראות בטחון (יהודה והשומרון) (מס' 378), התש"ל-1970.

7. החלטת ועדת רישום תינתן בכתב ותהיה מנומקת; ההחלטה תיחתם על ידי כל חברי ועדת הרישום. (א)

(ב) החלטת ועדת רישום תומצא בדואר רשום.

(ג) החלטת ועדת רישום תומצא למבקש הרישום, למי שהגיש התנגדות לבקשה, לממונה על הרכוש הממשלתי, לממונה על נכסים נטושים, ולכל גורם נוסף הנוגע לענין שייקבע על ידי ועדת רישום; החלטה סופית של ועדת רישום תומצא גם לקצין מטה רישום מקרקעין, ליועץ המשפטי ולקצין מטה לענייני מדידות.

8. צו לרישום מקרקעין, יכול להצו את כל הפרטים שייכללו ברישום המקרקעין, ובכלל זה תיאור המקרקעין, מיקומם, שטחם, גבולותיהם וסוגם וכן הבעלות, זכויות חכירה, משכנתאות וכן כל יתר הזכויות הטעונות רישום בספרי המקרקעין. צו לרישום מקרקעין יתייחס לזכויותיהם של כל אחד מבעלי הזכויות במקרקעין. הצו ילווה בתכנית הכשרה לרישום, אשר תחתם על ידי כל חברי ועדת הרישום.

(ב) תוקפם של צו לרישום מקרקעין ושל התכנית המצורפת לו, יהיו שלוש שנים מיום שהועברו לידי קצין מטה רישום מקרקעין כאמור בסעיף 8(א) לחוק.

9. קצין מטה רישום מקרקעין ראוי למנות מזכיר לוועדות הרישום. המזכיר יסייע בידי ועדת רישום ובידי חבריה למלא את תפקידיהם על פי החוק הוועדה²¹

²⁰ תיקון מס' 1.

והתקנות, בהתאם להוראות שינתנו לו בידי יושב ראש ועדת רישום.
ביטולים 10. תקנות לרישום מקרקעין (סדרי דין בוועדות לרישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו (יהודה והשומרון), התשמ"ד-1984, כפי שתוקנו מעת לעת – בטלות.

תוקף 11. תחילת תוקפן של תקנות אלה ביום חתימתן.

השם 12. תקנות אלה תקראנה: "תקנות רישום נכסי דלא ניידים אשר טרם נרשמו (סדרי דין בוועדת רישום) (יהודה והשומרון), התשס"ט-2008".

ט"ו בחשוון התשס"ט יואב (פולי) מרדכי, תא"ל

13 בנובמבר 2008 ראש המינהל האזרחי

באזור יהודה והשומרון

פרסום

התקנות: קמז"ם 228 עמ' 5398

תיקונים:

תיקון מס' 1 (9.7.2009), קמז"ם 231 עמ' 5670.

חוק (תיקון) להוראות הקשורות בנכסי דלא נידי, מס' 51 לשנת

1958²²

צו בדבר חוק לתיקון הוראות הקשורות בנכסי דלא נידי (יהודה והשומרון) (מס' 811), התש"ם-1979

צו בדבר חוק לתיקון הוראות הקשורות בנכסי דלא נידי (הוראות נוספות) (מס' 1464), התשנ"ט - 1999

1. חוק זה ייקרא: "חוק (תיקון) להוראות הקשורות בנכסי דלא נידי לשנת 1958" והוא ייכנס לתוקפו כעבור חודש מתאריך פרסומו בעתון הרשמי.
2. (1) למרות מה שנוזכר בסעיפים 41 ו-44 לחוק הקרקעות העותומאני וסעיף 1660 למג'לה:
 - (א) לא תמומש זכות הקדימה וזכות הקניה לפני אחרים, בהתאם לסעיף כלשהו מהסעיפים דלעיל, על ידי אדם כלשהו, לאחר שעברו ששה חודשים מתאריך ההעברה המוחלטת או המכינה במשרדי הרישום.
 - (ב) אם פרק זמן כלשהו הקבוע בס"ק (א) מסעיף 6 לחוק (תיקון) הקרקעות לשנת 1933, שפורסם בעמוד 966 של הכרך השני של חוקי פלשתינה, חל בעת כניסת חוק זה לתוקפו, אזי יסתיים אותו פרק זמן עם תום ששת החודשים הראשונים שיעברו מעת כניסת חוק זה לתוקפו. במקרה ופרק הזמן הנותר הוא פחות מששה חודשים, אזי יסתיים אותו פרק זמן במועד שנקבע בס"ק הקודם.
- (2) אם יוצא פסק דין לטובת התובע, הקובע העברת קרקע ממשלתית, או מכירת נכס כרכש וזאת בגין זכות הקדימה או זכות הקניה לפני אחרים – חובה על בית המשפט להחליט על ביצוע הרישום תוך פרק זמן שלא יעלה על שלושה חודשים מהתאריך שבו קבל פסק הדין דרגה החלטית לפי ראות עיניו של אותו בית משפט, במקרה והרישום לא יתבצע תוך פרק הזמן שנקבע באותו פסק דין בשל אוזלת ידו של האדם אשר לזכותו הוצא פסק הדין, אזי תתבטל זכותו לפי פסק דין זה. בארכה הנ"ל לא יחושב פרק זמן כלשהו הנובע מאיחור ברישום אשר המשרד

²² תיקונים:

במקור בערבית כתוב "אשר המשרד לרישום קרקעות אינו אחראי לו" ונראה שנפלה טעות שם (המתרגם).

לרישום קרקעות אחראי לו.1

- (3) לא תמומש זכות הקדימה או זכות הקניה לפני אחרים אם:
- (א) המכירה או ההעברה נעשו במכרז פומבי בהתאם להליכים שהתווה החוק.
 - (ב) המכירה או ההעברה בוצעו בין אב לבנו או לצאצאיו, או בין בעל ואשה, או בין קרובים עד לדרגה רביעית, או בין חתנים עד דרגה שנייה.
 - (ג) הנכס נמכר או הועבר כדי שייהפך מקום פולחן או על מנת שיצורף למקום פולחן.
 - (ד) ניתן ייפוי כוח על ידי הממלכה.
3. המכירות הרגילות הנעשות בהתאם לשטר, במה שנוגע לקרקעות מידי (ומולכ) והשוכנים באזורים אשר בהם לא הוכרו על הסדר קרקעות או באזורים אשר הוצאו מכל הסדר קרקעות – יהיו בנות תוקף אם החזיק הקונה בפועל באדמות מידי תקופה של עשר שנים, וחמש עשרה שנים – לגבי אדמות מולכ.
4. (1) אם יחזיק יורש אחד או יותר תוך תקופת התיישנות או יותר בנכס דלא נידי אשר לא בוצע בו הסדר, כשהם בלתי תלויים בשאר היורשים – אזי יחשב כאילו אותו יורש או יורשים החזיקו בנכס בשם או כבאי כוח שאר היורשים, וזאת כל עוד אותו יורש או יורשים לא יביאו ראייה חותכת שאותה החזקה לא הייתה באופן הנ"ל.
- (2) בכפוף לס"ק הקודם, אם יהיה האדם התובע החזקת הנכס דלא נידי קטין או בלתי כשיר, אזי תחל תקופת ההתיישנות מהתאריך אשר בו יהיה תובע בוגר או כשיר.
- (3) כביצוע למטרת הס"ק הקודם:
- (א) התובע ייחשב כבוגר אם מלאו לו שמונה עשרה שנים.
 - (ב) אדם ייחשב כלא בלתי כשיר אם יוצא פסק דין על ידי בית המשפט המוסמך שיבטל את פסק הדין שלפיו אותו אדם חייב להיות בהסגר או שהוא מופרע בנפשו. במקרה כזה יתחיל חישוב פרק הזמן מהתאריך בו יקבל פסק דין דרגה החלטית.
5. למרות האמור בחוק אחר כלשהו, לא תחול תקופת ההתיישנות על נכסי דלא נידי אשר לגביהם בוצע הסדר קרקעות.
6. למרות האמור בחוק אחר כלשהו, הרי פעולות הרישום והקרקעות מסוג מחלול הממשלתיות הקשורות בנכסי הממלכה וקרקעותיה נחשבים לנכונים ובתי המשפט ישפטו לפיהם בלא צורך בראיה כלשהי.
7. בית המשפט רשאי, בעת שהוא מעיין במשפט הקשור בנכסי דלא נידי השוכנים באזור אשר לא הוכרו עליו שהוא אזור הסדר קרקעות, לדחות את פסק דינו במשפט עד אשר

יוכרו על הסדר קרקעות באותו אזור, וזאת באם ימצא בית המשפט לנכון שיש בכך משום הבטחת הגשמת הצדק. ברם, אם יוגש לבית המשפט – בכל עת שהיא לאחר שבית המשפט קבל את ההחלטה לדחות את מתן פסק הדין – תזכיר רשמי חתום על ידי מנהל הקרקעות והמציין שאין כל כוונה לבצע הסדר לגבי נכסי הדלא נידי הנידונים בזמן הקרוב - אזי חובה על בית המשפט לחזור בו מהחלטתו הקודמת ולהמשיך במשפט כדין.

8. (1) בכל כפר שהוא אשר בוצע בו הסדר קרקעות ונפתח עבורו ספר רישום חדש על פי הוראות חוק הסדר קרקעות והמים – יהיו בתי המשפט הנט'אמיים באזורים אשר הוצאו מכלל הסדר הקרקעות באותו כפר, מוסמכים ליישם את הוראות ס"ק (2.1) בסעיף 14 לחוק הסדר הקרקעות והמים, מס' 41 לשנת 1952 על התיקונים שחלו בהם.

(2) אם יקרה שהוכרו הסדר קרקעות באזור שקודם לכן הוצא מכלל הסדר קרקעות, אזי כל משפט, שהוגש לבית משפט נט'אמי והקשור בנכסי דלא נידי באזור כגון זה והנמצא בעיון בית המשפט הנט'אמי בתאריך אשר בו הוכרו הסדר הקרקעות או שהמשפט הוגש לבית המשפט הנט'אמי תוך כדי פעולת הסדר הקרקעות, יועבר לבית המשפט להסדר קרקעות.

9. קרקע של ים, נהר, אגם או ואדי שכוסו בחול, תיחשבה כנכס האוצר וככאלה הם תירשמונה על פי צו שיוצא על ידי מנהל הקרקעות והשטח.

10. למרות האמור בסעיף 52 לחוק הקרקעות העותומאני, רשאים אפוטרופסי קטינים, משוגעים וכאלה הלקויים בשכלם, למכור או להעביר את נכסי הדלא נידי שלהם ברשות בית המשפט המוסמך, בתנאי שיהיו לכך הנימוקים הבאים ולאחר שתוכח אמיתות הנימוקים והכרחיותם:

- (א) לשם פרעון חוב המוריש, באם אותם נכסים הועברו לאותם יורשים ממנו בירושה.
- (ב) אם החוב הוא הוצאה של ערך הנכסים.
- (ג) למטרת כיסוי הוצאות לימוד, או הוצאות רפואיות בין אם נכסים אלה עברו בדרך של ירושה או בדרך אחרת כלשהי.

11.23 (א) ייפוי כח למכירה או להעברת נכסי דלא נידי אשר ייערכו או ייחתמו על ידי הנוטריונים בתוך הממלכה, או אשר ייערכו וייחתמו על ידי נציגי הממלכה הירדנית ההאשמית ונציגים בעלי סמכות דומה על פי סידור מיוחד ונוטריונים, מחוץ לממלכה הירדנית ההאשמית. כדי לאפשר לבא הכח למכור ולהעביר נכסי דלא נידי לאדם אחר במשרדי רישום הקרקעות – יפעלו משרדי הרישום לפיהם

²³ צו מס' 811, צו מס' 1464.

תוך חמש עשרה שנים מתאריך עריכתם או אישורם. ייפוי כח אלה ייחשבו כבטלים אם לא יבוצעו הוראותיהם באותם משרדי הרישום תוך התקופה הנ"ל. באשר לייפוי כח שנערכו או נחתמו לפני כן, הרי אלה ייחשבו כבטלים אם לא יבוצעו הוראותיהם תוך חמש עשרה שנים מתאריך כניסת חוק זה לתוקפו.

במקרה וכבר עבר חלק מפרק זמן כלשהו שנקבע על ידי סעיף 6 לחוק תיקון ההוראות הקשורות בנכסי דלא נידי, מס' 35 לשנת 1946, וזאת בעת כניסת חוק זה לתוקפו, אזי תסתיים התקופה עם הסתיים אותו פרק זמן.

בחשוב חמש עשרה השנים או פרק הזמן שנותר לא תחושב תקופה הנובעת מאיחור שחל בפעולת המכירה וההעברה ושמושרד הרישום אחראי לו.

(ב) ייפוי כח הנערכים או נחתמים על ידי הפקידים הנוכרים בס"ק הקודם, הכוללים מכירת נכסי דלא נידי והעברתם והנוגעים בזכות הזולת כגון קבלת הערך – יש לבצעם בכל מקרה במשרדי הרישום ובבתי המשפט תוך חמש עשרה שנים מתאריך עריכתם או אישורם. כמו כן יש לבצע גם את ייפוי הכח הערוכים או המאושרים קודם לכן תוך תקופה של חמש עשרה שנים מתאריך כניסת חוק זה לתוקפו, בין אם השולח פטר את מיופה כוחו או שהשולח או מיופה הכח נפטרו.

במקרה של מות מיופה הכח ישלים המשרד לרישום קרקעות את הליכי המכירה או ההעברה על שם הקונה. בחישוב חמש עשרה שנים לא תתפוס תקופה כלשהי הנובעת מאיחור בהליכי המכירה וההעברה שהמשרד לרישום קרקעות אחראי לו.

(ג) על אף האמור בסעיף זה, יפעלו משרדי הרישום ע"פ ייפוי כוח שאינו ייפוי כוח ישן במשך חמש שנים מהיום הקובע²⁴ או במשך חמש עשרה שנים מיום עריכתו או אישורו של ייפוי הכוח, הכל לפי המועד המאוחר יותר.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, רשאי הממונה לאשר להמשיך לפעול במשרדי הרישום על פי ייפוי כוח ישן, בתנאים שייקבעו על ידו.

12. (א) בעת שיתברר למנהל הקרקעות במקומות אשר לא בוצע בהם הסדר קרקעות, או מקומות אשר הוצאו מכלל הסדר קרקעות, שנפלה טעות ברישום מרישומי ספר נכסי הדלא נידי כתוצאה מטעות כתיב או טעות בשטח או בגבולות, וטעות זאת עומדת בסתירה לרשום במפורש בתיקים ובניירות הרשמיים, חייב לצוות על תיקון הטעות.

(ב) אולם במקרה וטעות זאת אינה בבחינת סתירה לרשום במפורש בתיקים או במסמכים הרשמיים, או באם התיקים או המסמכים הרשמיים אבדו – אזי נתון דבר תיקון אותה טעות לבתי המשפט הנט'אמיים.

²⁴ 2.6.99, יום כניסת צו 1464 לתוקף.

13. קרקע כלשהי המיועדת לשירותים ציבוריים, בין אם היא רשומה על שם אנשים המפיקים תועלת ממנה, או שאין היא רשומה, או שהיא רשומה על שם האוצר באופן ישיר או על שם האוצר בשם אנשים שיש להם תועלת ממנה, בעוד שאותה קרקע נמצאת מחוץ לגבולות אזורי העיריות, או המועצות המקומיות בכפרים, או שאין היא כפופה לחוק הנהלת הכפרים, רשאי מנהל הקרקעות והשטח באישור מועצת השרים לרשום קרקע זאת על שם האוצר, באם אין קרקע זאת משמשת יותר לשירותים ציבוריים. לאחר מכן תהיה קרקע מסוג כזה כפופה לחוק הנהלת ומסירת קרקעות ונכסי הממלכה.

14. חישוב פרקי הזמן הנזכרים בחוק זה, או בחוק אחר כלשהו הקשור בנכסי דלא נידי, ייעשה לפי הלוח הגרגוריאני.

15. יבוטלו החוקים הבאים:

(1) חוק תיקון ההוראות הקשורות בנכסי דלא נידי מס' 35 לשנת 1946.

(2) חוק הקרקעות (תיקון) – לשנת 1933 שפורסם בעמוד 966 של הכרך השני של חוקי פלשתינה.

(3) כל חיקוק ירדני או פלשתינאי אחרים שהוצאו לפני כניסת חוק זה לתוקפו במידה והם סותרים את הוראות חוק זה.

16. ראש הממשלה ושרי המשפטים והכספים ממונים על ביצוע הוראות חוק זה.

[החוק]

אל חוסיין אבן טלאל

שר המשפטים	ראש הממשלה	שר הכספים
סמעאן דאוד	סמיר אל-רפאעי	אחמד אל-טראונה

פרסום החוק: עיתון רשמי מס' 1410 מתאריך 1.1.1959

[הצוים]

י"ח בסיון התשנ"ט
2 ביוני 1999

פרסום הצו: קמז"ם 187 עמ' 2559

ג' בכסלו התש"ם
בנימין בן אליעזר, תת-אלוף

מפקד אזור יהודה והשומרון

23 בנובמבר 1979

פרסום הצו: קמצ"ם 46 עמ' 230 תיקונים:

תיקון מס' 1 (צו מס' 847) (1.6.1980), קמצ"ם 47 עמ' 448

צבא הגנה לישראל

צו מס' 58 צו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט)

הואיל והנני סבור, כי הדבר דרוש לצורך הממשל התקין והסדר הציבורי הנני מצווה בזה לאמור:

1. הגדרות²⁵

בצו זה –

- (א) "אזור" – אזור יהודה והשומרון.
- (ב) "הממונה" – הממונה על נכסים נטושים שיתמנה לפי צו זה.
- (ג) "תאריך הקובע" – יום כ"ח באייר תשכ"ז (7 ביוני 1967).
- (ד) "מטלטלין" – כל נכס למינהו חוץ ממקרקעין.
- (ה) "מקרקעין" – קרקע מכל סוג שהוא ומכל צורת החזקה, וכל בנין, עץ או דבר אחר המחובר לקרקע וכל חלק של ים, של חוף, או נהר וכל זכות הנאה או שעבוד הנאה בקרקע או במים או מעליהם, לרבות מחצבים.
- (ו) "נכס" – כולל מקרקעין ומטלטלין, כספים, ניירות ערך, זכות בנכס מוחזקת או ראויה, מוניטין וכל זכות בחבר בני-אדם או בניהולו, שהם רכוש הפרט.
- (ז) "נכס נטוש" – שבעליו החוקי או מי שהחזיק בו כדין, עזב את האזור לפני התאריך הקובע, בתאריך הקובע או אחרי המועד האמור, בהשאירו את הנכס באזור, אולם נכס שהחזיק בו אינו בעליו, לא יראוהו נכס נטוש, אלא אם נעדרים מן האזור הבעלים והמחזיק גם יחד.
- (ח) "רכוש הפרט" – כל נכס שאינו בבעלות המדינה אשר שלטה באזור לפני התאריך הקובע.
- (ט) "שנת כספים" – השנה המתחילה מ-1 באפריל של שנה מסויימת ומסתיימת ב-31 במרץ אשר בשנה שלאחריה.
- (י) "תאגיד" – חברה, התאגדות או חבר בני אדם בין שהם מאוגדים ובין שאינם מאוגדים.
- (יא) "ועדת עררים" – כמשמעותה בצו בדבר ועדות עררים (יהודה והשומרון) (מס' 172), התשכ"ח-1967.

תיקונים:

²⁵ צו מס' 115; צו מס' 273

2. **מינוי ממונה**
מפקד האזור ימנה ממונה על נכסים נטושים.
3. **סמכויות**
(א) הממונה הוא אישיות משפטית והוא רשאי להתקשר בחוזים, להחזיק בנכסים, לנהל נכסים, להחכירם ולהשכירם, לרכוש ולמכור מטלטלין.
(ב) בלי לפגוע בכלליות האמור לעיל רשאי הממונה –
1. למנות מפקחים על נכסים נטושים ולהעביר לכל אחד מהם כל סמכות מסמכויותיו, חוץ מן הסמכות למנות מפקחים.
2. למנות סוכנים להנהלת נכסים נטושים ולקבוע ולשלם את שכר טרחתם.
3. למנות פקידים ועובדים אחרים.
4. **הקניית נכסים נטושים לממונה**
(א) כל נכס נטוש מוקנה לממונה החל מהמועד בו הפך לנכס נטוש והממונה מוסמך ליטול את החזקה בו, ולנקוט כל צעד הנראה לו דרוש לכך.
(ב) כל זכות שהיתה לבעלים או למחזיק בנכס נטוש עוברת מאליה לממונה בשעת הקניית הנכס הנטוש; יד הממונה כיד בעל הנכס הנטוש.
(ג) אי ידיעת זהותו של הבעלים או המחזיק של נכס, אינה מונעת את הנכסים מהיות נכסים נטושים.
5. **מסירת נכס נטוש**
אדם שברשותו נכס נטוש חייב למסרו לממונה.
6. **נכס נטוש של תאגיד**
רואים נכס אשר בבעלות או חזקת תאגיד כנכס נטוש, שסעיף 4 חל עליו אם כל שותפיו, מנהליו או מנהלי עסקיו, לפי המקרה, של התאגיד, עזבו את האזור.
7. **דין פירות נכס נטוש**
דין פירותיו של נכס נטוש, כדין הנכס הנטוש המביא את הפירות.
8. **שמירה על נכסים נטושים**
(א) הממונה ישמור על הנכס הנטוש בעצמו או על-ידי אחרים בהסכמתו בכתב, על מנת לשמור את הנכס הנטוש או תמורתו המלאה, ככל האפשר, למען בעליו או המחזיק, לפי המקרה.
(ב) הממונה רשאי בעצמו או על-ידי אחרים בהסכמתו בכתב, להוציא את כל ההוצאות ולהשקיע את כל ההשקעות הדרושות לשמירת נכס נטוש ובכלל זה הוצאות להחזקתו, להחסנתו, להובלתו, לתיקונו, לפיתוחו של הנכס או למטרות

אחרות כיוצא באלה.

8. תשלום מיסים על-ידי הממונה²⁶

- (א) כאשר ההכנסות בשנת כספים, הנובעות מנכס נטוש שהוקנה לממונה, אינן עולות על ההוצאות שהוצאו להחזקתו, יהיה הממונה, כל עוד הנכס מוקנה, פטור מלשלם בגין הנכס הנטוש, כל מס, ארנונה או תשלום חובה, המוטל על-פי דין או תחיקת בטחון, על הבעלים, המחזיק או המנהל של נכס כאמור (להלן – תשלומי חובה).
- (ב) בכל מקרה אחר לא יעלה סך תשלומי החובה שייגבו מן הממונה על ההפרש שבין ההכנסות ובין ההוצאות כאמור בסעיף קטן (א).
- (ג) היו מוטלים על נכס יותר מתשלום חובה אחד, ייגבו תשלומי החובה כאמור בסעיף קטן (ב) באופן יחסי לשיעור התשלום שנקבע בדין או בתחיקת בטחון לגבי כל תשלום חובה.
- (ד) תעודה בחתימת הממונה המפרטת את ההכנסות הנובעות מהנכס לעומת ההוצאות שהיו בנכס בשנת כספים, תשמש ראיה לכאורה על האמור בה לעניין צו זה.

9. מכירת נכס נטוש

- (א) הממונה רשאי למכור נכס נטוש שהוא מטלטלין או פירות של נכס שהוא נטוש, אם בנסיבות הענין נראה לו, שרק בדרך זו יובטח בנסיבות כנאות, שהבעלים או מי שהחזיק בנכס כדין יקבל תמורה עבור ערך זכותו ברכוש.
- (ב) תמורת המכירה תופקד על-ידי הממונה בפקדון בטוח באופן שיהיה בידו למלא אחר האמור בסעיף 13(א).

10. כשרות ותוקף של עסקות²⁷

- (א) כל עסקה שנעשתה בתום לבב בין הממונה ובין אדם אחר, בכל נכס, שהממונה חשבו בשעת העסקה לנכס מוקנה, לא תיפסל, ותעמוד בתוקפה, גם אם יוכח, שהנכס לא היה אותה שעה מוקנה.
- (ב) חוזה שנערך לגבי רכוש נטוש, בין לפני שהוקנה הרכוש לממונה ובין לאחר מכן, ישאר בתוקף לתקופה שלגביה נערך, אלא אם בוטל על-ידי הממונה לפני תום התקופה האמורה מאחד הטעמים הבאים:
- (1) נסתיימה הקניית הנכס לממונה על פי הוראות סעיף 13(א) ובהתאם

²⁶ צו מס' 283

²⁷ צו מס' 273; צו מס' 562

- לתנאים הקבועים בו והממונה שוכנע כי ביטולו של ההסכם אין בו כדי לפגוע באופן מהותי בזכויותיו של הצד השני לחוזה; או
- (2) הצד השני לחוזה לא קיים הוראות מהותיות של החוזה הבאות להבטיח זכויותיהם של הבעלים, של מי שהיה המחזיק כדין בנכס או של הממונה.
- (ג) בוטל תוקפו של חוזה על-פי סעיף קטן (ב), והמשיך הצד השני להחזיק בנכס לאחר ביטול תוקף החוזה, דינו כדין מסיג גבול.
- (ד) הרואה עצמו נפגע על-ידי החלטת הממונה על-פי סעיף קטן (ב) רשאי להגיש ערר על ההחלטה בפני ועדת עררים.

11. ניהול רישום

- (א) הממונה ינהל רישום מלא על כל נכס נטוש העובר לחזקתו.
- (ב) הרישום יכלול –
1. שם בעל הנכס הנטוש, אם הוא ידוע;
 2. תאריך קבלת החזקה בנכס ומצב הנכס הנטוש במועד זה;
 3. הצעדים שנקטו לשמירת הנכס;
 4. לגבי מטלטלין: מקום קבלתו או מציאתו ומקום החסנתו;
 5. במקרה של מכירת מטלטלין – התמורה ומקום הפקדתה;
 6. כל הוצאה והכנסה בקשר לנכס נטוש.

12. דו"ח שנתי

הממונה ימציא למפקד האזור אחת לשנה ולא יאוחר משישה חדשים מתום שנת הכספים דין וחשבון על פעולותיו. אין בכך כדי לגרוע מן הסמכות לדרוש דו"חות נוספים.

13. החזרה לבעל או למחזיק²⁸

- (א) חזר מי שהיה הבעלים, או מי שהיה המחזיק כדין בנכס נטוש, לאזור והוכיח בעלותו על הנכס הנטוש או זכותו לחזקה, לפי המקרה, יעביר הממונה את הנכס או תמורתו לידי ומשעשה כן, יחדל אותו נכס מהיות נכס נטוש וכל זכות שהיתה לאדם באותו נכס ערב הקנייתו לממונה תחזור אל אותו אדם או אל מי שבא תחתיו. בכפוף לכל הזכויות שרכש צד אחר בנכס בעקבות פעולת הממונה ובכפוף להוראות סעיף 10 וסמכויות הממונה הקבועות בו והנובעות ממנו.
- (ב) בשעת החזרתו של נכס נטוש לידי בעליו או לידי מי שהיה המחזיק בו כדין, בהתאם לאמור בסעיף קטן (א), רשאי הממונה לגבות ממנו את כל הוצאות

²⁸ צו מס' 273; צו מס' 562

הישירות שהיו לו לגבי הנכס עד להחזרתו.

- (ג) נבעו מנכס נטוש הכנסות כלשהן במשך התקופה בה הוקנה לממונה, יהיה הממונה רשאי לגבות בעת החזרת הנכס, בנוסף לאמור בסעיף קטן (ב), גם דמי ניהול בשיעור של 20 אחוז מההכנסות ברוטו שנבעו מהנכס כאמור.

14. עונשים

- (א) השולח יד בנכס נטוש או אינו מוסר נכס נטוש לידי הממונה – דינו מאסר חמש שנים או קנס 10,000 לירות או שני העונשים כאחד.
- (ב) המפריע לפעולות הממונה – דינו מאסר שנתיים או קנס 5,000 לירות או שני העונשים כאחד.
- (ג) אין האמור בסעיף זה בא למנוע האשמתו או הרשעתו של אדם בעבירה אחרת אם מעשהו מהווה עבירה לפי מנשר או צו אחר של מפקד האזור, בתנאי שלא תוטל אחריות פלילית פעמיים בשל אותו מעשה או מחדל.

15. סמכות הממונה לפנות בתום התקשרות חוזית²⁹

- (א) החזיק אדם בנכס נטוש, או לא מסר נכס נטוש שברשותו לממונה, לאחר תום תוקפו או ביטולו של חוזה שבינו לבין הממונה בלי היתר ממנו, יהיה הממונה רשאי לפנות בנוסף לכל סעד אחר המצוי בדין או בתחיקת בטחון, או בחוזה שבינו לבין הממונה, גם אם הוקנתה בחוזה סמכות לדון בו לבית משפט אחר, להודיע בכתב למחזיק על חובתו לפנות את הנכס בתוך 60 יום ועל זכותו להגיש ערר על החלטת הממונה בפני ועדת עררים.
- (ב) הודיע הממונה כאמור והמחזיק לא פינה את הנכס יהא הממונה רשאי לאחר 60 הימים לפנותו ולהשתמש לשם כך בכל האמצעים הדרושים לביצוע צו הפינוי.
- (ג) הרואה עצמו נפגע ע"י החלטת הממונה על פי סעיף קטן (א) לעיל, רשאי להגיש ערר על החלטת הממונה לועדת עררים תוך 60 יום מיום קבלת ההודעה על הפינוי. הוגש ערר כאמור לא יבוצע צו הפינוי עד למתן החלטתה הסופית של וועדת העררים.

15א. סמכות הממונה לפנות פלישות שלא קדמה להן התקשרות חוזית³⁰

- (א) החזיק אדם בנכס נטוש בלי היתר מאת הממונה, או לא מסר נכס נטוש שברשותו לממונה, וסעיף 15 לא חל על³¹ החזקה זו, יהיה הממונה רשאי, בנוסף לכל סעד אחר המצוי בדין או בתחיקת הבטחון, להודיע בכתב למחזיק על חובתו לפנות את

²⁹ צו מס' 493; צו מס' 1005; צו מס' 1509

³⁰ צו מס' 1509

³¹ הערת העורך: בנוסח הסעיף, כפי שפורסם בצו 1509, נשמטה המלה "על".

- הנכס בתוך 45 יום, ועל זכותו להגיש ערר על החלטת הממונה בפני ועדת עררים.
- (ב) הודיע הממונה כאמור, והמחזיק לא פינה את הנכס, יהא הממונה רשאי, לאחר 45 יום, לפנותו ולהשתמש לשם כך בכל האמצעים הדרושים לביצוע צו הפינוי.
- (ג) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת הממונה על פי סעיף קטן (א) לעיל, רשאי להגיש ערר על החלטת הממונה לוועדת העררים, תוך 45 יום מיום קבלת ההודעה על הפינוי.

16. תחילת תוקף

תחילתו של צו זה מיום ט"ו בתמוז תשכ"ז (23 ביולי 1967).

17. השם

לצו זה ייקרא "צו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (יהודה והשומרון) (מס' 58), התשכ"ז-1967".

ט"ו	בתמוז	התשכ"ז	עוזי	נרקיס,	אלוף
23	ביולי	1967	מפקד	כוחות	צה"ל
			באזור	הגדה	המערבית

פרסום הצו:

קמצ"ם 5 עמ' 158

תיקונים:

- תיקון מס' 1 (צו מס' 115) (5.9.1967), קמצ"ם 7 עמ' 256
- תיקון מס' 2 (צו מס' 273) (12.8.1968), קמצ"ם 14 עמ' 255
- תיקון מס' 3 (צו מס' 283) (26.9.1968), קמצ"ם 16 עמ' 158
- תיקון מס' 4 (צו מס' 493) (20.11.1972), קמצ"ם 31 עמ' 1209
- תיקון מס' 5 (צו מס' 562) (6.9.1974), קמצ"ם 34 עמ' 1385
- תיקון מס' 6 (צו מס' 1005) (8.7.1982), קמצ"ם 56 עמ' 48
- תיקון מס' 7 (צו מס' 1509) (10.7.2002), קמצ"ם 200 עמ' 3223

צבא הגנה לישראל

צו מס' 150

צו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (הוראות נוספות) (מס' 1)

הואיל והנני סבור, כי הדבר דרוש לצורך הממשל התקין והסדר הציבורי וכדי להגן על זכויות הפרט, הנני מצווה בזה לאמור:

1. פרשנות

(א) בצו זה –

"הצו העיקרי" – צו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (אזור הגדה המערבית) (מס' 58), תשכ"ז-1967.

"אויב" – כמשמעותו בצו בדבר רכוש ממשלתי (אזור הגדה המערבית) (מס' 59), תשכ"ז-1967.

(ב) מונח שהוגדר בצו העיקרי משמעותו כהגדרתו בצו העיקרי, כל עוד אין בצו זה הוראה מפורשת אחרת.

2. הוראות הבהרה

לשם הסרת ספק ומבלי לגרוע מכלליות ההגדרות שבצו העיקרי, מובהר בזה, כי הבהרה הזכויות המפורטות להלן הן נכס נטוש:

- (1) זכות שכירות – כאשר השוכר עזב את האזור כאמור בסעיף 1 לצו העיקרי;
- (2) זכות לשכר דירה – כאשר בעל מקרקעין עזב את האזור כאמור בסעיף 1 לצו העיקרי;
- (3) זכות בתאגיד – לרבות זכות כבעל מניה או כבעל אגרת חוב – כאשר בעל הזכות עזב את האזור כאמור בסעיף 1 לצו העיקרי.

3. חובת מתן הודעה על נכס

- (א) אדם או חבר בני אדם המחזיק או מנהל נכס מוקנה או הנהנה ממנו חייב למסור לממונה, תוך שלושים יום מיום תחילתו של סעיף זה, הודעה בכתב המכילה את פרטי הנכס המוקנה; ואם הגיע להחזקתו, להנהלתו או להנאתו – שלא בהסכמת הממונה – לאחר תחילתו של סעיף זה, תוך שלושים יום מיום שהגיע להחזקה, להנהלה או להנאה, כאמור; ואם היה הנכס לנכס מוקנה לאחר יום תחילתו של סעיף זה תוך שלושים יום מיום ההקנייה.
- (ב) חברה שהיא רשומה באזור או הפועלת באזור, או שיש לה בו משרד להעברת מניות או משרד לרישום מניות, חייבת למסור לממונה, תוך שלושים יום מיום תחילת סעיף זה, הודעה בכתב המכילה פרטים מלאים על כל ניירות הערך (ובכלל

זה מניות, סטוק של מניות, אגרות חוב ושטרי התחייבות שהוצאו על ידי החברה ורשומים על שם אדם שעזב את האזור כאמור בסעיף 1 לצו העיקרי, או שהם מוחזקים למענו או בידו); ואם ניירות הערך מתייחסים לפי כל האמור לעיל לאדם שעזב את האזור לאחר יום תחילתו של סעיף זה, חייבת החברה למסור לממונה את ההודעה האמורה תוך שלושים יום מן היום בו עזב האדם את האזור.

(ג) שותפות שיש בין שותפיה אדם שעזב את האזור כאמור בסעיף 1 לצו העיקרי, חייבים השותפות וכל אחד מהשותפים למסור לממונה, תוך שלושים יום מיום תחילתו של סעיף זה, הודעה בכתב המכילה פרטים מלאים על חלקו בשותפות של כל שותף שעזב את האזור ועל שאר זכויותיו כלפיה וכלפי השותפים; ואם שותף עזב את האזור לאחר תחילתו של סעיף זה, חייבים השותפות וכל אחד מהשותפים למסור את ההודעה האמורה תוך שלושים יום מיום שהשותף עזב את האזור.

(ד) כל החייב לפי סעיף זה למסור לממונה הודעה בכתב, חייב גם למסור לו מזמן לזמן דינים וחשבונות, חשבונות או מסמכים אחרים, או ידיעות אחרות, בקשר לנכס שבגללו נתחייב במסירת הודעה, ככל שידרוש הממונה מזמן לזמן.

(ה) דרש הממונה מאדם למסור לו, תוך הזמן הקבוע בהודעה, דינים וחשבונות, חשבונות או מסמכים אחרים או ידיעות אחרות, כאמור בסעיף קטן (ד), חייב האדם למלא אחרי כל האמור בהודעה.

4. תאגיד הנשלט מארץ אויב³²

שוכנע הממונה כי השליטה בתאגיד שיש לו נכסים באזור היא בידי גורמים אשר פועלים בארץ אויב, רשאי הוא ליטול לעצמו את החזקה ואת הניהול של נכסים כאמור, כאילו היו נכסים נטושים.

5. דין נכס של תושב אויב

נכס של תושב ארץ אויב שאיננו באזור, דינו כדין נכס נטוש.

6. חובת הוכחה

הטוען לזכות בעלות או לזכות של מחזיק כדין בנכס – עליו הראיה.

7. הפקדת מזומנים ע"י הממונה

הממונה יפקיד כל הכנסה מנכס, וכל מזומנים אחרים הבאים לידי מכוח תפקידו וסמכויותיו בהתאם להוראות סעיף 9 לצו העיקרי.

תיקונים:

³² צו מס' 358.

8. תחילת תוקף

(א) תחילתו של צו זה – למעט סעיף 3 – ביום תחילתו של הצו העיקרי.

(ב) תחילתו של סעיף 3 ביום כ"ט בתשרי תשכ"ח (3 בנובמבר 1967).

9. השם

צו זה ייקרא "צו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (הוראות נוספות) (מס' 1) (יהודה והשומרון) (מס' 150), התשכ"ח-1967".

י"ט בתשרי התשכ"ח עוזי נרקיס, אלוף
23 באוקטובר 1967 אלוף פיקוד המרכז
ומפקד כוחות צה"ל
באזור הגדה המערבית

פרסום הצו:

קמז"ם 8 עמ' 311

תיקונים:

תיקון מס' 1 (צו מס' 358) (9.12.1696), קמז"ם 20 עמ' 706

צבא הגנה לישראל

צו מס' 59

צו בדבר רכוש ממשלתי

לשם שמירה על בטחון ישראל ועל בטחון צבא הגנה לישראל, לקיום ממשל תקין באזור ולצרכי כוחות צבא הגנה לישראל, אני מצווה בזה לאמור:

1. הגדרות³³

בצו זה:

"אדם" – לרבות תאגיד, או חבר בני אדם שאינו מואגד.

"אוייב" – מי שהוא צד לוחם או מקיים מצב לחימה נגד ישראל, או מכריז על עצמו בתור אחד מאלה, בין שהוכרזה מלחמה ובין שלא הוכרזה, בין שיש פעולות איבה צבאיות ובין שאינן.

"האזור" – אזור הגדה המערבית.

"היום הקובע" – כ"ח באייר תשכ"ז (7 ביוני 1967).

"הכנסה" – הסכום אשר מהווה הכנסה לדעת הממונה.

"הממונה" – מי שמונה על ידי המפקד הצבאי כממונה על רכוש ממשלתי לענין צו זה באופן כללי, לסוג של רכוש או לרכוש מסויים.

"מפקד האזור" – מפקד כוחות צה"ל באזור.

"זכות במחצבים" – לרבות כל זכות הנוגעת למחצבים.

"מדינת אויב" – הממלכה הירדנית ההאשמית או כל מדינת אויב אחרת, לרבות ממשלת המדינה, וכן יחידה, שלוחה, רשות או תאגיד של המדינה או הממשלה.

"מחזיק" – לרבות מי שבידו השליטה בצורה כל שהיא במישרין או בעקיפין, על הרכוש שצו זה חל עליו.

"מחצבים" – כולל, מבלי לגרוע מכלליות ההגדרה, נפט ניגר, בין נוזלי ובין אדי, שמן, גז טבעי, גזולין טבעי, קונדנסטים ופחמימים ניגרים קרובים להם, אספלט ופחמימנים של נפט מוצקים אחרים.

"ניהול" – לרבות שימוש, ייצור, הפעלה, הפקה, עיבוד, קניה, מכירה, מסירה, הובלה, החכרה, השכרה או כל פעולה הקשורה באחד מאלה; או בשמירה על רכוש, בתפעולו או

תיקונים:

³³ צו מס' 116; צו מס' 1007; צו מס' 1091

בתחזוקתו.

"רכוש" – רכוש דניידי או דלא-ניידי, לרבות כספים, חשבונות בנקים, כלי-רכב, כלי תחבורה, ציוד אזרחי, מחצבים, זכויות במחצבים, זכויות בתאגיד, הכנסה, תמלוג, זכויות להכנסה או לתמלוג, או כל זכות אחרת, מוחזקת או ראויה.
"רכוש ממשלתי" –

1. רכוש אשר ביום הקובע או לאחריו שייך, רשום על שם, או מוקנה לאחד מאלה:

א. למדינת אויב;

ב. לתאגיד אשר למדינת אויב זכות כלשהי בו, בין במישרין ובין בעקיפין, בין שיש עמה שליטה ובין שאין עמה שליטה; או רכוש שאחד מהם היה שותף בו.

2. מקרקעין שנרכשו לצורכי ציבור על פי כל דין או תחיקת בטחון, על ידי רשות מרשויות צה"ל ועבור רשות מרשויות צה"ל שאינה רשות מקומית או ועדה מקומית לתכנון ולבניה.

3. רכוש שבעליו ביקש מאת הממונה לנהל אותו והממונה קיבל עליו את ניהולו.

"שותף" – לרבות כל בעל זכות ברכוש, בין בתורת בעל מניות ובין בדרך אחרת.

"תאגיד" – חבר בני אדם או חבר תאגידים, המאוגד או רשום באזור או במקום אחר על פי כל דין, החל באזור או במקום אחר.

"ועדת עררים" – כמשמעותה בצו בדבר ועדות העררים (יהודה והשומרון) (מס' 172), התשכ"ז-1967.

א.1 הסרת ספק³⁴

(א) למען הסר ספק מובהר בזאת כי על אף האמור בכל דין ותחיקת בטחון, כולל במנשר בדבר סדרי השלטון והמשפט (יהודה והשומרון) (מס' 2), התשכ"ז-1967 ובצו בדבר ביטול חוקי החרם נגד ישראל (יהודה והשומרון) (מס' 71), התשכ"ז-1967, רכוש אשר לפני היום הקובע חלו עליו הוראות סעיפים (1)9(ד)1 או (III) לפקודת המסחר עם האויב, 1939 (להלן – הסעיפים) או כל צו שהוצא או שניתן היה להוציא מכח הסעיפים או כל רכוש שחל על בעליו מנשר מס' 55 לשנת 1950, הינו רכוש ממשלתי מהיום הקובע.

(ב) בסעיף זה – "מנשר מס' 55 לשנת 1950" – המנשר שהוצא על ידי המושל המנהלי הכללי הירדני ושהתפרסם בעיתון הרשמי הירדני בגיליון מס' 1032, מיום 16 באוגוסט 1950.

³⁴ צו מס' 1308

2. נטילת החזקה
הממונה רשאי ליטול את החזקה ברכוש ממשלתי ולנקוט כל צעד הנראה לו דרוש לכך.
- א2. רכוש ממשלתי שהוא זכות בלתי מסויימת בקרקע
היה הרכוש הממשלתי זכות בלתי מסויימת במקרקעין, יהיה הממונה רשאי ליטול חזקה במקרקעין בחלק מסויים מהשטח ששוויו ביחס לשווי כל שטח המקרקעין, הוא כיחס בין הזכות הבלתי מסויימת לכלל הזכויות הבלתי מסויימות מאותו סוג באותן מקרקעין.
- ב2. גביית חובות
סכום כסף שהממונה זכאי לו בהיותו רכוש ממשלתי ואשר לא שולם על פי דרישתו הראשונה של הממונה במקום ובמועד שיקבעו על ידו, יראו אותו לצורך גבייתו כמס שלא שולם במועדו.
- ג2. ראיות
אשר הממונה בתעודה בכתב חתומה בידו כי רכוש כלשהו הוא רכוש ממשלתי, ייחשב אותו רכוש לרכוש ממשלתי כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.
3. סמכויות הממונה³⁵
הממונה ינהל את הרכוש הממשלתי בו נטל את החזקה, ומבלי לגרוע מכלליות האמור, יהא רשאי:
- (1) להעסיק כל אדם שהממונה קבע כי העסקתו דרושה לניהול הרכוש הממשלתי ובתנאים שיקבע;
 - (2) לבצע כל עיסקה הכרוכה בניהול הרכוש הממשלתי;
 - (3) לעשות כל עיסקה או פעולה, או ליתן כל הוראה כדרוש לדעתו לביצוע צו זה;
 - (4) להשתמש ולחזור להשתמש בכל סמכות הנתונה לו בצו זה, מזמן לזמן, ככל שיהא דרוש לדעתו לפי המסיבות;
 - (5) למנות מפקחים על רכוש ממשלתי ולהעביר לכל אחד מהם מסמכויותיו, חוץ מהסמכות למנות מפקחים וחוץ מסמכותו לפי סעיף ג2.
4. קביעת הסדרים³⁶
מפקד האזור רשאי לקבוע בצו הסדרים:
- (1) בדבר דרכי הטיפול ברכוש הממשלתי אשר הממונה נטל בו את החזקה;
 - (2) בדבר מתן תשלומים, בכסף או בדרך אחרת, לשותף ברכוש ממשלתי, אם הוכח

³⁵ צו מס' 364

³⁶ צו מס' 199

להנחת דעת הממונה שהשותף איננו אויב;

(3) בדבר דינים וחשבונות שיוגשו על ידי הממונה למפקד הצבאי;

(4) בדבר דרכי השימוש בהכנסות מן הרכוש הממשלתי.

5. כשרות עיסקות

כל עיסקה שנעשתה בתום לב בין הממונה ובין אדם אחר בכל נכס שהממונה חשבו בשעת העיסקה לרכוש ממשלתי, לא תיפסל ותעמוד בתקפה גם אם יוכח שהנכס לא היה אותה שעה רכוש ממשלתי.

א.5 שמירת סמכויות³⁷

אין באמור בצו זה כדי לגרוע סמכותו של מפקד האזור או של מי שהוסמך על ידו לכך, לתפוס ולהחרים רכוש ממשלתי דניידי אשר ניתן להשתמש בו לפעולות צבאיות.

6. עונשין

אדם העושה אחד מאלה:

(1) מעלים ביודעין רכוש ממשלתי;

(2) גורם ביודעין נזק לרכוש ממשלתי;

(3) מפריע לממונה במילוי תפקידו כדין;

(4) נוהג בניגוד להוראה שניתנה על-ידי הממונה כדין;

(5) שולח יד ברכוש ממשלתי.

דינו – מאסר עשר שנים או קנס של 20,000 ל"י או שני העונשים גם כאחד.

א.6 סמכות הממונה לפנות בתום התקשרות חוזית³⁸

(א) החזיק אדם ברכוש ממשלתי, או לא מסר את הרכוש ממשלתי שברשותו לממונה, לאחר תום תוקפו או ביטולו של חוזה שבינו לבין הממונה בלי היתר ממנו, יהיה הממונה רשאי, בנוסף לכל סעד אחר המצוי בדין או בתחיקת בטחון, או בחוזה שבינו לבין הממונה להודיע בכתב למחזיק על חובתו לפנות את הנכס בתוך 60 יום, ועל זכותו להגיש ערר על החלטת הממונה בפני ועדת עררים.

(ב) הודיע הממונה כאמור, והמחזיק לא פינה את הנכס יהא הממונה רשאי, לאחר 60 הימים, לפנותו ולהשתמש לשם כך בכל האמצעים הדרושים לביצוע צו הפינוי.

(ג) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת הממונה על פי סעיף קטן (א) לעיל, רשאי להגיש ערר על החלטת הממונה לוועדת העררים, תוך 60 יום מיום קבלת ההודעה

³⁷ צו מס' 214

³⁸ צו מס' 1007; צו מס' 1508

על הפינוי; הוגש ערר כאמור לא יבוצע צו הפינוי עד למתן ההחלטה הסופית של ועדת העררים.

6. סמכות הממונה לפנות פלישות שלא קדמה להן התקשרות חוזית³⁹

(א) החזיק אדם ברכוש ממשלתי בלי היתר מאת הממונה, או לא מסר את הרכוש הממשלתי שברשותו לממונה, וסעיף 6א לא חל על החזקה זו, יהיה הממונה רשאי, בנוסף לכל סעד אחר המצוי בדין או בתחיקת הבטחון, להודיע בכתב למחזיק על חובתו לפנות את הנכס בתוך 45 יום, ועל זכותו להגיש ערר על החלטת הממונה בפני ועדת עררים.

(ב) הודיע הממונה כאמור, והמחזיק לא פינה את הנכס, יהא הממונה רשאי, לאחר 45 יום, לפנותו ולהשתמש לשם כך בכל האמצעים הדרושים לביצוע צו הפינוי.

(ג) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת הממונה על פי סעיף קטן (א) לעיל, רשאי להגיש ערר על החלטת הממונה לועדת העררים, תוך 45 יום מיום קבלת ההודעה על הפינוי.

7. תחילת תוקף

תחילתו של צו זה מיום כ"ט בסיון תשכ"ז (7 ביולי 1967).

8. השם

לצו זה ייקרא "צו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), תשכ"ז-1967".

כ"ג	בתמוז	התשכ"ז	עוזי נרקיס,	אלוף
31	ביולי	1967	אלוף פיקוד המרכז	
			ומפקד כוחות צה"ל	
			באזור הגדה המערבית	

פרסום הצו:

קמצ"ם 5 עמ' 162 תיקונים:

תיקון מס' 1 (צו מס' 116) (5.9.1967), קמצ"ם 7 עמ' 256

תיקון מס' 2 (צו מס' 199) (8.1.1968), קמצ"ם 10 עמ' 392

תיקון מס' 3 (צו מס' 214) (28.1.1968), קמצ"ם 10 עמ' 411

תיקון מס' 4 (צו מס' 247) (21.4.1968), קמצ"ם 13 עמ' 502

- תיקון מס' 5 (צו מס' 364) (29.12.1969), קמצ"ם 22 עמ' 772
תיקון מס' 6 (צו מס' 1007) (8.7.1982), קמצ"ם 56 עמ' 54
תיקון מס' 7 (צו מס' 1091) (20.1.1984), קמצ"ם 66 עמ' 4
תיקון מס' 8 (צו מס' 1308) (20.7.1990), קמצ"ם 78 עמ' 76
תיקון מס' 9 (צו מס' 1508) (10.7.2002), קמצ"ם 200 עמ' 3221

צבא הגנה לישראל

צו מס' 25

צו בדבר עסקאות במקרקעין

בתוקף סמכותי כמפקד כוחות צה"ל באזור הגדה המערבית, אני מצווה בזה לאמור:

1. הגדרות⁴⁰

בצו זה –

"אדם" – לרבות כל תאגיד או חבר בני-אדם שאינו מאוגד.

"ועדת עררים" – ועדת עררים שהוקמה לפי הצו בדבר ועדות עררים (יהודה והשומרון) (מס' 172), התשכ"ח-1967.

"מקרקעים" – מקרקעים הנמצאים באזור הגדה המערבית, לרבות מבנה, נכס אחר הצמוד למקרקעים, או כל זכות מוחזקת או ראויה במקרקעים.

"מקרקעין מסויימים" – מקרקעין שעליהם חל הצו בדבר רישום עסקות במקרקעין מסויימים (יהודה והשומרון) (מס' 569), התשל"ה-1974.

"נכס נטוש" – נכס נטוש שהמונה נטל בו את החזקה בהתאם להוראות הצו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (יהודה והשומרון) (מס' 58), התשכ"ז-1967.

"עסקה" – פעולה כלכלית, או אחרת, במזומנים או בכל דרך אחרת, בתמורה או שלא בתמורה, לרבות הסכם בדבר עשיית עסקה ועסקת שכירות בבתי עסק ובבתי מגורים בתחום העיריות או המועצות המקומיות.

"רכוש ממשלתי" – כהגדרתו בצו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967.

"רשות מוסמכת" – אדם שנתמנה על ידי להיות רשות מוסמכת לעניין צו זה.

2. איסור עסקות בקשר למקרקעים⁴¹

לא יעשה אדם עסקה בקשר למקרקעים, בין בעצמו ובין על-ידי אחר, בין במישרין ובין בעקיפין, אלא ברשיון מהרשות המוסמכת.

הרשות המוסמכת רשאית לתת רשיון בין על פי בקשת הצדדים לעסקה, או חלק מהם, או כל אדם מעוניין אחר, ובין ללא בקשה כאמור.

תיקונים:

⁴⁰ צו מס' 1030 ; צו מס' 1600 ; צו מס' 1634

⁴¹ צו מס' 1030

- 2א. ממונים אזוריים⁴²
 הרשות המוסמכת רשאית למנות בכתב ממונים אזוריים ולהאציל להם מסמכויותיה לגבי האזור כולו או חלק ממנו.
- 2ב. סייג לתחולה⁴³
 הוראות סעיף 2 לא יחולו על עסקאות ברכוש ממשלתי, בנכסים נטושים ובמקרקעין מסויימים.
- 2ג. ערר⁴⁴
 (א) החליטה הרשות המוסמכת, או מי שהואצלה לו סמכות לפי סעיף 2א, לדחות בקשה למתן רשיון לעשיית עסקה בקשר למקרקעים או לקבל בקשה כאמור בתנאים, רשאי המבקש לערור על ההחלטה בפני ועדת עררים.
 (ב) הערר יוגש תוך חמישה עשר יום מיום המצאת ההחלטה לידי המבקש; ועדת עררים רשאית להתיר הגשת ערר אף לאחר שחלפה התקופה האמורה, מנסיבות שתשמנה.
3. תוקפן של עיסקות⁴⁵
 נעשתה עיסקה בקשר למקרקעין ללא רשיון או בניגוד לאמור ברשיון לא יהא לה תוקף, זולת לענין תחולתו של סעיף 4 לצו זה, כל עוד לא ניתן רשיון לאותה עיסקה מהרשות המוסמכת.
- 3א. אגרה⁴⁶
 הרשות המוסמכת רשאית לקבוע, בתקנות, אגרה בשל הגשת בקשה לרשיון על פי סעיף 2.
4. עונשין
 אדם שעבר על הוראה מהוראות סעיף 2, או פעל בניגוד לאמור ברשיון, דינו מאסר חמש שנים או קנס של 1500 דינר, או שני העונשים כאחד.
5. תחילת תוקף⁴⁷
 תחילתו של צו זה מיום י' בסיון תשכ"ז (18 ביוני 1967).

42	צו מס' 141
43	צו מס' 232 ; צו מס' 1030 ; צו מס' 1600
44	צו מס' 1600
45	צו מס' 794
46	צו מס' 1054
47	צו מס' 1600

6. השם

צו זה ייקרא "צו בדבר עסקאות במקרקעין (יהודה והשומרון) (מס' 25), תשכ"ז-1967".

אלוף	נרקיס,	עוזי	התשכ"ז	בסיון	י'
המרכז	פיקוד	אלוף	1967	ביוני	18
צה"ל	כוחות	ומפקד			
המערבית		בגדה			

פרסום הצו:

קמז"ם 2 עמ' 51

תיקונים:

- תיקון מס' 1 (צו מס' 141) (9.9.1967), קמז"ם 7 עמ' 290
- תיקון מס' 2 (צו מס' 232) (18.3.1968), קמז"ם 44 עמ' 479
- תיקון מס' 3 (צו מס' 794) (20.5.1979), קמז"ם 44 עמ' 74
- תיקון מס' 4 (צו מס' 1030) (20.12.1982), קמז"ם 57 עמ' 22
- תיקון מס' 5 (צו מס' 1054) (31.3.1983), קמז"ם 60 עמ' 6
- תיקון מס' 6 (צו מס' 1600) (6.8.2007), קמז"ם 221 עמ' 4843
- תיקון מס' 7 (צו מס' 1634) (18.3.2009), קמז"ם 230 עמ' 5566

צבא הגנה לישראל

צו מס' 569

צו בדבר רישום עסקות במקרקעין מסויימים

בתוקף סמכותי כמפקד האזור והואיל ואני סבור כי הדבר דרוש לצורך קיום הממשל התקין והסדר הציבורי, הנני מצווה בזה לאמור:

1. הגדרות

בצו זה –

"מקרקעין" – קרקע, כל הבנוי והנטוע עליה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה;

"עסקה" – הקניה של זכות במקרקעין לפי רצון המקנה, לרבות הרשאה;

"הרשאה" – הרשאה להשתמש במקרקעין הניתנת על ידי הממונה מכוח הסכם הרשאה;

"הממונה" – מי שהתמנה על ידי להיות ממונה לעניין הצו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967;

"ועדת עררים" – כמשמעותה בצו בדבר ועדות עררים (יהודה והשומרון) (מס' 172), התשכ"ח-1968;

"צו בדבר רכוש ממשלתי" – צו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967;

"הרשם" – מי שיתמנה על ידי להיות רשם לעניין צו זה.

2. תחולת הצו על מקרקעין מסויימים⁴⁸

הוראות צו זה יחולו רק על אותם מקרקעין עליהם חל הצו בדבר רכוש ממשלתי ומקרקעין שנתפסו לצרכים צבאיים או שנרכשו לצרכי ציבור שיוגדרו בצו על ידי מפקד האזור.

3. כינון מרשם הרשאות⁴⁹

(א) הרשם ינהל מרשם לרישום עסקות במקרקעין שהוראות סעיף 2 חלות עליהן (להלן – מרשם הרשאות) ובו יתנהל פנקס לרישום עסקות.

(ב) הרשם יהיה רשאי להתיר עיון בפנקס לרישום עסקות לכל אדם שקיבל רשיון

תיקונים:

⁴⁸ צו מס' 605

⁴⁹ צו מס' 605

לעשות עיסקה במקרקעין שהוראות סעיף 2 חלות עליהם, מהרשות המוסמכת כמשמעותה בצו בדבר עסקות במקרקעין (יהודה והשומרון) (מס' 25), התשכ"ז-1967.

4. תוקפן של עסקות

- (א) כל עסקה במקרקעין שהוראות סעיף 2 חלות עליהם טעונה רישום במרשם ההרשאות.
- (ב) עסקה שלא נגמרה ברישום, רואים אותה כהתחייבות לעשות עסקה ואולם לא יהיה לה כל תוקף לגבי הממונה.
- (ג) התחייבות לעשות עסקה טעונה מסמך בכתב.
- (ד) אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע מזכותו של יורש על פי הדין או על פי חוק הירושה, התשכ"ה-1965.

5. הערות⁵⁰

- (א) הוכח להנחת דעתו של הרשם כי מקבל ההרשאה התחייב בכתב לשעבד את זכויותיו במקרקעין או ששיעבד זכויות אלה, ירשום הרשם על פי בקשת מי שהתחייב או מי שזכאי לפי ההתחייבות הערה על כך, כפוף לאמור בסעיף קטן (ד).
- (ב) נרשמה הערה וכל עוד לא נמחקה, לא תרשם עסקה הסותרת את תוכן ההערה, אלא בהסכמת הזכאי לפי ההתחייבות.
- (ג) מפקד האזור רשאי לקבוע בתקנות סוגים נוספים של הערות שהרשם יהיה חייב לרשום במרשם ההרשאות.
- (ד) לא ירשום הרשם הערה אלא לאחר שנתקבלה הסכמת הממונה לרישומה.

6. הוכחת זכויות וכשרות

- (א) הרשם רשאי להתנות את הרישום במרשם ההרשאות בהוכחת כשרות העסקה וזכויות הצדדים לעסקה.
- (ב) הרשם רשאי לדרוש כי פרטים כאמור בסעיף קטן (א) יוכחו בפניו בכל דרך שימצא לנכון, ובכלל זה:
 - (1) על ידי ההסכם העומד ביסוד העסקה;
 - (2) על ידי פסק דין הצהרתי.

⁵⁰ צו מס' 796

- 7. תוקפו של רישום**
- (א) לעניין כל דין הדן ברישום עסקות – יראו את הרישום במרשם ההרשאות כמקיים את דרישות הדין בדבר רישום.
- (ב) רישום במרשם ההרשאות יהווה ראייה חותכת לתוכנו.
- 8. החזקת מקרקעין⁵¹**
- (א) לא יחזיק אדם במקרקעין אלא אם נתמלאו שני אלה:
- (1) הוא מחזיק בהם על פי הסכם עם הממונה;
- (2) העיסקה נרשמה בפנקס ההרשאות.
- (ב) (1) החזיק אדם במקרקעין בניגוד לאמור בסעיף קטן (א), יהיה הממונה רשאי להודיע בכתב למחזיק על חובתו לפנות את המקרקעין בתוך 60 יום ועל זכותו להגיש ערר על החלטת הממונה בפני ועדת עררים.
- (2) הודיע הממונה כאמור והמחזיק לא פינה את המקרקעין, יהיה הממונה רשאי לאחר 60 הימים לפנותו ולהשתמש לשם כך בכל האמצעים הדרושים לביצוע הפינוי.
- (3) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת הממונה כאמור, רשאי להגיש ערר על החלטת הממונה לוועדת העררים תוך 30 יום מיום קבלת ההודעה על הפינוי. הוגש ערר כאמור, לא יבוצע צו הפינוי עד למתן החלטתה הסופית של ועדת העררים.
- 9. ערר לוועדת עררים**
- הרואה עצמו נפגע מהחלטת הרשם בקשר לרישום במרשם ההרשאות רשאי לערער על החלטה זו לוועדת העררים תוך 30 יום מהיום בו הודעה לו ההחלטה.
- 10. ניהול מקרקעין**
- מבלי לגרוע מכלליות הוראותיו של הצו בדבר רכוש ממשלתי, יהיה הממונה רשאי לנקוט לגבי המקרקעין שהוראות סעיף 2 חלות עליהם בכל הצעדים הדרושים לצורך ניהולם והפקת פירות מהם, ובכלל זה להתקשר בהסכמי הרשאה לסלילת כבישים, להנחת קווי מים, ביוב וחשמל והקמת מבנים ונטיעות, ולהקנות בהם זכויות לכל אדם, הכל בכפוף לתנאים שנקבעו על ידו.
- 11. עסקות במקרקעין⁵²**
- (א) מקרקעין שהוראות סעיף 2 הוחלו עליהם, ירשום מנהל הקרקעות והמדידות

⁵¹ צו מס' 796

⁵² צו מס' 605

הערה על כך במרשם המתנהל על פי הדין.

(ב) לא תירשם עסקה במקרקעין שהוראות סעיף 2 חלות עליהם במירשם המתנהל על פי הדין, אלא בהסכמת הממונה.

(ג) נרשמה עסקה במירשם המתנהל על פי הדין, לא יחולו עליה הוראות צו זה, אלא אם יקבע אחרת על-ידי הממונה.

(ד) בסעיף זה –

”מנהל הקרקעות והמדידות” – כמשמעותו בדין.

12. תקנות

מפקד האזור רשאי לפרסם תקנות בכל הנוגע לביצועו של צו זה.

13. אגרות

מפקד האזור רשאי לקבוע בתקנות חובת תשלום אגרות לעניין צו זה, וכן רשאי הוא לקבוע מי יהיה חייב בתשלום האגרה, פטורים והנחות מתשלום אגרה, אגרה בסכום קבוע או בשיעורים לפי סוגי המקרקעין או העסקה.

14. הוראות מעבר

סעיף 8 לצו לא יחול על מי שערב תחילתו של צו זה החזיק במקרקעין בהסכמת הממונה, בתנאי שתוך תקופה שייקבע הממונה אשר לא תפחת מ- 90 יום מיום תחילתו של צו זה, התקשר עם הממונה בהסכם הרשאה ורשם את ההרשאה במרשם ההרשאות.

15. תחילת תוקף

תחילתו של צו זה ביום חתימתו.

16. השם

צו זה ייקרא ”צו בדבר רישום עסקות במקרקעין מסויימים (יהודה והשומרון) (מס’ 569), התשל”ה-1974”.

ג’	בטבת	התשל”ה	אריה	שלו,	תת-אלוף
17	בדצמבר	1974	מפקד		אזור
			יהודה		והשומרון

פרסום הצו:

קמז”ם 35 עמ’ 1409

תיקונים:

תיקון מס’ 1 (צו מס’ 605) (24.7.1975), קמז”ם 36 עמ’ 1495

תיקון מס’ 2 (צו מס’ 796) (4.7.1979), קמז”ם 45 עמ’ 124

צבא הגנה לישראל

צו מס' 419

צו בדבר חוק השימוש והחזקה (תצרוף) של האישיות המשפטית
בנכסי דלא ניידים

בתוקף סמכותי כמפקד האזור, הנני מצווה בזה לאמור:

1. הגדרות
בצו זה –
"החוק" – חוק השימוש והחזקה (תצרוף) של האישיות המשפטית בנכסי דלא ניידים, מס' 4 לשנת 1953, כתוקפו ביום הקובע;
"הממונה" – מי שיתמנה על-ידי מפקד האזור לצורך צו זה.
 2. סמכויות הממונה
כל סמכות, כל מינוי וכל תפקיד שהוקנו למועצת השרים על-פי סעיפים 5(א), 8(א), ו-8(ג) לחוק – למעט הסמכויות והתפקידים לצורך סעיפים 4, 6 ו-7 לחוק – יהיו נתונים לממונה.
 3. סמכויות ראש המנהל האזרחי⁵³
ראש המנהל האזרחי רשאי להתיר לחברות המפורטות בסעיפים 4 ו-5 לחוק, באופן כללי או מיוחד, לרכוש לקבל בעלות ולהשתמש בנכסי דלא ניידים באזור גם אם לא קוימו התנאים המפורטים בסעיפים 4, 5 ו-8(א) לחוק.
 4. תחילת תוקף
תחילתו של צו זה ביום ו' בניסן תשל"א (1 באפריל 1971).
 5. השם
צו זה יקרא "צו בדבר חוק השימוש והחזקה (תצרוף) של האישיות המשפטית בנכסי דלא ניידים (יהודה והשומרון) (מס' 419), תשל"א-1971".
רפאל	באדר התשל"א	כ"ב
ורדי,	מפקד	19 במרץ 1971
תת-אלוף	יהודה	והשומרון

תיקונים:

⁵³ צו מס' 1025.

פרסום הצו:

קמז"ם 27 עמ' 1002

תיקונים:

תיקון מס' 1 (צו מס' 1025) (4.10.1982), קמז"ם 57 עמ' 12

צבא הגנה לישראל
צו מס' 1472
צו בדבר מקרקעין (סילוק פולשים)

בתוקף סמכותי כמפקד כוחות צה"ל באזור, והואיל והנני סבור כי הדבר נחוץ לשם קיומו של הממשל התקין, שמירתו של הסדר הציבורי והגנת זכויות הקניין, הנני מצווה בזאת לאמור:

1. הגדרות

(א) בצו זה:

"מחזיק" – לרבות מי שבידו השליטה במקרקעין בצורה כלשהי, במישרין או בעקיפין, בידיו או בידי אדם המחזיק מטעמו;

"מפקד משטרה" – קצין משטרה בדרגת רב פקד ומעלה;

"מקרקעין פרטיים" – למעט מקרקעין שהם רכוש ממשלתי ומקרקעין שהם נכס נטוש;

"נכס נטוש" – כהגדרתו בצו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט)(יהודה והשומרון)(מס' 58), תשכ"ז-1967;

"רכוש ממשלתי" – כהגדרתו בצו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967;

(ב) לעניין צו זה, ונוסף על הגדרת "מחזיק" בסעיף קטן (א), יראו את הממונה כהגדרתו בצו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967, כמחזיק במקרקעין שהם רכוש ממשלתי, ויראו את הממונה כהגדרתו בצו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967, כמחזיק במקרקעין שהם נכס נטוש.

2. הגנת החזקה

(א) בעל מקרקעין ומי שזכאי להחזיק בהם כדין זכאי לדרוש מסירת המקרקעין ממי שמחזיק בהם שלא כדין.

(ב) המחזיק במקרקעין כדין זכאי לדרוש מכל מי שאין לו זכות לכך שיימנע מכל מעשה שיש בו משום הפרעה לשימוש במקרקעין ושיסלק כל דבר שיש בו משום הפרעה כזאת.

3. סילוק הפלישה

תפס אדם מקרקעין שלא כדין, רשאי המחזיק בהם כדין, להוציאו מן המקרקעין ולסלק כל דבר שיש בו משום הפרעה לשימוש בהם, תוך שלושים ימים מיום התפיסה; לשם כך יהיה רשאי להשתמש בכוח במידה סבירה.

4. סייג
- (א) על אף האמור בצו זה, המחזיק כדין במקרקעין פרטיים, לא יפעל כאמור בסעיף 3 לצו זה, אלא אם התקיימו התנאים הבאים:
- (1) מפקד משטרה אישר מראש ביצוע פעולה כאמור, בין בליווי משטרתו ובין שלא;
- (2) מפקד צבאי אישר מראש כי אין בסילוק הפלישה כדי לפגוע פגיעה ממשית בבטחון האזור, בסדר הציבורי או בחיי אדם.
- (ב) מצא מפקד צבאי כי יש בסילוק הפלישה כדי לפגוע פגיעה ממשית בבטחון האזור, בסדר הציבורי או בחיי אדם, לא יסרב ליתן אישור כאמור בסעיף קטן (א)(2), אלא לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי או נציגו.
5. החזרת גזלה
- מי שמוציא מקרקעין מידי מחזיק, שלא כאמור בסעיפים 3 ו-4 לצו זה, חייב להחזירם למחזיק.
6. שמירת תרופות
- אין בהוראות צו זה כדי לגרוע מזכות לפיצויים או מכל תרופה אחרת או סעד אחר או סמכות אחרת על פי כל דין או תחיקת הבטחון.
7. תחילת תוקף
- תחילת תוקפו של צו זה ביום חתימתו.
8. שם
- צו זה ייקרא: "צו בדבר מקרקעין (סילוק פולשים) (יהודה והשומרון) (מס' 1472), התש"ס-1999".
אלוף	משה	יעלון,	התש"ס	בטבת	י"ט
ל	מפקד	כוחות	1999	בדצמבר	28
באזור	יהודה	והשומרון			

פרסום הצו:

קמז"ם 189 עמ' 2699

צבא הגנה לישראל

צו מס' 1586

צו בדבר מקרקעין (שימוש מפריע במקרקעין פרטיים)

בתוקף סמכותי כמפקד כוחות צה"ל באזור, והואיל והנני סבור כי הדבר נחוץ לקיום ממשל תקין ולשמירה על הסדר הציבורי, הנני מצווה בזאת לאמור:

1. הגדרות⁵⁴

בצו זה –

"מקרקעין פרטיים" – מקרקעין שאינם רכוש ממשלתי כהגדרתו בצו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז-1967;

"שימוש במקרקעין פרטיים" – לרבות תפיסת החזקה במקרקעין, הצבת מיטלטלין, גידור, נטיעת עצים, עיבוד המקרקעין, הפרעה לעיבוד על ידי אדם אחר, עבודות חפירה וחישוב במקרקעין, רעיית בעלי חיים, הכל בין במעשה חד פעמי ובין במעשה נמשך;

"שימוש מפריע במקרקעין פרטיים" – שימוש במקרקעין פרטיים ללא זכות בדיון;

"הממונה" – ראש המינהל האזרחי או מי שהוסמך על ידו.

2. סמכויות הממונה

(א) נעשה שימוש במקרקעין פרטיים, והיה לממונה חשד סביר כי יש בו משום שימוש מפריע במקרקעין פרטיים, רשאי הממונה לדרוש כי יוגש לו, בתוך 15 ימים ממועד מסירת דרישתו, תצהיר הנתמך במסמכים, המפרט מדוע אין לראות בשימוש במקרקעין הפרטיים משום שימוש מפריע במקרקעין פרטיים.

(ב) לא הוגש תצהיר כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הממונה או מי מטעמו להפסיק את השימוש במקרקעין הפרטיים ולסלק כל דבר שיש בו כדי להוות שימוש מפריע במקרקעין פרטיים.

(ג) הוגש תצהיר כאמור בסעיף קטן (א), והחליט הממונה כי אין באמור בו משום הוכחה מספקת כי השימוש במקרקעין הפרטיים אינו שימוש מפריע במקרקעין פרטיים, רשאי הוא או מי מטעמו, לאחר שחלפו 15 ימים ממועד מסירת החלטתו, להפסיק את השימוש המפריע במקרקעין הפרטיים ולסלק כל דבר שיש בו כדי להוות שימוש מפריע במקרקעין פרטיים.

(ד) על החלטת הממונה לפי סעיף קטן (ג) ניתן להגיש ערר לועדת העררים שהוקמה

תיקונים:

⁵⁴ צו מס' 1635

לפי הצו בדבר ועדות עררים (אזור יהודה והשומרון) (מס' 172), התשכ"ח-1967.
(ה) הממונה לא יפעיל סמכויותיו לפי סעיף זה, אם התברר לו כי במועד מסירת דרישתו לפי סעיף קטן (א) חלפו מעל שלוש שנים ממועד תחילתו של השימוש המפריע במקרקעין הפרטיים.

3. שימוש נשנה

(א) הופסק שימוש במקרקעין הפרטיים או נעשו פעולות סילוק כאמור בסעיף 2(ב) או (ג), ולאחר מכן נשנה השימוש במקרקעין הפרטיים, רשאי הממונה או מי מטעמו, להפסיק את השימוש במקרקעין הפרטיים ולסלק כל דבר שיש בו כדי להוות שימוש מפריע במקרקעין פרטיים.

(ב) הממונה לא יפעיל סמכויותיו לפי סעיף (א) אם חלפה מעל שנה ממועד מסירת דרישתו לפי סעיף 2(א) או אם התברר לו כי ישנו שוני מהותי באופי השימוש המפריע למקרקעין פרטיים או בזהות עושה השימוש כאמור.

4. דרכי מסירה

הממונה רשאי למסור דרישות והחלטות לפי צו זה בכל דרך שתראה לו כנכונה בנסיבות הענין, לרבות תלייתן במקום נראה לעין בתחום המקרקעין הפרטיים הנוגעים בדבר.

5. עונשין

המפריע לאדם למלא את תפקידו לפי צו זה – ייאשם בעבירה.

6. שמירת דינים

(א) הוראות צו זה נוספות על כל דין או תחיקת בטחון, ואין בהן כדי לפגוע בכל דין או תחיקת בטחון.

(ב) למען הסר ספק, אין בהוראות צו זה, כדי לפגוע בכל סמכות הנתונה לרשויות צה"ל לפעול כלפי אדם או רכוש לפי כל דין או תחיקת בטחון.

7. תיקוני חקיקה

(א) בצו בדבר הקמת מינהל אזרחי (יהודה והשומרון) (מס' 947), התשמ"ב-1981, בתוספת השניה, בסופה יבוא: "צו בדבר מקרקעין (שימוש מפריע במקרקעין פרטיים) (יהודה והשומרון) (מס' 1586), התשס"ז-2007".

(ב) בצו בדבר ועדות עררים (אזור יהודה והשומרון) (מס' 172), התשכ"ח-1967, בתוספת, בסופה יבוא: "צו בדבר מקרקעין (שימוש מפריע במקרקעין פרטיים) (יהודה והשומרון) (מס' 1586), התשס"ז-2007".

8. תוקף

תחילת תוקפו של צו זה ביום חתימתו; אין בכך כדי למנוע הפעלת הסמכויות לפי צו זה, לגבי שימוש מפריע במקרקעין פרטיים אשר תחילתו לפני תחילת תוקפו של צו זה,

בכפוף להוראת סעיף 2(ה).

9. השם

צו זה ייקרא : "צו בדבר מקרקעין (שימוש מפריע במקרקעין פרטיים) (יהודה והשומרון) (מס' 1586), התשס"ז-2007".

אלוף	נוה,	יאיר	ו' בשבט התשס"ז
צה"ל	כוחות	מפקד	25 בינואר 2007
והשומרון	יהודה	באזור	

פרסום הצו:

קמז"ם 219 עמ' 4468

תיקונים:

תיקון מס' 1 (צו מס' 1635) (18.3.2009), קמז"ם 230 עמ' 5567